

RAPORT

z działalności
Muzeum
Okręgowego
w Toruniu
w latach
2007 – 2020

RAPORT

RAPORT

z działalności
Muzeum Okręgowego w Toruniu
w latach
2007–2020

RAPORT

z działalności
Muzeum Okręgowego w Toruniu
w latach
2007–2020

Spis treści

Wstęp	5
Krótką charakterystyką instytucji	8
Misja i strategia muzeum	13
Struktura zatrudnienia i zasoby ludzkie	18
Charakterystyka zbiorów	23
Działalność wystawiennicza	35
Działalność edukacyjna	67
Działalność naukowa	73
Działalność wydawnicza	77
Badania i konserwacja zabytków	87
Remonty i inwestycje	93
Frekwencja	103
Nagrody i wyróżnienia	109
Działalność promocyjna	115
Podsumowanie	119

*Galeria
malarstwa
i rzeźby polskiej
od 1945 do 2010
roku w Ratuszu
Staromiejskim*

Wstęp

Prezentacja działalności muzeów w postaci okresowych opracowań staje się coraz częstszym zjawiskiem. Wiele instytucji muzealnych podejmuje się przygotowania tego rodzaju zestawień własnej aktywności w celu przedstawienia nie tylko specyfiki instytucjonalnej, ale również – co najważniejsze – w celu prezentacji kierunków i skali prowadzonych działań. Mając na uwadze zbliżający się koniec okresu mojej aktywności w Muzeum Okręgowym w Toruniu, uznałem za stosowne podsumowanie efektów pracy mojej i kierowanego przeze mnie zespołu w latach 2007–2020. Jest to na tyle długi przedział czasowy, że pozwala na pokazanie nie tylko dynamiki rozwoju, ale także – co najistotniejsze z mojego punktu widzenia, jako zarządzającego muzeum – kierunku przyjętej linii programowej i organizacyjnej.

Muzeum na przestrzeni tych kilkunastu lat przeszło bardzo duże przeobrażenia, które dotyczyły niemal wszystkich segmentów działalności, a ilość działań merytorycznych uległa zwiększeniu dzięki powołaniu do życia nowych jednostek. Kiedy przejmowałem kierownictwo nad Muzeum Okręgowym w Toruniu w styczniu 2007 roku, jedną z kluczowych decyzji było przyjęcie programu polegającego na kompleksowej modernizacji infrastruktury bazy wystawienniczej, zaplecza badawczego oraz powierzchni magazynowej. Dziś, z perspektywy kilkunastu lat mogę stwierdzić, że było to zadanie ambitne, obarczone jednak znacznym stopniem ryzyka. Tak rozległe plany modernizacji w stosunkowo krótkim czasie niosły ze sobą zagrożenia organizacyjne, które mogły znacząco spowolnić bądź niemal uniemożliwić

płynność prac. Nie bez znaczenia dla tych działań były relacje międzyludzkie, które powodowały napięcia wynikające z nieznanego wcześniej tempa pracy i zmienionej organizacji procesu decyzyjnego. Istotą procesu modernizacji było bowiem płynne prowadzenie inwestycji w paru obiektach przy zachowaniu intensywnej działalności merytoryczno-wystawienniczej.

By zobrazować ten proces, podaję przykładowy ciąg działań. Znaczące zwiększenie powierzchni wystawienniczej w Ratuszu Staromiejskim wiązało się z koniecznością translokacji liczącej ponad 20 tysięcy wolumenów biblioteki muzealnej, zmianą lokalizacji magazynów grafiki czy też przeniesieniem do innych miejsc Działu Dokumentacji i Inwentaryzacji Zbiorów oraz administracji muzealnej. Już samo tylko wymienienie tych segmentów infrastruktury instytucji zobrazowuje nam, jak trudne i skomplikowane logistycznie było to zadanie, przy jednoczesnym zachowaniu pełnego zakresu działalności w trakcie prowadzenia tych prac. Żeby wykonać powyższe działania, przeprowadzone zostały kompleksowe zabiegi budowlano-konserwatorskie i adaptacyjne w budynku Ratusza Staromiejskiego, którego poddasze przeznaczono na cele administracyjne, pracowni konserwatorskich, magazynów zbiorów czy też zaplecza socjalno-wypoczynkowego. Z kolei do nowo pozyskanego budynku zabytkowego przy ulicy św. Jakuba 20A przeniesiona została biblioteka muzealna, pracownie badawcze i konserwatorskie Działu Archeologii oraz magazyny archeologiczne, zlokalizowane wcześniej w różnych pomieszczeniach spichrzy i Domu Eskenów przy

*Byłym i obecnym
pracownikom
oraz wszystkim tym,
którzy przez lata
tworzyli to **muzeum**.*

*Dr Marek
Rubnikowicz
Dyrektor Muzeum
Okręgowego
w Toruniu w latach
2007-2020*

ulicach Ciasnej i Łaziennej. Gruntowny remont tych budynków, powiązany w znacznej części z utworzeniem nowej i jednocześnie nowoczesnej powierzchni wystawienniczej, pozwolił na wprowadzenie po raz pierwszy do oferty muzealnej stałej, profesjonalnej wystawy historycznej ukazującej historię miasta Torunia, której wcześniej nigdy w taki sposób nie prezentowano. Tym samym miejsce to, przez całe dekady nieokreślone funkcjonalnie, stało się jedną z kluczowych atrakcji na mapie turystycznej miasta. Na zapleczu budynku, w ciągu średniowiecznych spichlerzy umieszczona została z kolei niezmiernie ważna z punktu widzenia działalności muzealnej część infrastruktury powiązana z działami merytorycznymi – pracownie badawcze Działu Sztuki Polskiej i Europejskiej, Działu Dokumentacji Inwentaryzacji i Digitalizacji Zbiorów, pracownia fotograficzna czy też magazyny zbiorów.

Równolegle do procesu modernizacji infrastruktury muzealnej prowadzone były działania ukierunkowane na promowanie najbardziej charakterystycznych dla Torunia wyróżników kulturowej symboliki miasta. Przez całe dziesięciolecia Toruń kojarzony był z dziedzictwem Mikołaja Kopernika oraz z tradycją toruńskich pierników. O ile Dom Mikołaja Kopernika funkcjonuje od kilku dziesięcioleci w postaci niezależnego działu muzeum, a po ostatniej modernizacji odwiedzany jest przez ponad 100 tysięcy gości rocznie, to pierniki jako symboliczna ikona miasta nie były reprezentowane we właściwy sposób. Przez ostatnią dekadę funkcjonowała w podziemiach Domu Mikołaja Kopernika stała wystawa przedstawiająca symbolikę i tradycje toruńskiego piernika, wzbogacona działaniami warsztatowymi. Jej popularność i wciąż rosnąca liczba odwiedzających zobligowały nas do podjęcia działań merytoryczno-organizacyjnych, które pozwoliłyby na zorganizowanie pełnej i nowoczesnej prezentacji piernikowych tradycji miasta, jako szeroko pojmowanego materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Przychyłność dla tej idei zarówno władz miasta Torunia, jak i długoletniego, sprawdzonego partnera piernikowego przedsięwzięcia – Fabryki Cukierniczej „Kopernik” S.A. pozwoliły na pozyskanie nowego kompleksu budynków dawnej fabryki pierników Gustawa Weesego.

Historyczne dziedzictwo budynku – XIX-wieczne tradycje toruńskiego piernikarstwa kontynuowane przez Fabrykę Cukierniczą „Kopernik” S.A. w połączeniu z niezmiernie ekspresyjnie zarysowanym scenariuszem wystawy, pozwoliły po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych i adaptacyjnych stworzyć niezmiernie popularną wśród turystów odwiedzających Toruń atrakcję turystyczną. Nasza oferta, poza uznaniem tury-

stów, została doceniona także przez grono muzealnych ekspertów oceniających przedsięwzięcia wystawiennicze w kraju poprzez przyznanie Muzeum Okręgowemu w Toruniu w 2016 roku statuetki Sybilli. Jednocześnie przedsięwzięcie to uznane zostało za jedno z 40. najciekawszych wydarzeń muzealnych w Europie (konkurs European Museum of the Year Award). Bez wątpienia ważnym aspektem bezpośrednio związanym z oddaniem do użytku kolejnego oddziału muzeum w tej części miasta była aktywizacja funkcjonalno-kulturowa pogranicza Starego i Nowego Miasta. To do niedawna jeszcze odwiedzane jedynie przez najbardziej dociekliwych turystów miejsce stało się kolejną atrakcją Torunia, odkrytą przez około 100 tysięcy gości odwiedzających rocznie Muzeum Toruńskiego Piernika.

W procesie modernizacji muzeum poczesną pozycję zajmuje Dom Mikołaja Kopernika. Miejsce to od swego zarania jest jednym z głównych punktów na mapie turystycznej miasta. Wraz z upływem czasu wystawa poświęcona dziedzictwu Mikołaja Kopernika zaczęła jednak znacząco odbiegać od powszechnie obowiązujących standardów. Na usprawiedliwienie takiego stanu rzeczy możemy jedynie stwierdzić, że było to działanie celowe. Wynikało ono w głównej mierze z potrzeby zdobycia możliwie największego doświadczenia w tworzeniu wielowątkowej ekspozycji, która miała nie tylko prezentować wątek biograficzny astronoma, ale także ukazać jego postać na tle uwarunkowań społeczno-kulturowych i gospodarczych czasów, w których żył i tworzył, a także na tle systemów i modeli postrzegania wszechświata w czasach starożytnych i średniowiecznych. Dziś, z perspektywy dwóch lat funkcjonowania nowej ekspozycji, ilość odwiedzających nas gości oraz ich opinie utwierdzają nas w przekonaniu o właściwym podejściu do procesu modernizacji tego oddziału.

Rolą i zadaniem nowoczesnej instytucji muzealnej, szczególnie tej o profilu działalności nastawionej na odbiorcę lokalnego i regionalnego, jest prezentowanie i popularyzowanie tych zjawisk i wydarzeń społecznych, które wywarły istotny wpływ na życie i środowisko kulturowe, w którym odbiorca ten funkcjonuje. Służą temu liczne, tematycznie przyporządkowane wystawy czasowe i wydarzenia okazjonalne. Z kolei najodpowiedniejszą formą popularyzacji tych najbardziej reprezentatywnych, mających fundamentalny wpływ na kulturowość miejsca zjawisk i wydarzeń jest popularyzacja poprzez wystawy stałe, prezentowane w naturalnym kontekście historycznej architektury.

Toruń na co dzień kojarzony jest z zachowanym układem średniowiecznej architektury w oryginal-

nym kontekście przestrzeni urbanistycznej. Jedynie sporadycznie, w zakresie ograniczonym do niewielkiej części odwiedzających nas gości łączony jest z ważnym centrum wojskowym osadzonym na potężnie rozbudowanym systemie infrastruktury budownictwa fortyfikacyjnego. Zachowany niemal w całości układ architektury fortecznej Twierdzy Toruń pod postacią pierścienia wewnętrznego i zewnętrznego jest istotnym, widocznym w architekturze miasta akcentem krajobrazowym. Jednocześnie kilkunastowieczna tradycja twierdzy toruńskiej, jej stopień zachowanej autentyczności i rola, jaką w przeszłości odegrała predestynują ją do miana jednego z głównych wyróżników i ikon kulturowych miasta. Obok dziedzictwa Mikołaja Kopernika i toruńskich pierników to właśnie zachowany układ przestrzenny Twierdzy Toruń stanowi jedną z głównych atrakcji turystycznych miasta, która ma coraz większą rzeszę swoich fanów. Zainspirowani propozycją wiceprezydenta miasta Torunia – Pana Zbigniewa Fiderewicza, podjęliśmy się kolejnego, niezwykle ambitnego zadania. Wzorem sprawdzonych conceptualnie propozycji wystawienniczych, zaproponowaliśmy na bazie jednego z zabytkowych budynków twierdzy toruńskiej pokazanie jej historii i wszelkich aspektów funkcjonowania. Liczymy na to, że propozycja ta w połączeniu z innymi naszymi ofertami wystawienniczymi dodatkowo ubogaci wizerunek kulturowy Torunia, poszerzając zasięg penetracji turystycznej miasta o kolejne jego rewiry.

Prezentując powyżej historię działań modernizacyjnych w czasie ostatnich niemal czternastu lat mojej działalności w Muzeum Okręgowym w Toruniu chciałbym szczególnie podkreślić fakt swoistego przeobrażania infrastrukturalnego, nie tylko w materialnym aspekcie kierowanej przeze mnie instytucji, ale – co równie ważne – pragnę wskazać także na działania zmieniające sposób traktowania instytucji muzealnej z miejsca, w którym zdeponowane są zbiory, na miejsce, w którym zostają one opatrzone narracją merytoryczną kuratorów, stając się częścią narracji historycznej opisującej wycinek minionej rzeczywistości. Zmiana ekspozycji stałych we wszystkich naszych oddziałach w założeniu ma zachęcać odbiorcę do wchodzenia w swoisty dialog, który prowadzony jest w sposób umożliwiający widzowi zgłębianie treści zawartych w prezentowanych wydarzeniach wystawienniczych. Takie pojmowanie roli muzeum i zadań nakreślanych przez muzealników, przy jednoczesnym wykorzystywaniu nowoczesnych form przekazu, sprawiają, iż obecnie instytucje muzealne odeszły od zamkniętych, hermetycznie zasklepionych i conceptual-

nie nieprzystępnych depozytów dzieł sztuki oraz wyrwanych z kontekstu przedmiotów, i stały się miejscem, w którym odwiedzający wprowadzany jest w świat minionego czasu na zasadzie swoistej narracji prowadzonej między widzem a prezentowanymi wycinkami minionej rzeczywistości. W procesie tym niezwykle ważną, niestety nazbyt jeszcze często niedocenianą rolę odgrywa kurator muzealny, którego wiedza, zazwyczaj unikatowa, pozwala na nadanie zespołowi muzealnych artefaktów merytorycznej, zgodnej z przekazem historycznym narracji. Fakt ten jest widoczny szczególnie wyraziście w czasie obecnie panującej pandemii COVID-19. Brak możliwości bezpośredniego kontaktu widza z muzealiami zastępowany jest narracją kuratorską opartą na głębokiej wiedzy merytorycznej i doświadczeniu edukacyjnym oraz popularyzatorskim. Konkludując, należałoby stwierdzić, że zabytek muzealny pozbawiony narracyjnej otuliny jest jedynie bezkontekstualnym artefaktem zdeponowanym w muzeum. Jego pełna wartość kontekstualna i narracyjna możliwa jest do osiągnięcia jedynie poprzez wspólne działania tych składników, dodatkowo opracowanych merytorycznie przez kuratora.

Założeniem prezentowanego raportu jest chęć pokazania ogromu zadań, które wykonane zostały na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat, gdyż nawet najbardziej ambitne programy i koncepcje nie mogłyby zostać zrealizowane bez udziału sprawnego i oddanego sprawie zespołu pracowników różnych szczebli i różnych profesji. Miarą sukcesu tej instytucji jest umiejętność współdziałania przy realizacji różnorodnych przedsięwzięć. Prezentując osiągnięcia i zrealizowane zadania w poszczególnych blokach tematycznych raportu staraliśmy się na etapie jego powstawania ograniczyć do treści podstawowych. Nie było naszym celem poddawanie poszczególnych zadań ocenie. Rolę tę pozostawiamy Państwu.

Realizując poszczególne etapy wizji muzeum starałem się mieć zawsze na względzie ponadczasowy i ponadlokalny charakter instytucji, której niemal 160-letnia historia oraz bogactwo zbiorów nakładają wręcz na nas – opiekunów i pracowników Muzeum Okręgowego w Toruniu – obowiązek dbałości o poprawność merytoryczną i profesjonalizm działań.

dr Marek Rubnikowicz

Dyrektor Muzeum Okręgowego
w Toruniu w latach 2007–2020

Krótki charakterystyka instytucji

Muzeum Okręgowe w Toruniu jest miejską instytucją kultury, której organem założycielskim jest Gmina Miasta Toruń. Muzeum jest wpisane do Rejestru Instytucji Kultury i posiada osobowość prawną oraz do Państwowego Rejestru Muzeów pod numerem 34. Ogólny nadzór nad muzeum sprawuje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, a bezpośredni – Prezydent Miasta Torunia w zakresie swoich kompetencji. Przy muzeum działa Rada Muzeum, składająca się z piętnastu członków, którzy powoływani i odwoływani są przez Prezydenta Miasta Torunia w trybie i na zasadach określonych w ustawie o muzeach.

RYS HISTORYCZNY MUZEUM

Muzeum Okręgowe w Toruniu założone zostało w 1861 roku jako Städtisches Museum i należy do najstarszych i największych instytucji muzealnych działających nieprzerwanie do dziś w obecnych granicach Rzeczypospolitej Polskiej. Jest spadkobiercą dwóch towarzystw naukowych – niemieckiego Copernicus Verein für Wissenschaft und Kunst oraz polskiego Towarzystwa Naukowego w Toruniu. Pierwsze powstało na bazie utworzonego w 1839 roku towarzystwa, które zawiązało się w celu zebrania funduszy na rzecz wzniesienia pomnika Mikołaja Kopernika – Copernicus Denkmal Verein. Główny trzon towarzystwa stanowili profesorowie toruńskiego gimnazjum. W 1855 roku Copernicus Verein für Wissenschaft und Kunst rozpoczęło starania o utworzenie w Toruniu muzeum. Na jego miejsce wybrano gmach Ratusza Staromiejskiego. W lipcu 1861 roku z połączonych zbiorów Copernicus Verein für Wissenschaft und Kunst, Gminy Miejskiej oraz darów i depozytów mieszkańców Torunia

powstało Städtisches Museum (Muzeum Miejskie). Dodatkowo przeprowadzono dość szeroko zakrojoną akcję wśród obywateli miasta w celu pozyskania nowych dzieł sztuki i różnych, jak to nazywano, osobliwości. Chociaż zbiory muzeum można było oglądać dużo wcześniej, to jednak pierwsza, oficjalna wystawa została przygotowana i udostępniona zwiedzającym pod koniec 1861 roku.

Drugą instytucją, której zbiory stały się bazą pod zasób dzisiejszego Muzeum Okręgowego w Toruniu było Towarzystwo Naukowe w Toruniu. TNT powstało w 1875 roku i było jedyną polską organizacją na Pomorzu, której głównym zadaniem, obok prowadzenia badań historycznych, było gromadzenie wszelkich pamiątek i zabytków związanych z przeszłością ziem pruskich. W 1876 roku powstało pierwsze, początkowo niewielkie muzeum towarzystwa. Mieściło się ono w wynajętym mieszkaniu przy ul. Łaziennej 6 (wówczas ul. Białej 70).

Po 1920 roku Muzeum Miejskie nadal funkcjonowało, już jako polska instytucja, jednak dopiero pod koniec 1930 roku udało się scalić jego zbiory z kolekcją Towarzystwa Naukowego w Toruniu, poprzez przejęcie zabytków TNT w długoterminowy depozyt. Po połączeniu obu zespołów zabytki Muzeum Miejskiego podzielono na następujące działy: sztukę (dzieła malarstwa i rzeźby), archeologię, numizmatykę, rzemiosło artystyczne, grafikę i etnografię.

Warto dodać, że w zbiorach muzeum znalazły się także zabytki pochodzące z najstarszej toruńskiej instytucji zajmującej się kolekcjonerstwem – biblioteki Gimnazjum Akademickiego (1594), w któ-

rej gromadzono najróżniejsze „dziwne” i rzadkie przedmioty, okazy flory i fauny, ale także dzieła sztuki oraz instrumenty naukowe. W Domu Mikołaja Kopernika znajduje się m.in. XVII-wieczny cyrkiel Heweliusza, a w Dziale Archeologii wyjątkowe w skali Europy urny twarzowe.

W drugiej połowie lat 30. XX wieku muzeum nadal mieściło się na drugim piętrze Ratusza Staromiejskiego. W tym okresie podjęto starania o utworzenie Muzeum Narodowego (Muzeum Ziemi Pomorskiej), którego budowę rozpoczęto w 1935 roku na terenach przy ul. Chopina. Choć budynek był już na ukończeniu, plany przerwał wybuch II wojny światowej. Władze niemieckie skupiły się głównie na organizacji wystaw propagandowych, które prezentowano nie tylko w salach ratusza, ale także na jego dziedzińcu i przed główną bramą wjazdową. Naziści pragnęli podkreślić niemieckość zagrabionych ziem, dlatego też utworzono Städtisches Gemäldegalerie, na której prezentowano dzieła artystów niemieckich, pochodzących głównie z regionu. U schyłku wojny spora część zbiorów została wywieziona do Niemiec, gdzie niektóre z bezcennych zabytków przepadły bezpowrotnie, m.in. XIV-wieczna gotycka rzeźba Matki Boskiej Brzemiennej.

Po zakończeniu II wojny światowej, jeszcze w 1945 roku reaktywowano Muzeum Miejskie (w kamienicy przy Rynku Staromiejskim 7) i odtyskano część zrabowanych eksponatów. Pod koniec 1946 roku instytucję ponownie ulokowano w Ratuszu Staromiejskim. W latach 40. XX wieku w muzeum istniało pięć działów: sztuki, grafiki, etnografii, archeologii i numizmatyki.

W 1950 roku placówkę przekształcono w Muzeum Pomorskie w Toruniu i zgodnie z przedwojennymi założeniami awansowano do rangi placówki ministerialnej. Pięć lat później, wskutek politycznych perturbacji obniżono jego rangę z rządowej na regionalną, przekazując we władanie Wojewódzkiej Radzie Narodowej w Bydgoszczy, która osłabiła jego rolę i przemianowała na Muzeum w Toruniu. 10 lat później instytucja zmieniła swoją nazwę na tę, pod którą znana jest obecnie – Muzeum Okręgowe w Toruniu.

Ostatnie dekady to okres dynamicznego rozwoju, modernizacji oraz zwiększania powierzchni wystawienniczych we wszystkich niemal oddziałach, których Muzeum Okręgowe w Toruniu posiada obecnie siedem. Prócz Ratusza Staromiejskiego – siedziby głównej są to powstałe kolejno: w 1960 roku Dom Mikołaja Kopernika (w latach 2017–2018 poddany gruntownej rewitalizacji i modernizacji), w 1970 roku Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą, w 1989 roku Dom Eskenów (w 2011 roku po gruntownej rewitalizacji utworzono w nim Muzeum Historii Torunia), w 2003 roku Muzeum Podróżników

im. Tony’ego Halika (rozbudowane i powiększone o sąsiednią kamienicę w 2013 roku), w 2015 roku Muzeum Toruńskiego Piernika znajdujące się w budynku dawnej fabryki pierników oraz w 2020 roku Muzeum Twierdzy Toruń.

Bardzo istotną rolę w funkcjonowaniu instytucji odgrywają również Dział Archeologii oraz Biblioteka Naukowa mieszczące się w kompleksowo wyremontowanym w 2010 roku budynku przy ul. św. Jakuba 20A.

Muzeum Okręgowe w Toruniu nadal intensywnie gromadzi zabytki, a obecnie ich liczba sięga około 300 tysięcy obiektów, co stanowi jedną z najliczniejszych kolekcji w Polsce.

Wszystkie budynki muzealne zlokalizowane w obrębie zabytkowego Starego Miasta są wizytówką Torunia – jednego z najchętniej odwiedzanych przez turystów miast w Polsce, które od 1997 roku znajduje się na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO.

*Ratusz Staromiejski
w Toruniu – siedziba
główna muzeum*

Kalendarium

1854

utworzenie Copernicus Verein
für Wissenschaft und Kunst

1861

utworzenie Städtisches Museum

1875

utworzenie Towarzystwa Naukowe-
go w Toruniu

1920

przemianowanie Städtisches Muse-
um na Muzeum Miejskie

1935

rozpoczęcie starań o nadanie statu-
su Muzeum Narodowego (przerwa-
nych wskutek wojny)

1945

reaktywacja Muzeum Miejskiego

1950

upaństwowienie Muzeum Pomor-
skiego w Toruniu

1955

obniżenie rangi z muzeum państwo-
wego na regionalne

1960

otwarcie nowego oddziału
Dom Mikołaja Kopernika

1964

ukończenie remontu Ratusza Staro-
miejskiego mającego na celu przy-
stosowanie go w całości do potrzeb
muzealnych

1965

przemianowanie instytucji na Muze-
um Okręgowe w Toruniu

1970

otwarcie nowego oddziału Muzeum
Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamie-
nicy pod Gwiazdą

1989

otwarcie nowego oddziału w Domu
Eskenów, przystosowanego do po-
trzeb wystaw czasowych, pracowni
i magazynów muzealnych

2003

otwarcie nowego oddziału Muzeum
Podróżników im. Tony'ego Halika

2010

oddanie do użytku budynku przy
ul. św. Jakuba na potrzeby Biblioteki
Naukowej oraz Działu Archeologii

2011

otwarcie nowej wystawy stałej
w Domu Eskenów, utworzenie Muze-
um Historii Torunia

2013

adaptacja drugiej kamienicy na
potrzeby Muzeum Podróżników im.
Tony'ego Halika

2015

otwarcie nowego oddziału Muzeum
Toruńskiego Piernika

2018

otwarcie po rewitalizacji i aranżacji
nowej wystawy stałej Domu Mikołaja
Kopernika

2019

rozpoczęcie starań o nadanie statusu
Muzeum Narodowego w Toruniu

2020

otwarcie nowego oddziału Muzeum
Twierdzy Toruń

Galeria malarstwa
i rzeźby polskiej
od końca XVIII wieku
do 1939 roku

Misja i strategia muzeum

Misja

Muzeum Okręgowe w Toruniu gromadzi, chroni, opracowuje i udostępnia powierzone mu dobra dziedzictwa kulturowego: dzieła sztuki oraz zabytki kultury materialnej i niematerialnej. Cel ten realizuje poprzez prezentację zbiorów na ekspozycjach stałych, wystawach czasowych, organizację imprez i różnorodnych wydarzeń kulturalnych, prowadząc badania naukowe oraz działalność edukacyjną, popularyzatorską i wydawniczą.

Muzeum jest nie tylko depozytariuszem pamięci o przeszłości, ale również aktywnie uczestniczy w procesie kształtowania świadomości historycznej, kulturowej, postaw estetycznych i społecznych ludności. W duchu współpracy i wielokulturowego dialogu buduje regionalną, narodową oraz europejską tożsamość Torunia, regionu i jego mieszkańców. W tym celu muzeum współdziała z jednostkami administracji państwowej, samorządu terytorialnego, osobami fizycznymi, instytucjami zagranicznymi, urzędami i firmami oraz uczestniczy w stowarzyszeniach muzealnych i regionalnych.

Prymarne zadania związane z realizacją misji realizowane są w głównej mierze na licznych ekspozycjach stałych, czasowych, w oparciu o działalność edukacyjną, popularyzatorską oraz projekty naukowo-badawcze.

Wizja

Sformułowanie wizji Muzeum Okręgowego w Toruniu powinno opierać się zarówno na wewnętrznej analizie struktury instytucji i jej działań, jak również analizie czynników zewnętrznych, wkomponowując się w strategię rozwoju turystyki miasta Torunia i województwa kujawsko-pomorskiego. Liczne działania muzealne oraz stale rozwijająca się infrastruktura miasta, renowacja zabytkowej starówki wpisanej na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, wzrost liczby turystów w mieście oraz regionie pozwalają określić Muzeum Okręgowe w Toruniu jako instytucję dynamicznie rozwijającą się, zyskującą uznanie środowiska kulturalnego w Polsce i ugruntowującą swój pozytywny odbiór zarówno w kraju, jak i poza jego granicami.

Wernisaż wystawy
odbywający się
w reprezentacyjnej
Sali Mieszczańskiej
Ratusza
Staromiejskiego

1

4

2

5

3

6

Strategia

Obecna strategia Muzeum Okręgowego w Toruniu oparta jest o program funkcjonowania muzeum autorstwa dyrektora Marka Rubnikowicza, realizowany od 1 stycznia 2007 roku. Od tamtego czasu, wskutek licznych działań dokonano gruntownych zmian organizacyjnych i merytorycznych m.in. poprzez wprowadzenie nowej struktury instytucji, zwiększenie ilości i rozbudowę działów muzeum, modernizację wszystkich budynków należących do muzeum oraz wystaw stałych, zwiększenie liczby wystaw czasowych, uatrakcyjnienie oferty i zwiększenie aktywności edukacyjnej także w specjalistycznych pomieszczeniach edukacyjnych, zwiększenie ilości fachowych wydawnictw oraz zysków z ich sprzedaży, stopniowe przystosowywanie obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wszystkie te działania miały istotne znaczenie dla zasadniczego wzrostu liczby gości odwiedzających muzeum. W 2016 roku liczba ta przekroczyła 400 tysięcy.

Istotnym elementem działalności muzeum jest także prezentacja zbiorów oraz prowadzenie działalności wystawienniczo-edukacyjnej poza jego siedzibą. Dzięki licznym propozycjom tego rodzaju, szacuje się, że dostęp do oferty muzeum ma rokrocznie około 100 tysięcy osób. Przyjmując te wszystkie dane możemy jednoznacznie stwierdzić, że propozycja merytoryczna muzeum jest corocznie chętnie odbierana przez ponad pół miliona osób z kraju i zagranicy.

Liczby te świadczą o tym, że obrana strategia jest słuszną, jednak dalszy rozwój muzeum wymaga kolejnych nakładów na rozliczne potrzeby merytoryczne i organizacyjne. Wszystkie realizowane i proponowane zadania prowadzone są przez dobrze zorganizowany zespół pracowników merytorycznych i administrację, a powodzenie zamierzonego celu zależne jest od konsekwencji w jego realizacji i współpracy z wieloma podmiotami.

1. Kolejka zwiedzających do Domu Mikołaja Kopernika podczas Nocy Muzeów 2018

2. Inauguracja wydania „Wiślanym Szlakiem. Nadwiślańskie krajobrazy” w 2017 roku

3. Oprowadzanie kura-torskie po wystawie stałej w Domu Mikołaja Kopernika

4. Seans filmu w kinie 4D w Domu Mikołaja Kopernika

5. Warsztaty wypieku pierników w Muzeum Toruńskiego Piernika

6. Kolejka chętnych do wejścia na wieżę Ratusza Staromiejskiego

Struktura zatrudnienia i zasoby ludzkie

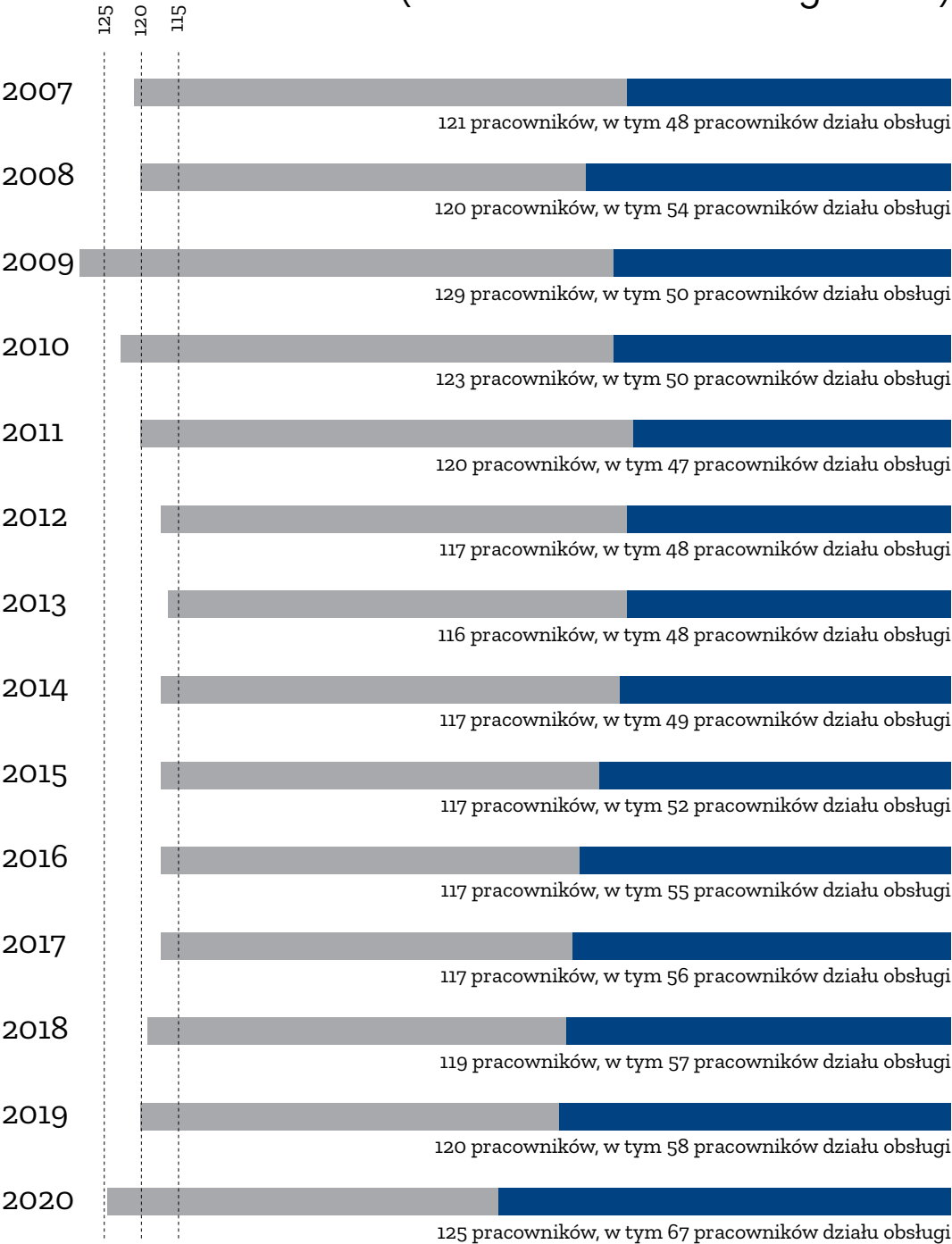
Począwszy od 2007 roku, liczba pracowników zatrudnionych w Muzeum Okręgowym w Toruniu utrzymuje się na stałym poziomie ok. **120 osób** (stan na marzec 2020 roku to dokładnie **125 osób zatrudnionych na etatach**) w trzech pionach: **administracyjnym, merytorycznym oraz dziale ob-**

sługi. W sezonie turystycznym (od początku maja do końca września), z racji wydłużenia godzin otwarcia muzeum oraz zwiększonej liczby odwiedzających, ilość pracowników zatrudnionych w tym okresie wzrasta.

Schemat graficzny struktury organizacyjnej Muzeum Okręgowego w Toruniu

D Y R E K T O R		
WICEDYREKTOR DS. NAUKOWYCH	WICEDYREKTOR DS. ORGANIZACYJNO-ADMINISTRACYJNYCH	GŁÓWNY KSIĘGOWY
DZIAŁ ARCHEOLOGII	DZIAŁ ORGANIZACYJNO-PRAWNY	DZIAŁ FINANSOWO-KSIĘGOWY
DZIAŁ HISTORII I DZIEJÓW MIASTA TORUNIA	DZIAŁ OBSŁUGI	
DZIAŁ „DOM MIKOŁAJA KOPERNIKA”	DZIAŁ TECHNICZNY	
DZIAŁ SZTUKI POLSKIEJ I EUROPEJSKIEJ		
DZIAŁ KULTUR POZAEUROPEJSKICH	DZIAŁ PROMOCJI	STANOWISKO DS. OBRONY CYWILNEJ
DZIAŁ HISTORII TORUŃSKIEGO PIERNIKARSTWA	KOORDYNATOR DS. WYDAWNICZYCH	STANOWISKO DS. BHP
DZIAŁ HISTORII TWIERDZY TORUŃ	STANOWISKO DS. PPOŻ	SPECJALISTA DS. OCHRONY I ZABEZPIECZEŃ
DZIAŁ EDUKACJI		
BIBLIOTEKA NAUKOWA		
DZIAŁ INWENTARYZACJI, DIGITALIZACJI I DOKUMENTACJI		
DZIAŁ KONSERWACJI		
PRACOWNIA MULTIMEDIALNA		

Historia zatrudnienia w muzeum w latach 2007–2020 (dane na koniec każdego roku)

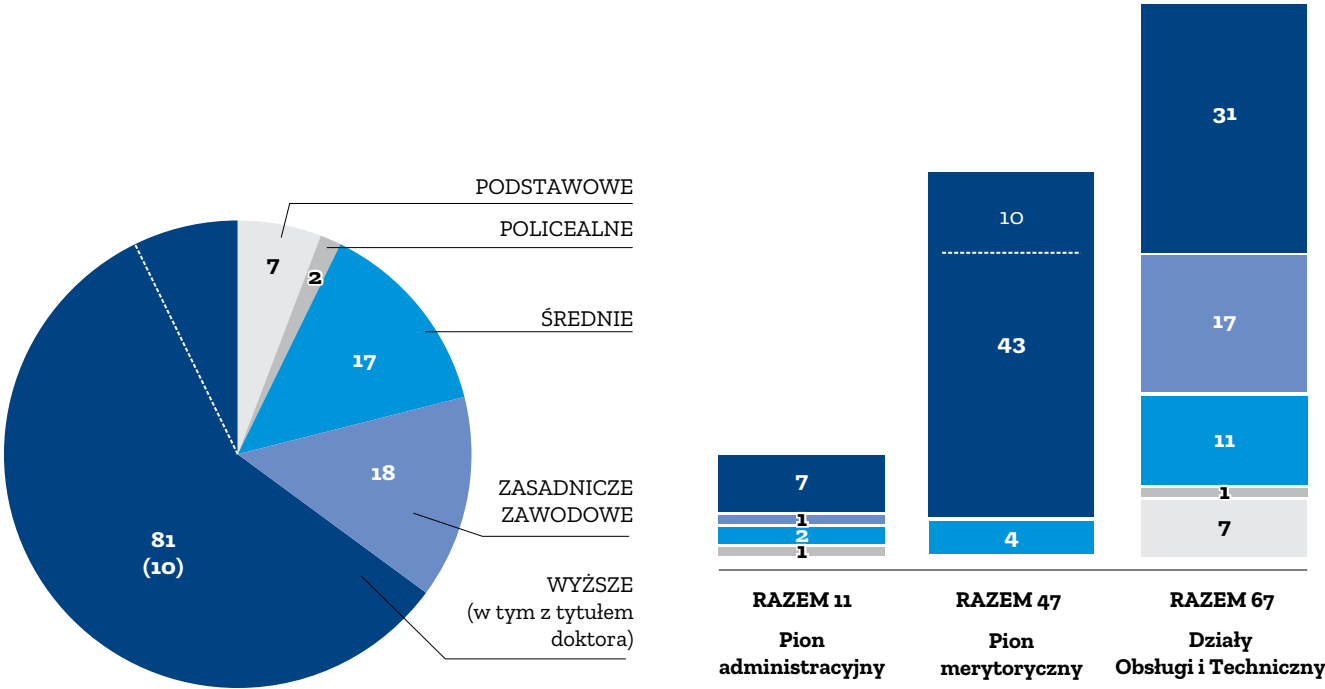

Schemat graficzny zatrudnienia w Muzeum Okręgowym w Toruniu

Powyższa statystyka liczby pracowników muzeum obejmuje tylko i wyłącznie osoby zatrudnione na **umowę o pracę**. Nie uwzględnia osób, które

zatrudniane są na umowę o dzieło bądź umowę zlecenie oraz współpracowników zewnętrznych.

Struktura wykształcenia
w Muzeum Okręgowym w Toruniu

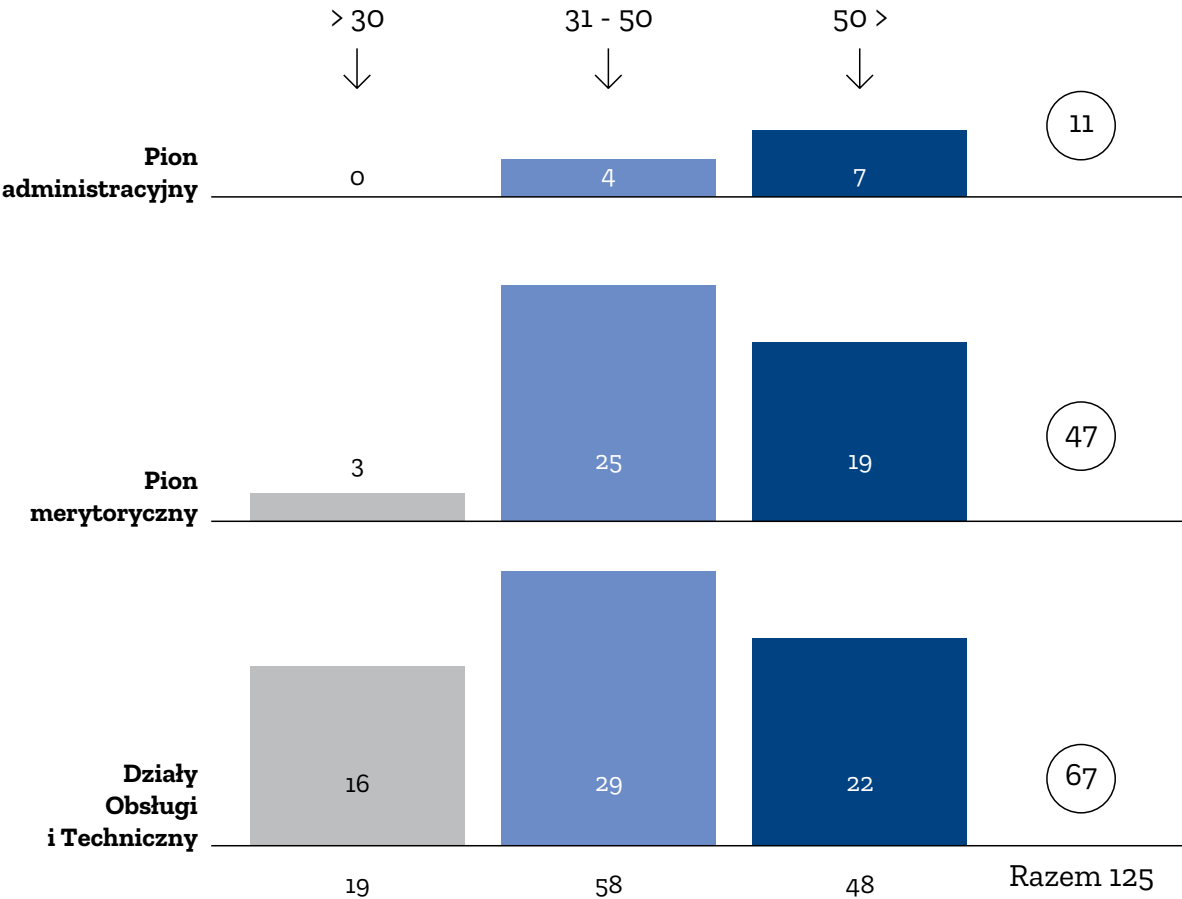

Struktura wykształcenia
w Muzeum Okręgowym
w Toruniu

Ponad połowa osób zatrudnionych w muzeum (53,6%), czyli **67** spośród 125 osób, pracuje w **Dziale Obsługi**, 47 osób jest pracownikami **merytorycznymi** (37,6%), a 11 pracuje w **pionie administracyjnym** muzeum (8,8%), dzięki czemu niemal po równo rozkładają się proporcje pomiędzy pracownikami fizycznymi a umysłowymi.

Aż **81 osób (64,8%)** zatrudnionych w muzeum legitymuje się **wyższym wykształceniem** (43 z nich to pracownicy merytoryczni, w tym **10 z tytułem doktora**), co obrazuje wysoki poziom wykształcenia kadry. Kolejne sukcesy naukowe poszczególnych pracowników, zdobywane tytuły oraz coraz wyższe wymagania względem zatrudnionych są dowodem na to, że Muzeum Okręgowe w Toruniu posiada bardzo dobre zaplecze i warunki dla rozwoju.

Raport wieku
w Muzeum Okręgowym w Toruniu

Atutem Muzeum Okręgowego w Toruniu jest także stosunkowo młoda kadra, bo choć tylko **19 zatrudnionych** osób (stan na marzec 2020 roku) nie przekroczyło **30. roku życia**, to aż **58 osób** stanowi grupę w przedziale wiekowym **31–50 lat**, przy **48 osobach** powyżej **50. roku życia**.

Mając na uwadze specyfikę pracy muzealnika, mnogość tematyki oraz wyzwań stawianych przed pracownikami, należy docenić fakt, że tak wiele młodych osób zaufało instytucji Muzeum Okręgowego w Toruniu i związało z nim swoją zawodową przyszłość.

Struktura wieku
w poszczególnych
działach Muzeum
Okręgowego w To-
runiu

Charakterystyka zbiorów

Muzeum Okręgowe w Toruniu może poszczycić się jedną z najcenniejszych kolekcji wśród polskich muzeów. Poniższe wykazy prezentują liczebność zbiorów własnych z wyszczególnieniem działów oraz ich przyrost roczny poczynając od 2007 roku. W dalszej części pokrótce scharakteryzowano poszczególne działy muzealne.

Galeria malarstwa
i rzeźby polskiej od
końca XVIII wieku
do 1939 roku

Fragment ekspozycji
stałej w Muzeum
Historii Torunia
w Domu Eskenów

Liczebność zbiorów własnych
w dniu 31.12.2019 (działy/kolekcje)

	pozycje inw.	sztuki
DZIAŁ SZTUKI POLSKIEJ I EUROPEJSKIEJ	15 355	17 808
- Sztuka Średniowieczna i Nowożytna	404	406
- Sztuka Polska i Europejska	1 671	1 678
- Grafika	9 043	11 217
- Rzemiosło Artystyczne	4 237	4 507
DZIAŁ KULTUR POZAEUROPEJSKICH	2 779	2 930
- Muzeum Podróżników im. Tony’ego Halika	1 889	1971
- Sztuka Dalekiego Wschodu	890	959
DZIAŁ DOM MIKOŁAJA KOPERNIKA	4 007	4 940
DZIAŁ HISTORII TORUŃSKIEGO PIERNIKARSTWA	202	230
DZIAŁ HISTORII TWIERDZY TORUŃ	95	270
DZIAŁ HISTORII I DZIEJÓW MIASTA TORUNIA	28 186	68 100
- Numizmatyka oraz Medalierstwo	19 605	52 626
- kolekcje historii i ikonografii Torunia, militaria	8 581	15 474
DZIAŁ ARCHEOLOGII	13 228	20 4207
SUMA	63 852	298 485

Przyrost liczebności zbiorów:
zbiory własne 2007–2019

PRZYROST W ROKU	POZYCJE INW.	SZTUKI
2007	443	498
2008	284	295
2009	834	970
2010	941	964
2011	400	482
2012	489	548
2013	300	310
2014	476	514
2015	838	906
2016	171	215
2017	275	300
2018	162	223
2019	675	859
2007–2019	6 288	7 084

Charakterystyka zbiorów

Dział Sztuki Polskiej i Europejskiej

Dział Sztuki Polskiej i Europejskiej jest jednym z podstawowych działów Muzeum Okręgowego w Toruniu i tworzy go kilka kolekcji.

Kolekcja sztuki średniowiecznej i nowożytnej obejmuje dzieła malarstwa i rzeźby, wykonane przed rokiem 1800 na terenach Polski, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Polski północnej. Do najcenniejszych zabytków należą przykłady gotyckiej rzeźby i malarstwa z toruńskich warsztatów i jedyny tak licznie zachowany zbiór portretów mieszczańskich, powstałych od XVI do XIX wieku, z wizerunkiem m.in. Mikołaja Kopernika. Cennym zespołem portretów jest również Poczec Królów Polskich.

Kolekcja sztuki nowoczesnej obejmuje dzieła malarstwa i rzeźby powstałe od końca XVIII wieku do czasów współczesnych. Zawiera dzieła artystów, których twórczość wyznaczała kolejne etapy w rozwoju sztuki polskiej, m.in.: Marcellego Bacciarellego, Jana Matejki, Piotra Michałowskiego, Jacka Malczewskiego, Józefa Pankiewicza, Andrzeja Wróblewskiego, Henryka Stażewskiego i wielu innych. Szczególnie cenny i wyróżniający się w muzealnictwie polskim jest zespół prac artystów reprezentujących artystyczne środowisko Wilna z dziełami m.in. Ferdynanda Ruszczyca i Tymona Niesiołowskiego.

Kolekcja grafiki i rysunku obejmuje zespoły grafik i rysunków polskich i europejskich od XV wieku do współczesności. Na szczególną uwagę w zbiorze zasługują twórcy artystycznego środowiska wileńskiego. Do największych zespołów należą prace artystów związanych z Toruniem: Jerzego Hoppe-na, Bronisława Jamontta, Edmunda Piotrowicza, Stanisława Borysowskiego i Józefa Kotlarczyka. Warto także zwrócić uwagę na dawne zbiory pozyskiwane od drugiej połowy XIX wieku, wśród których wyróżnić można kolekcję rycin autorstwa Daniela Mikołaja Chodowieckiego oraz zbiór grafik rytowników niemieckich i francuskich, prezentujący niemieckie mieszczaństwo, widoki miast i zabytków z terenów przynależnych do cesarstwa, jak i sceny alegoryczne, charakterystyczne dla każdej epoki artystycznej.

Kolekcja rzemiosła artystycznego obejmuje przedmioty głównie z warsztatów toruńskich, z terenu ziemi chełmińskiej oraz Pomorza. Gotyckie witraże z toruńskich warsztatów, zespół renesansowej i manierystycznej biżuterii oraz naczyń stołowych, zwany Skarbem ze Skrwilna, należą do najcenniejszych eksponatów w zbiorach muzeum.

Jedna z ekspozycji stałych prezentowanych w Ratuszu Staromiejskim „Skarb ze Skrwilna. Skarb z Nieszawy”

Dział Archeologii

Początki muzealnych zbiorów archeologicznych w Toruniu należą do najstarszych w Polsce i sięgają drugiej połowy XIX wieku. Zabytki archeologiczne gromadziły Städtisches Museum i Copernicus Verein für Wissenschaft und Kunst oraz Muzeum Towarzystwa Naukowego w Toruniu. Ich kolekcje znalazły się w utworzonym w 1930 roku Muzeum Miejskim (od 1931 roku w Dziale Prehistorycznym), a po II wojnie światowej w Muzeum Pomorskim i następnie w Muzeum Okręgowym w Toruniu. W okresie międzywojennym oraz po II wojnie światowej zbiory były systematycznie powiększane dzięki badaniom wykopaliskowym, powierzchniowym oraz nadzorom archeologicznym. Obecnie zbiory liczą około 200 tysięcy zabytków, a pochodzą one głównie z ziemi chełmińskiej, dobrzyńskiej, Kujaw i Pomorza Gdańskiego. Zabytki te reprezentują wszystkie epoki i kultury od końca epoki lodowcowej do średniowiecza i czasów nowożytnych łącznie. Najważniejsze zespoły zabytków pozyskano z następujących stanowisk: Brzoza – dawniej miejsce określane jako Toruń-Rudak (paleolit schyłkowy), Brąchnówko, Rzęczkowo, Toruń-Katarzynka, Toruń-Fort Żółkiewskiego, Adolfin, Bodzanowo, Byczyna (osa-

dy neolityczne), Małe Czyste (groby neolityczne), Mała Kępa, Słończ, Bolumin, Chwarzno, Gościeradz, Oksywie, Matarnia, Nawra, Żelewo (cmentarzyska kultury łużyckiej i pomorskiej), Kamieniec, Kruszwica, Boguszewo (grody kultury łużyckiej), Podwiesk, Małe Czyste, Gostkowo, Lachmirowice, Janowo (cmentarzyska kultury wielbarskiej, oksywskiej i przeworskiej), Toruń (osady z młodszego okresu przedrzymskiego i okresu wpływów rzymskich), Lubicz, Lisewo, Lachmirowice (osady wczesnośredniowieczne), Kałdus, Brzoza, Otłoczyn (cmentarzyska wczesnośredniowieczne), Toruń, Mała Nieszawka (zamki krzyżackie), Toruń – Stare i Nowe Miasto (średniowiecze i czasy nowożytne).

Do najcenniejszych zabytków w zbiorach Działu Archeologii zaliczyć należy: duży zespół schyłkowopaleolitycznych narzędzi krzemien-nych, miecz antenowy typu Flörsheim (według H. Müllera-Karpe) z późnych okresów epoki brązu, zbiór kilkudziesięciu urn twarzowych z wczesnych okresów epoki żelaza, bogate wyposażenia grobowe z okresów przedrzymskiego i wpływów rzymskich, zbiór zabytków ze średniowiecznego Torunia.

Fragment ekspozycji stałej w Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów poświęcony czasom przedlokacyjnym

Dział Historii Dziejów Miasta Torunia

Dział Historii Dziejów Miasta Torunia mieści się przy ul. Łaziennej 16, w tak zwanym Domu Eskenów. Budynek został wzniesiony pod koniec XIV wieku przez toruńskiego kupca Heinricha Hitfelda, późniejszego burmistrza miasta. W 1518 roku przejęła go rodzina Eskenów, która przekształciła gotycki dom w renesansową rezydencję mieszkalną. Od początku XVIII wieku budynek często zmieniał swoich właścicieli. Najpierw został przebudowany na cele magazynowe, następnie funkcjonował jako spichrz, by na początku XX wieku znów pełnić funkcję magazynu. Od 1990 roku jest siedzibą Działu Historii i Dziejów Miasta Torunia.

Dział gromadzi i opracowuje szeroko pojęte dokumenty życia codziennego oraz materiały ikonograficzne i kartograficzne z obszaru północnej Polski (ze szczególnym uwzględnieniem ziemi chełmińskiej i miasta Torunia) od średniowiecza po czasy współczesne. W zbiorach znaleźć można grafiki, fotografie, fotogramy artystyczne oraz bardzo bogatą kolekcję najstarszych po-

cztówek z widokami Torunia. Działowe kolekcje tworzą także dokumenty i pamiątki związane z działalnością Bractwa Kurkowego oraz masonika, dawna broń i militaria (w tym dokumenty, odznaczenia, mundury, sztandary, pamiątki etc.), monety i banknoty polskie i obce od czasów starożytnych po współczesne, przedmioty związane z produkcją i obiegiem pieniądza oraz europejskie medale nowożytne i nowoczesne (ze szczególnym uwzględnieniem ośrodka toruńskiego).

Część kolekcji Działu Historii i Dziejów Miasta Torunia pochodzi ze zbiorów dwóch towarzystw naukowych: niemieckiego Copernicus-Verein für Wissenschaft und Kunst i polskiego Towarzystwa Naukowego w Toruniu. Są to numizmaty, medale, pamiątki masonskie, sumeryjskie tabliczki z pismem klinowym, kolekcja broni czy zbiór grafik toruńskich. Szczególnie cenne są kolekcje numizmatów oraz sumeryjskich tabliczek Walezego Amrogowicza, przekazane przez Towarzystwo Naukowe w Toruniu.

Fragment ekspozycji stałej w Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów

Dom Mikołaja Kopernika

Dom Mikołaja Kopernika gromadzi zbiory o tematyce związanej ze swoim patronem. W skład głównej części kolekcji, zwanej kopernikanami, wchodzi obiekty ikonograficzne przedstawiające Mikołaja Kopernika w malarstwie, grafice, rzeźbie, medalierstwie, numizmatyce i tkaninie. W tej części zbiorów znajdują się również wizerunki kontynuatorów myśli kopernikowskiej: Tychona Brahego, Galileusza, Johanna Keplera, Isaaca Newtona, Alberta Einsteina. Szczególną wartość mają zbiory graficzne, przekazane przez Janinę Gardzielewską i pochodzące od utytułowanego kolekcjonera Emeryka Hutten-Czapskiego, a także z zakupów własnych. Są to prace m.in.: Teodora de Bry, Tobiasa Stimmera, Andrzeja Stecha, Adama Pilińskiego, Wojciecha Jakubowskiego, Jerzego Panka i inne. Dużą wartość artystyczną posiada również kolekcja rzeźby, prace m.in.: Bronisława Chromego, Alfonsa Karnego, Adama Myjaka, Franciszka Laszczki czy Edwarda Haupta. Kolekcja medali i numizmatów obejmuje większość powstałych w Polsce i na świecie obiektów przedstawiających postać Mikołaja Kopernika. Składają się na nią prace czołowych medalierów polskich i zagranicznych: Władysława Oleszczyńskiego, Louisa Michela Petit'a, Gotfryda Majnerta, Fryderyka Wilhelma Belowa, Jana Nalborczyka, Stanisława Szukalskiego, Ewy Olszewskiej-Borys, Stanisławy Wątróbskiej-Frindt czy Franciszka Habdasa.

Jako wyodrębniona część kolekcji gromadzony jest zbiór plakatów, obejmujący plakaty polskie i zagraniczne związane z postacią astronoma. Najcenniejszymi obiektami zbioru są dzieła autorstwa przedstawicieli polskiej szkoły plakatu: Henryka Tomaszewskiego, Jana Lenicy, Jana Młodzieńca czy Waldemara Świerzego.

Bardzo interesującym zespołem jest wyodrębniony zbiór filateliów i pocztówek. Jego specyfika polega na gromadzeniu znacznej ilości obiektów o niewielkich gabarytach. Są to zabytki o nieco mniejszej wartości artystycznej, ale niezwykle ciekawe z punktu widzenia socjologicznego, ukazujące stosunek wielu narodów i społeczeństw do postaci Mikołaja Kopernika. Obiekty zbioru zasięgiem terytorialnym obejmują cały świat. Tym samym obok znaczków polskich i europejskich znajdują się w nim liczne egzemplarze o proveniencji egzotycznej, np. znaczki Czadu, Gujany czy Republiki Dahomej (dzisiejszy Benin).

Odrębny status posiada również kolekcja przyrządów naukowych, którą tworzy zespół instrumentów naukowych doby nowożytnej: gnomonika (6 zegarów słonecznych), zegary mechaniczne (3 sztuki), cyrkle proporcjonalne (3 sztuki), cyrkle kroczniki (15 sztuk), teleskopy i refraktor (2 sztuki), astrolabia (1 sztuka), globusy (1 sztuka), kątomierze i przykładnice (5 sztuk), instrumenty metrologiczne – waga (1 sztuka). Całość dopełnia rekonstrukcja instrumentarium Mikołaja Kopernika w postaci astrolabium globusowego, kwadrantu oraz trikwetrum. Są to trzy instrumenty wykonane z drzewa jodłowego według opisu autora, pozostawionego na kartach *De revolutionibus orbium coelestium*. Do perełek zbioru instrumentów naukowych należy cyrkiel Jana Heweliusza, przyrząd własnoręcznie wykonany i sygnowany przez samego uczonego. Gdański astronom, darząc estymą miasto rodzinne Mikołaja Kopernika, podarował ów cyrkiel toruńskiemu gimnazjum w połowie XVII wieku. Korzystali z niego młodzi adepci toruńskiej uczelni, szkoląc się w przedmiotach przyrodniczych.

W Domu Mikołaja Kopernika, w zbiorze o nazwie Dokumenty Życia Społecznego gromadzone są również przedmioty codziennego użytku, opakowania różnorodnych produktów, gadzety reklamowe i dokumenty będące formą kultu Mikołaja Kopernika.

Fragment ekspozycji stałej w Domu Mikołaja Kopernika prezentującej dawne przyrządy astronomiczne

Dział Kultur Pozaeuropejskich

Dział Kultur Pozaeuropejskich tworzą: kolekcja Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika oraz kolekcja sztuki Dalekiego Wschodu prezentowana w Kamienicy pod Gwiazdą. Zbiory sztuki Dalekiego Wschodu obejmują zabytki z Chin, Syjamu, Tybetu, Korei, Wietnamu, Indii i Japonii. Najstarszymi obiektami są z pewnością zabytki pochodzące z okresu największego rozwoju chińskiego brązownictwa, jaki przypadł na czasy panowania dynastii Szang-In (1766–1122 p.n.e.). Są to: liczące sobie ponad 3 tysiące lat obrzędowe naczynie na wino – *jia* oraz trójnóg – *hsien*. W toruńskich zbiorach sztuki dalekowschodniej znajdują się też figury kultowe – buddyjskie (chińskie, syjamskie, tybetańskie i japońska), konfucjańskie (chińskie) oraz hinduistyczne (indyjskie). Bardzo rzadkie są kamienne płaskorzeźby związane z dziainizmem, przedstawiające duchowych mistrzów tej indyjskiej religii – *tirthankarów*. Jedną z najważniejszych części toruńskiej kolekcji sztuki Dalekiego Wschodu jest ceramika chińska i japońska wyko-

nana począwszy od VII aż po koniec XIX wieku. Najstarsze obiekty to przede wszystkim gliniane, glazurowane figurki grobowe, pochodzące z okresu panowania dynastii Tang (618–907). Chińskie naczynia ceramiczne pochodzą głównie z czasów panowania dynastii Song (960–1279), Ming (1368–1644) i Qing (1644–1912). Równie ważne miejsce w toruńskiej kolekcji sztuki Dalekiego Wschodu zajmuje zbiór ceramiki japońskiej. Wśród porcelanowych naczyń japońskich przeważają wyroby typu Imari produkowane od drugiej połowy XVII wieku na rynek europejski w miejscowości Arita. W toruńskich zbiorach znajdują się cenne naczynia pochodzenia chińskiego i japońskiego posiadające numery Johanneum (to nie są numery inwentarzowe) sławnej drezdeńskiej kolekcji króla Augusta II Mocnego. W zbiorach Muzeum Okręgowego w Toruniu znajdują się również wyroby z kamieni półszlachetnych pochodzące z czasów dynastii Qing, głównie z okresu panowania cesarza Qianlong (1736–1795).

Zbroja samurajska eksponowana na wystawie stałej w Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

Fragment ekspozycji stałej w Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

Historia powstania zbiorów Muzeum Podróżników związana jest z darem pary podróżników polskich – Elżbiety Dzikowskiej i Tony'ego Halika, którzy przez lata gromadzili kolekcje obiektów pochodzących z wielu krajów świata. Z każdej wyprawy, prócz wielu zdjęć i nagrań filmowych, przywozili przedmioty związane z życiem codziennym ludzi, do których docierali. Wśród nich dominują stroje, a najpiękniejsze pochodzą z Meksyku, Gwatemali, Peru, Chin i Indii. Duży zbiór stanowią również torby, nakrycia głowy i broń. Jednak najważniejszą część kolekcji Muzeum Podróżników tworzy imponująca biżuteria etniczna m.in. z Afryki, Nowej Gwinei, Ameryki Łacińskiej, a także z Chin, Indii i Tybetu. Prawdziwym skarbem jest perak – przystroj głowy mieszkańców Ladakhu, imponujące naszyjniki mężczyzn z plemienia Dani z Irian Jaya czy okazały naszyjnik kultury Moche (II–VIII wiek n.e.) z północnego wybrzeża Peru. Do najcenniejszych eksponatów kolekcji podróżniczej należą prekolumbijskie naczynia ceramiczne oraz figurki gliniane pochodzące z terenów dzisiejszego Meksyku i Peru.

Dział Historii Toruńskiego Piernikarstwa

Dział Historii Toruńskiego Piernikarstwa to jeden z najmłodszych działów w strukturze Muzeum Okręgowego w Toruniu, który powołany został do życia 14 lutego 2012 roku. Od początku funkcjonowania pracownicy działu zajęli się gromadzeniem i opracowywaniem obiektów kultury materialnej i niematerialnej związanych z historią piernikarstwa (od czasów średniowiecza po współczesność), ale także aktywnie pracowali nad stworzeniem koncepcji, przygotowaniem i urzeczywistnieniem kolejnego z oddziałów Muzeum Okręgowego w Toruniu – Muzeum Toruńskiego Piernika. Realizacja tego zakrojonego na szeroką skalę projektu to podsumowanie wielusetletniej historii pierników i piernikarstwa w Toruniu, a jednocześnie zwieńczenie trwającej już ponad 100 lat w Muzeum Okręgowym w Toruniu pracy badawczej związanej z historią piernikarstwa. Projekt realizacji inwestycji przy ul. Strumykowej 4 i stworzenie interaktywnego, multisensorycznego muzeum to także wynik szeregu wcześniej zrealizowanych wystaw czasowych oraz wieloletniej współpracy z największym producentem pierników w Polsce – Fabryką Cukierniczą „Kopernik” S.A. W tej właśnie przestrzeni pracownicy prowadzą badania naukowe związane z dziejami pierników i piernikarstwa w Toruniu, Europie i na świecie, ale także realizują projekty wystawiennicze, artystyczne, edukacyjne i popularyzatorskie.

Oprócz działań edukacyjnych realizowanych na miejscu, w przestrzeni dawnej fabryki pierników, pracownicy działu biorą udział w imprezach organizowanych poza siedzibą oddziału.

Pracownicy Działu Historii Toruńskiego Piernikarstwa prowadzą badania związane z odtwarzaniem historycznych receptur piernikarskich, historią toruńskich rodów piernikarskich, dziejami Fabryki Cukierniczej „Kopernik” S.A. i losami jej pracowników. Analizują m.in. proveniencję i ikonografię form piernikarskich, design opakowań do pierników, interesują się piernikami z innych ośrodków kraju i świata.

Wśród eksponatów wyróżnić można: pierniki historyczne z lat 70. XX wieku i późniejsze, opakowania, puszki i skrzynie do pierników (XIX–XX wiek), druki i materiały reklamowe najważniejszych producentów pierników, piece do wypieku pierników, a przede wszystkim sam budynek przebudowany w drugiej połowie XIX wieku, a będący miejscem produkcji pierników słynnej piernikarskiej rodziny Weese. Szczególnie cennym materiałem ikonograficznym są formy do pierników – zarówno te przekazane przez Fabrykę Cukierniczą „Kopernik” S.A., jak również współcześnie wykonane, a przede wszystkim najstarsze (XVII–XVIII wiek) – będące w posiadaniu Działu Sztuki Polskiej i Europejskiej Muzeum Okręgowego w Toruniu.

Fragment ekspozycji
stałej w Muzeum To-
ruńskiego Piernika

Dział Historii Twierdzy Toruń

Muzeum Twierdzy Toruń utworzono w dawnych koszarach fortecznych, zwanych Koszarami Bramy Chełmińskiej. W placówce prezentowane są tematy związane z historią toruńskich fortyfikacji od średniowiecza do zakończenia II wojny światowej. Uzupełnieniem ekspozycji jest przedstawienie historii najstarszego w Europie poligonu wojskowego, miejsc martyrologii, w tym obozu jenieckiego z lat 1939–1945 oraz historia jednego z największych w dwudziestoleciu międzywojennym garnizonu wojskowego.

Tematyka poszczególnych bloków prezentowana jest w sposób chronologiczny, pozwalający na ukazanie ewolucji fortyfikacji toruńskich na przestrzeni dziejów sztuki fortyfikacyjnej oraz wpływu tych zmian na funkcjonowanie miasta.

Aranżacja poszczególnych sal wystawowych (korytarzy mieszkalnych), korytarzy prezentuje uzbrojenie, wyposażenie i umundurowanie wojskowe ze wszystkich okresów funkcjonowania toruńskiej twierdzy. W tym celu zakupiono oraz wykonano repliki unikalnych w skali kraju przedmiotów, w tym broni artyleryjskiej, strzeleckiej broni białej oraz mundurów historycznych. Przy opracowywaniu ekspozycji poszczególnych pomieszczeń przyjęto założenie, iż każda z nich zaprezentuje osobne zagadnienie.

Kolekcję niezbędną do przygotowania wystawy pozyskano z instytucji kulturalnych z Polski i z zagranicy. Zamówione zostały materiały dokumentalne w Szwecji oraz w archiwach niemieckich. Pozyskano dokumenty z Wojskowego Biura Historycznego w Warszawie, Centralnej Biblioteki Wojskowej w Warszawie, Archiwum Państwowego w Gdańsku i w Toruniu, Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, Narodowego Archiwum Cyfrowego w Warszawie, Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie, Polskiej Akademii Nauk w Warszawie i Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych w Opolu-Łąbinowicach, Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu oraz Muzeum w Gliwicach. Dodatkowo Muzeum Okręgowe w Toruniu dysponuje bardzo bogatym zbiorem ikonograficznym i fotograficznym z zakresu fortyfikacji i funkcjonowania garnizonu toruńskiego. Kolekcję uzupełnia bogaty zbiór broni (białej i palnej).

Koszary Bramy Chełmińskiej – siedziba
Muzeum Twierdzy
Toruń

Działalność wystawiennicza

Łączna powierzchnia wystawiennicza w siedmiu oddziałach Muzeum Okręgowego w Toruniu (wliczając w to również przestrzeń sal wystaw czasowych) wynosi obecnie **7528 m²**. Jeszcze w 2007 roku było to **2824 m²**, jednak liczne remonty oraz otwarcie dwóch zupełnie nowych oddziałów (Muzeum Toruńskiego Piernika i Muzeum Twierdzy Toruń) spowodowały ponad dwukrotny wzrost aż o **4704 m²**.

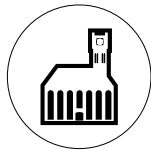
W tej przestrzeni, we wszystkich oddziałach prezentowanych jest obecnie **20 wystaw stałych**, z których ponad połowa znajduje się w siedzibie głównej, czyli Ratuszu Staromiejskim. Każdy oddział posiada także sale przeznaczone do ekspozycji **wystaw czasowych** (w przypadku Ratusza Staromiejskiego jest to również dziedziniec), których w latach 2007–2019 otwarto **364**. Oznacza to, że poczynawszy od 2007 roku Muzeum Okręgowe w Toruniu przygotowuje **średnio 28 nowych wystaw czasowych rocznie**.

W analizowanym okresie odbyło się dodatkowo ponad **110 prezentacji wystaw** przygotowanych przez Muzeum Okręgowe w Toruniu **poza siedzibą**, w różnych instytucjach kultury w Polsce i za granicą.

Poniższe zestawienie uwzględnia wszystkie wystawy stałe i czasowe z lat 2007–2019 wraz z miejscem ich eksponowania. W przypadku 2020 roku prezentowany jest tylko plan wystaw, którego z powodu pandemii COVID-19 nie udało się w całości zrealizować. Nazwa Muzeum Historii Torunia pojawiająca się w wykazie obowiązuje od roku 2011, wcześniej oddział ten nazywano po prostu Domem Eskenów.

*Wernisaż wystawy:
„Kossakowie. Co za sukces, co za popularność, grad zaszczytów, honorów”, Ratusz Staromiejski*

Wystawy stałe

Ratusz Staromiejski:

Galeria sztuki gotyckiej

Mennice i monety toruńskie 1233/1238–1765

Sala Sądowa

Dawny Toruń. Historia i rzemiosło artystyczne 1233–1793

Sala Mieszczańska z galerią portretu mieszczańskiego XVI–XVIII w.

Sala Królewska. Poczet Królów Polskich

Galeria polskiego malarstwa historycznego

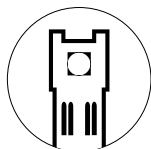
Galeria malarstwa i rzeźby polskiej od końca XVIII wieku do 1939 roku

Sztuka sakralna nowożytnego Torunia

Skarb ze Skrwilna i Nieszawy

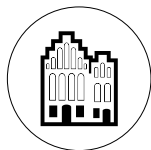
Złotnictwo świeckie polskie i obce

Galeria malarstwa i rzeźby polskiej od 1945 do 2010 roku

Wieża Ratusza Staromiejskiego:

Ratusz Staromiejski w Toruniu – arcydzieło architektury europejskiej

Dom Mikołaja Kopernika:

Ekspozycja prezentująca życie i dzieło Mikołaja Kopernika

Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą:

Świat Orientu

Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów:

Toruń i jego historia: Od pradziejów do współczesności

Księga Toruń 3D – pokaz makiety historycznej Torunia

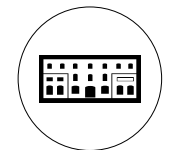
Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika:

Pasja podróżowania

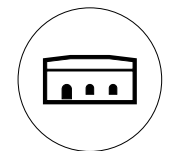
Muzeum Toruńskiego Piernika:

Ekspozycja prezentująca historię toruńskiego piernikarstwa

Muzeum Twierdzy Toruń:

Ekspozycja prezentująca historię toruńskich fortyfikacji

▷ 2007

2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

2020

Wystawy czasowe

2007

1. **Pacyfica terra. Prusowie – Słowianie – Wikingowie u ujścia Wisły**, Dom Eskenów
2. **Chiński drzeworyt noworoczny**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
3. **Toruń w twórczości Eduarda Gertnera**, Dom Mikołaja Kopernika
4. **Tropiki. Fotograficzne wrażenia Michała Sikorskiego**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
5. **Dyplom 2006. Prace absolwentów Wydziału Sztuk Pięknych UMK**, Dom Eskenów
6. **Kobiety o kobietach**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
7. **Moja Ziemia Święta. Fotografie Jarosława Kreta**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
8. **Śladami surrealistów**, Ratusz Staromiejski
9. **Życie i twórczość Karola Szymanowskiego**, Ratusz Staromiejski
10. **Twarze toruńskiej bezpieki**, Ratusz Staromiejski
11. **Pocztówka z Japonii. Fotografie Macieja Czubaka**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
12. **Świat z bliska. Fotografie Elżbiety Dzikowskiej**, Ratusz Staromiejski
13. **Totus tuus. Jan Paweł II**, Ratusz Staromiejski
14. **Nauki dawne i niedawne.** Ekspozycja interaktywna, Dom Eskenów, Dom Mikołaja Kopernika

15. **Szukałem Was, a teraz Wy przyszście do mnie. Spotkanie Jana Pawła II w obiektywie Arturo Marięgo**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
16. **Bonsai**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
17. **Piękno do mnie przyszło... Wojciech Weiss. Malarstwo białego okresu 1905–1912**, Ratusz Staromiejski

18. **Trubadur. Zdjęcia z plenerowego spektaklu operowego w Fosie Zamkowej 24.06.2007**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
19. **Toruń – inny portret miasta. Ostatnie stulecie**, Dom Eskenów

20. **XXIX Międzynarodowy Konkurs Plastyczny dla Dzieci i Młodzieży „Moja Przygoda w Muzeum”**, Ratusz Staromiejski
21. **Zakochani w Szarej Lilijce. 90 lat harcerstwa w Toruniu**, Ratusz Staromiejski

22. **Zamki Wielkopolski, Małopolski i Mazowska – akwarele Zbigniewa Szczepanka**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
23. **Przemiany. Malarstwo pejzażowe ze zbiorów Tajwańskiego Narodowego Muzeum Sztuki**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
24. **Moje podróże na emeryturze – prezentacja fotografii Janiny Mazurkiewicz**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
25. **Liturgiczne „mody”. Dawne szaty kościelne z Pelplina**, Ratusz Staromiejski
26. **Mirosław Piotrowski (1942–2002) – grafika**, Ratusz Staromiejski
27. **Uśmiech świata. Fotografie Elżbiety Dzikowskiej**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
28. **Samuel Bogumił Linde z Torunia i jego dzieło**, Ratusz Staromiejski
29. **Samuraje, kobiety i aktorzy**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

30. **Fotografia dzikiej przyrody**, Dom Eskenów

2007

▶ 2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

2020

Wystawy czasowe 2008

1. **Gotfryd Ossowski – u źródeł nowoczesnej archeologii**, Dom Eskenów
2. **Ekwador – różnorodność w centrum świata**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
3. **Ise katagami i kimono. Znikająca tradycja**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
4. **Blask gotyckich ksiąg. Rękopisy iluminowane na Pomorzu**, Ratusz Staromiejski
5. **Dyplom 2007. Prace dyplomowe absolwentów Wydziału Sztuk Pięknych UMK z zakresu konserwacji i restauracji dzieł sztuki**, Ratusz Staromiejski
6. **Sześć dalekowschodnich pannyeaux. Haftowane obrazy z XIX wieku**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
7. **Gwatemalskie targowisko**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

8. **Natura rzeczy. V Forum Malarstwa Polskiego**, Ratusz Staromiejski

9. **Kult krawędzi – krawędź kultur**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
10. **Miniatury tkackie. Wystawa z Galerii Szombathelyi na Węgrzech**, Dom Eskenów
11. **Fiat lux – od Witelona do tomografu optycznego**, Ratusz Staromiejski
12. **Ogrody Lusławickie Krzysztofa Pendereckiego. Fotografie Marka Bełłota**, Ratusz Staromiejski
13. **Ogrody Japonii. Fotografie Urszuli Imamura**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
14. **Australijskie krajobrazy i symbole aborygeńskiej kultury**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
15. **Bogowie Andów. Odkrycia polskich archeologów Peru**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
16. **Grottger**, Ratusz Staromiejski
17. **80 lat archeologii lotniczej w Polsce**, Dom Eskenów
18. **Zbigniew Herbert. Moja i twoja katedra**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

19. **Toruńskie zegary i zegarmistrzowie**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
20. **Bonsai**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
21. **Z duchami przez wieki**, Dom Eskenów
22. **XXX-lecie partnerstwa pomiędzy Getyngą a Toruniem**, Ratusz Staromiejski
23. **Polska Akcja Humanitarna Janiny Ochojskiej**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
24. **Tam gdzie rosną kanarki i nie tylko. Panoramiczne fotografie Marka Czarneckiego z Wysp Kanaryjskich**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
25. **Belle Epoque. Secesja ze zbiorów Muzeum Mazowieckiego w Płocku i Muzeum Okręgowego w Toruniu**, Ratusz Staromiejski

26. **Irian Jaya – tropem Papuasów**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
27. **Ignacego Tłoczkę koncepcja przestrzennej przyszłości Torunia**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

28. **Moja Przygoda w Muzeum. Wystawa pokonkursowa prac laureatów XXX edycji Międzynarodowego Konkursu Plastycznego dla Dzieci i Młodzieży**, Ratusz Staromiejski
29. **Układ gotyku. Wystawa prac ceramicznych Dariusza Przewięźlikowskiego**, Ratusz Staromiejski
30. **Tajwan – Ilha Formosa**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
31. **Wolnomularstwo polskie XVIII – XX wieku. Mity i prawda?**, Dom Eskenów

32. **Krystyna Szalewska – malarstwo – rysunek – grafika**, Ratusz Staromiejski
33. **Mnisi i bóstwa na Dachy Świata**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
34. **Po drugiej stronie lustra. Wystawa fotografii powojennej Piotra Stósa**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
35. **Te, co skaczą i latają. Fotografie Artura Tabora**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
36. **Mikołaj Kopernik w rzeźbie**, Dom Mikołaja Kopernika
37. **Świat toruńskiego piernika – premiera wystawy objazdowej**, Dom Eskenów

2007

2008

▶ 2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

2020

Wystawy czasowe

2009

1. **To był Cejlon. Fotografie Mirosława Mizery**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
2. **Zamki na Kresach w akwarelach Zbigniewa Szczepanka**, Ratusz Staromiejski
3. **Malarstwo i rzeźba polska od 1945 do 1970 roku w zbiorach Muzeum Okręgowego w Toruniu**, Ratusz Staromiejski

4. **Nasz człowiek w Japonii. Fotografie Ze'eva Aleksandrowicza z podróży do Japonii w 1934 roku**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
5. **Kobiety Czarnej Afryki**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

6. **Z biegiem Wisły i Niemna. Historyczne mapy i widoki miast Prus Wschodnich i Zachodnich, Polski oraz krajów bałtyjskich**, Ratusz Staromiejski

7. **Broń i uzbrojenie orientalne w zbiorach Muzeum Okręgowego w Toruniu. Świat Orientu – broń ze zbiorów Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie**, Dom Eskenów

8. **Złote kreacje. Jubileusz 50-lecia pracowni Projektowania Biżuterii Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi**, Dom Eskenów
9. **Mandala pięciu Buddów. Sztuka religijna w kręgu buddyzmu wadźra-jany i mahajany ze zbiorów Muzeum Azji i Pacyfiku w Warszawie**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
10. **100-lecie Zawodowej Straży Pożarnej w Toruniu**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
11. **Odległe pejzaże – ukryte horyzonty. Meksyk w fotografii Lindy Lasky**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
12. **Mikołaj Kopernik w medalierstwie**, Dom Mikołaja Kopernika
13. **Norwegia – tradycja – tożsamość. Fotografie Elżbiety Dzikowskiej i Izabeli Staszniewski**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
14. **Tydzień w Kioto – fotografie Anny Tchorzewskiej**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

15. **Twarze toruńskiej demokracji**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
16. **Ulica Łazienna w Toruniu. Z historii rzemiosł budowlanych**, Dom Eskenów
17. **Bonsai**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
18. **Art deco ze zbiorów Muzeum Mazowieckiego w Płocku**, Ratusz Staromiejski
19. **Pokaz Odnowionego Przywileju Lokacyjnego Starego Miasta Torunia z 1251 roku, Aktu Lokacyjnego Nowego Miasta Torunia z 1264 roku i dokumentu Reformatio Sigismundi z 1523 roku**, Ratusz Staromiejski
20. **Świat Indian Ameryki Południowej. Kolekcja Borysa Malkina**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
21. **Kult Przodków w starożytnych Chinach. Naczynia rytualne i figurki grobowe z kolekcji Qinglong im. Danuty Kohlberger -Nowickiej we Wrocławiu i ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
22. **Toruń w okresie okupacji. W 70. rocznicę wybuchu II wojny światowej**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
23. **Mikołaj Kopernik w filatelistyce**, Dom Mikołaja Kopernika
24. **Moja Przygoda w Muzeum. Wystawa pokonkursowa prac laureatów XXXI Międzynarodowego Konkursu Plastycznego dla Dzieci i Młodzieży**, Ratusz Staromiejski

25. **Mieczysław Karłowicz. Muzyka i Tatry**, Ratusz Staromiejski
26. **Kopernik w Europie**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
27. **Skarby kościoła pw. św. Jakuba w Toruniu**, Ratusz Staromiejski
28. **Toruńskie podwórka – czas zatrzymany. Fotografie Daniela Pacha**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
29. **Pieniądz w oblężeniu**, Dom Eskenów

30. **Tajwan – Piękna Wyspa**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
31. **Mieczysław Ziomek – malarstwo, akwarela, rysunek**, Ratusz Staromiejski
32. **H2O. Fotografia podwodna Macieja Tomaszewskiego**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
33. **Fotografia dzikiej przyrody 2008**, Dom Eskenów
34. **Magia przyrody. Fotografie Marcina Nawrockiego**, Dom Eskenów
35. **Mikołaj Kopernik w grafice i malarstwie**, Dom Mikołaja Kopernika

2007

Wystawy czasowe

2008

2010

2009

▶ 2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

2020

1. **90. rocznica wkroczenia wojsk polskich do Torunia**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

2. **Chińska Odyseja. Fotografie Krzysztofa Muskalskiego**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

3. **Sokotra. Wyspa Smoczej Krwi w fotografii Jacka Herman-Iżyckiego**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

4. **Historia sopockich rybaków**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

5. **Jan Heweliusz (1611–1687) – gdański uczonec i artysta**, Dom Mikołaja Kopernika

6. **537 rocznica urodzin Mikołaja Kopernika. Ekspozycja oryginalnych dokumentów napisanych lub podpisanych przez astronoma, pochodzących z zasobów Archiwum Archidiecezji Warmińskiej**, Ratusz Staromiejski

7. **Powroty do przeszłości. Toruń w fotografii i fotogramach artystycznych ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu**, Dom Eskenów

8. **Julian Fałat – malarstwo**, Ratusz Staromiejski

9. **Spadkobiercy nauki Kopernika – Jan Kepler (1571–1630)**, Dom Mikołaja Kopernika

10. **Wojownicy, piękności, demony. Chińskie lalki teatralne ze zbiorów Muzeum Azji i Pacyfiku w Warszawie**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

11. **100 lat ratownictwa w Tatrach. Wystawa poświęcona działalności Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

12. **Moje góry – malarstwo Ryszarda Kowalewskiego**, Ratusz Staromiejski

13. **Charków – Katyń – Twier – Bykownia. 70 lat zbrodni katyńskiej**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

14. **Muzeum pełne wrażeń. 60 lat edukacji w Muzeum Okręgowym w Toruniu**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

15. **Moja Japonia – rysunki Andrzeja Wajdy**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

16. **Spadkobiercy nauki Kopernika – Galileusz**, Dom Mikołaja Kopernika

17. **Neolityczny barok – kultura trypoliska**, Ratusz Staromiejski

18. **Toruń niewidzialny – fotografie Marka Czarneckiego**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

19. **Wystawa drzewek Bonsai**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

20. **Krucha prostota – czarki do herbaty Doroty Gabieckiej-Grosz**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

21. **Spadkobiercy łowców głów – życie codzienne Iban**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

22. **Moja przygoda w Muzeum**, Ratusz Staromiejski

23. **Krzemień pasiasty – rzadszy niż diament. Kolekcja z Sandomierskich Warsztatów Złotniczych**, Ratusz Staromiejski

24. **Japonka. Inspiracje sztuką Japonii w sztuce Olgi Boznańskiej**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

25. **Spadkobiercy nauki Kopernika – Izaak Newton (1643–1721)**, Dom Mikołaja Kopernika

26. **Hatai – kaligrafia łączonych stylów. Wystawa współczesnej kaligrafii artystów z Tokyo Calligraphy Art. Association w Tokio**, Ratusz Staromiejski

27. **Barbara Narębska-Dębska – grafika**, Ratusz Staromiejski

28. **Bornholm – Perła Bałtyku**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

2007

Wystawy czasowe

2011

2008

2009

2010

▶ 2011

1. **Kalejdoskop „Krainy Trzech Tysięcy Wysp”. Indonezja w fotografiach Kasi Lamparskiej**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

2. **Od „Parku Cegielnia” do klubu „Azyl”, czyli jak się bawił Toruń**, Ratusz Staromiejski

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

2020

3. **Wyspy Skarbów – Nowa Zelandia**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
4. **Skarbiec narodowy – traktaty toruńskie 1411 i 1466**, Ratusz Staromiejski
5. **Wokół cyrkla Heweliusza – warsztat astronoma**, Dom Mikołaja Kopernika
6. **Góry i woda – pejzaże Liao Ci Fu**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
7. **Uratowany skarb – japońskie drzwi przesuwane (fusuma)**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

8. **Barwny świat Majów. Haftowane tkaniny z Gwatemali**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

9. **Ekslibris kopernikański**, Dom Mikołaja Kopernika
10. **150. lat Muzeum Okręgowego w Toruniu 1861–2011**, Ratusz Staromiejski

11. **Współczesna kaligrafia japońska**, Ratusz Staromiejski
12. **Tajemnice Samurajów. Wystawa uzbrojenia japońskiego z polskich zbiorów prywatnych Muzeum Okręgowego w Toruniu**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

13. **Festiwal ziół**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
14. **Pejzaż z miłosiernym Samarytanie Rembrandta. Skarby Fundacji Książąt Czartoryskich**, Ratusz Staromiejski

15. **Rodzina Mikołaja Kopernika**, Dom Mikołaja Kopernika
16. **Wystawa drzewek Bonsai**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
17. **Arkady Fiedler – Madagaskar 1937–1938**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
18. **Hiro Kikai – Persona**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
19. **Przywilej chełmiński**, Ratusz Staromiejski
20. **Użyteczność i artyzm. Brązownictwo u schyłku starożytności**, Ratusz Staromiejski
21. **Portrety i monety**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
22. **Moja Przygoda w Muzeum. XXXIII Międzynarodowy Konkurs Plastyczny dla Dzieci i Młodzieży**, Ratusz Staromiejski

23. **Od Torunia do Bałtyku. 1920–2011**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
24. **Mikołaj Kopernik w twórczości Stanisława Szukalskiego**, Dom Mikołaja Kopernika
25. **Obraz świata, który przemija. Inspiracje sztuką Japonii w malarstwie Jana Stanisławskiego i jego uczniów**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
26. **Bronisław Jamontt – malarstwo, rysunek**, Ratusz Staromiejski

27. **Z Torunia do gwiazd. Opowieść o Mikołaju Koperniku**, Ratusz Staromiejski

28. **Oczami śląskich fotografów. Międzynarodowy Festiwal Fotografii Przyrodniczej „Sztuka Natury”**, Ratusz Staromiejski

2007

Wystawy czasowe

2012

2008

2009

2010

2011

▷ 2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

2020

1. **Urodzony dla przygody – pamiątki z podróży Elżbiety Dzikowskiej i Tony'ego Halika**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

2. **Świat nauki i kultury na medalach ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu**, Ratusz Staromiejski

3. **Birma – pamiątki z podróży Rafała Glonka**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

4. **Makieta toruńskiej Starówki dla osób niewidomych i niedowidzących**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

5. **Patrycjat toruński w czasach Mikołaja Kopernika**, Dom Mikołaja Kopernika

6. **Martwa natura z japońską laleczką**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

7. **Toruń – 15. lat na liście UNESCO**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

8. **Prezentacja dokumentów związanych z wpisem Torunia na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO**, Ratusz Staromiejski

9. **Kobiety w astronomii**, Dom Mikołaja Kopernika

10. **EURO Street Art 2012**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

11. **Elżbieta Dzikowska. Z całego świata**, Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów

12. **Sport w sztuce XX wieku ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu**, Ratusz Staromiejski

13. **Zapomniane oblicza. Motyw twarzy na zabytkach archeologicznych z ziem polskich od IV tysiąclecia p.n.e. do XVII w. n.e.**, Ratusz Staromiejski

14. **Plastyka Torunia 1920–1939. Konfraternia Artystów w Toruniu, Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych**, Ratusz Staromiejski

15. **Opowieści z Polskiej 1 – polskie transatlantyki**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

16. **Fascynacje. Sztuka japońska w polskich kolekcjach prywatnych**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

17. **„Fiat Lux”. Od Witelona do tomografu optycznego**, Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów

18. **Powrót Pomorza do Polski w 1920 r. Generał Józef Haller – dowódca wojsk Frontu Pomorskiego**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

19. **Moja Przygoda w Muzeum. XXXIV Międzynarodowy Konkurs dla Dzieci i Młodzieży**, Ratusz Staromiejski

20. **Mikołaj Kopernik w plakacie**, Dom Mikołaja Kopernika

21. **Magiczny świat sztuki meksykańskiej**, Ratusz Staromiejski

22. **Kaligrafia i wachlarz w Japonii. Sztuka kaligrafii na wachlarzu**, Ratusz Staromiejski

23. **Leon Wyczółkowski – Wrażenia z Pomorza**, Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów

24. **Pamiątki kopernikańskie**, Dom Mikołaja Kopernika

25. **Leonard Torwirt (1912–1967). Artysta malarz, konserwator zabytków**, Ratusz Staromiejski

26. **Włodzimierz Puchalski – moja pasja, Międzynarodowy Festiwal Fotografii Przyrodniczej „Sztuka Natury”**, Ratusz Staromiejski

2007

2008

2009

2010

2011

2012

▶ 2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

2020

Wystawy czasowe

2013

1. **Manifest patriotyzmu czy akt desperacji. Ślady powstania styczniowego w Muzeum Okręgowym w Toruniu**, Ratusz Staromiejski

2. **Przez mongolskie bezdroża. Fotografie z podróży Elżbiety Dzikowskiej**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

3. **Mikołaj Kopernik – życie i działalność**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

4. **Copernicus contra Ptolomaeus**, Ratusz Staromiejski

5. **Copernicus contra Ptolomaeus**, Dom Mikołaja Kopernika

6. **Nasz bezpieczny świat. Fotografie Marka Czarneckiego**, Ratusz Staromiejski

7. **Żołnierze wyklęci**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

8. **Mandaryni uczeni. Życie urzędnika w dawnych Chinach**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

9. **Filozofia stodoły. Odchodzące wioski Białostocczyzny. Fotografie Krystyny Brendt**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

10. **Numizmatyczne reminiscencje w medalierstwie polskim**, Ratusz Staromiejski

11. **Kolekcja Pakoska. Sztuka Polska**, Ratusz Staromiejski

12. **W kręgu obrzędów. Azja i Oceania. Wystawa Karoliny Sypniewskiej**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

13. **Instrumenta, quibus astronomi utebantur – instrumentarium Mikołaja Kopernika**, Dom Mikołaja Kopernika

14. **Od OSA do WSO im. gen. J. Bema. 90 rocznica utworzenia Oficerskiej Szkoły Artylerii**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

15. **Toruńskie tradycje lotnicze. Stulecie lotniska w Toruniu**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

16. **Trzy pokolenia sztuki – malarstwo. Wystawa prac artystów tunezyjskich**, Ratusz Staromiejski

17. **Nowalijki. Wakacyjna wystawa Wydziału Sztuk Pięknych**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

18. **Toruń w czasie II wojny światowej w obiektywie Kurta Grimma**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

19. **Przedmioty pożądania. Handel, wymiana, grabież u schyłku starożytności na ziemiach polskich**, Ratusz Staromiejski

20. **Moja Przygoda w Muzeum. XXXV Międzynarodowy Konkurs dla Dzieci i Młodzieży**, Ratusz Staromiejski

21. **Przyjaciele czy wrogowie? Osoby z kręgu Mikołaja Kopernika**, Dom Mikołaja Kopernika

22. **Toruńskie mosty**, Ratusz Staromiejski

23. **Tsuba. Arcydzieła japońskiej sztuki zdobniczej**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

24. **Dzieła sztuki rusznikarskiej ze zbiorów polskich**, Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów

25. **Ekspresja japońskiej poezji w kaligrafii**, Ratusz Staromiejski

26. **Mieczysława Ziomka bliższe i dalsze podróże opisane akwarelą**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

27. **Dzieła sztuki rusznikarskiej ze zbiorów polskich**, Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów

28. **Józef Kotlarczyk (1922–1994) – malarstwo, rysunek, grafika**, Ratusz Staromiejski

29. **Fotografia dzikiej przyrody 2012**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

30. **Włodzimierz Puchalski – „Bezkrwawe łowy” oraz „Wyspa Kormoranów”, VI Międzynarodowy Festiwal Fotografii Przyrodniczej „Sztuka Natury”**, Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów

2007

2008

2009

2010

2011

2012

2013

▶ 2014

2015

2016

2017

2018

2019

2020

Wystawy czasowe

2014

1. **Antarktyda i Georgia Południowa. Fotograficzna relacja z rejsu zagłowiec „Europa”,** Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

2. **Warto być Polakiem,** dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

3. **Pokaz modelu pierwszego polskiego satelity naukowego „LEM” i wyrzutnika satelitów „DRAGON”,** Ratusz Staromiejski

4. **Propozycje dla Torunia. Kopernikański plener rzeźbiarski,** Dom Mikołaja Kopernika

5. **Blask tysięcy barw – dalekowschodnie wyroby emaliowane ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu,** Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

6. **Zagubione dusze. Ukryty świat animizmu w fotografiach Arkadiusza Podnieśińskiego,** Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

7. **Honorowi Obywatele Torunia – zasługi i kontrowersyjni,** Ratusz Staromiejski

8. **Henryk Sienkiewicz i wpływ Jego twórczości na postawy patriotyczne młodzieży w czasie II wojny światowej,** Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów

9. **Torunianie u Ojca Świętego Jana Pawła II,** Ratusz Staromiejski

10. **Obraz prehistorii w brązie. Sztuka situl Novego mesta,** dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

11. **25-lecie przemian demokratycznych w Polsce,** dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

12. **Ozdoba czy amulet? Bizuteria etniczna,** Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

13. **Wystawa Malarstwa i Ceramiki w ramach VI Międzynarodowego Sympozjum Malarckiego „Malownicza Barbarka”,** Ratusz Staromiejski

14. **Nowalijka – wakacyjna wystawa Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu,** dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

15. **100-lecie wybuchu I wojny światowej. Polskie formacje wojskowe w walce o Niepodległość,** dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

16. **Toruńskie Nowe Miasto – 750 lat lokacji,** Ratusz Staromiejski

17. **Nie tylko „Twarde Pierniki”. Wspomnienia z dziejów toruńskiego sportu,** Ratusz Staromiejski

18. **Moja Przygoda w Muzeum. XXXVI Międzynarodowy Konkurs Plastyczny dla Dzieci i Młodzieży,** Ratusz Staromiejski

19. **Polacy na Hornie. Wystawa jubileuszowa z okazji czterdziestolecia powstania Bractwa Kaphornowców,** Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

20. **Malowane niebo. Historia gwiazdozbiorów,** Dom Mikołaja Kopernika

21. **Współczesna kaligrafia japońska w stylu hatai,** Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

22. **Świadkowie mówią. Obóz Stutthof w relacjach byłych więźniów,** dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

23. **Motyle, nietoperze, żurawie i kwiaty – hafciarstwo na Dalekim Wschodzie,** Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

24. **Wojciech Jakubowski – rysunek, grafika, rzemiosło artystyczne,** Ratusz Staromiejski

25. **Włodzimierz Puchalski – „W krainie łabędzia”, „Wśród trzciny i wód” oraz „Werki”. VII Międzynarodowy Festiwal Fotografii Przyrodniczej „Sztuka Natury”,** Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

2007

Wystawy czasowe

2015

2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

▶ 2015

2016

2017

2018

2019

2020

1. **Śladami Tony'ego Halika. Opowieść o współczesnych Indianach Ameryki Środkowej i Południowej**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
2. **Wystawa towarzysząca Dies Natalis Copernici – 542 rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika**, Ratusz Staromiejski
3. **Szczep Szukalszczyków herbu Rogate Serce – prace ze zbioru Muzeum Okręgowego w Toruniu**, Ratusz Staromiejski
4. **Indie. Ludzie i wierzenia. Fotografie Rafała Glonka**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
5. **Nihon no katchu – piękno pokryte laką. Wystawa zbroi samurajskich**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
6. **Marian Konarski (1909–1998). Szczepowy Rogatego Serca – malarstwo, rysunek, rzeźba**, Ratusz Staromiejski

7. **Toruń w czasie II wojny światowej. W 70 rocznicę zakończenia wielkiego światowego konfliktu**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
8. **Tkaniny afrykańskie. Tradycja i zmiana**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
9. **Najciekawsze eksponaty pozyskane do zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu w XXI wieku**, Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów
10. **Arcydzieła sztuki japońskiej w kolekcjach polskich**, Ratusz Staromiejski

11. **Nad złoto cenniejsze... Skarby Uniwersytetu Mikołaja Kopernika**, Ratusz Staromiejski
12. **Art la Turque – wystawa towarzysząca VII Międzynarodowego Sympozjum Malarskiego „Malownicza Barbarka”**, Ratusz Staromiejski

13. **Nowalijka – wakacyjna wystawa Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
14. **Toruń wieczorny, Toruń nocny – wystawa jubileuszowa z okazji 5-lecia Toruńskich Spacerów Fotograficznych**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
15. **Moja Przygoda w Muzeum**, Ratusz Staromiejski
16. **Pocztówki kopernikańskie**, Dom Mikołaja Kopernika
17. **Portret ze świata. Fotografie Edwarda Grzegorza Funke**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
18. **Nauka – Sztuka – Edukacja. 140 lat działalności Towarzystwa Naukowego w Toruniu**, Ratusz Staromiejski

19. **Po jednym wierszu od stu poetów. Współczesna kaligrafia japońska**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
20. **Ryte, klute, odciskane...**, Ratusz Staromiejski
21. **Stanisław Skalski – as toruńskiego lotnictwa**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
22. **Utagawa Kuniyoshi i jego uczniowie. Wizerunki wojowników w drzeworycie japońskim**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
23. **Stanisław Lackowski – malarstwo, rysunek, grafika**, Ratusz Staromiejski

24. **Po drugiej stronie lustra. Podwodny świat Piotra Stósa, Sztuka Natury**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

2007

2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

▶ 2016

2017

2018

2019

2020

Wystawy czasowe

2016

1. **Tango, dinozaury i kamienny las. Argentyna – kraj o wielu twarzach**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
 2. **Regiomontanus – astronom czasów przedkopernikańskich**, Dom Mikołaja Kopernika
 3. **Kossakowie. Co za sukces, co za popularność, grad zaszczytów, honorów**, Ratusz Staromiejski
-
4. **Toruń kolebką szkolnictwa wyższego Polskiej Marynarki Wojennej**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
 5. **Na drodze do państwa z europejską tożsamością**, Ratusz Staromiejski
 6. **W cieniu słomkowego kapelusza. Kultura Wietnamu**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

7. **Kresy, biesy i lampart w cętki. Dzieła artystów ludowych z Tanzanii i Mozambiku**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

8. **35 lat Niezależnego Zrzeszenia Studentów UMK**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
9. **Od Hipokratesa do Rydygiera, czyli jak leczono w dawnym Toruniu**, Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów
10. **Dürer, Gysbrechts, Willmann... Kolekcja Tadeusza Wierzejskiego w polskich muzeach**, Ratusz Staromiejski

11. **Ciastka z pieprzem. O śląskich piernikach i dawnych formach**, Muzeum Toruńskiego Piernika

12. **Etiopia. Plemiona z doliny Omo. Dary i fotografie Elżbiety Dzikowskiej**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
13. **Polsko-Amerykańska wystawa malarstwa, tkaniny, ceramiki, wystawa towarzysząca VII Międzynarodowego Sympozjum Malarskiego „Malownicza Barbarka”**, Ratusz Staromiejski
14. **Nowalijka – wakacyjna wystawa Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
15. **Toruńskie przedmieścia w XIX i na początku XX wieku**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
16. **PiernikoMania – PiparkoogiMania**, Muzeum Toruńskiego Piernika
17. **Moja Przygoda w Muzeum**, Ratusz Staromiejski

18. **Pejzaże kopernikańskie**, Dom Mikołaja Kopernika
19. **Osobliwości przyrodnicze Nowej Zelandii. Fotografie Zdzisława Preisnera**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
20. **II traktat toruński 1466. 550. rocznica podpisania dokumentu pokojowego**, Ratusz Staromiejski
21. **Wpływ zachodniej kultury na współczesną kaligrafię japońską**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
22. **11 listopada – Narodowe Święto Niepodległości. Geneza i obchody**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
23. **Herbata i sake – dwa napoje Japonii**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
24. **Pierniki Elizy, opłatki i „ciasto życia”. O piernikach norymberskich**, Muzeum Toruńskiego Piernika
25. **Stanisław Borysowski (1906–1988) – malarstwo i grafika**, Ratusz Staromiejski

26. **Na czworakach. Fotografie Jerzego Kryszaka. Sztuka Natury**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

2007

Wystawy czasowe

2017

2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

▷ 2017

2018

2019

2020

1. **Szkło i ceramika artystyczna ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu**, Ratusz Staromiejski

2. **Closer. Wystawa fotografii Tomasza Gudzwatego**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

3. **Droga w obraz z sosną i bambusem. Malarstwo Emilii Fujigaki**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

4. **Piotr Michałowski (1800–1855) – malarstwo i rysunek**, Ratusz Staromiejski

5. **150. rocznica urodzin Józefa Piłsudskiego. Marszałek w zbiorach Muzeum Okręgowego w Toruniu**, Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów

6. **Weż miodu praśnego... Dawne i współczesne przepisy piernikarskie**, Muzeum Toruńskiego Piernika

7. **Edward hr. Mycielski-Trojanowski. Podróżnik i kolekcjoner**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

8. **Sztuka Bali z kolekcji Krzysztofa Musiała**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

9. **Pierniki. Podróż do krainy zmysłów**, Muzeum Toruńskiego Piernika

10. **Zabawki w kulturach świata**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

11. **Reformacja w Toruniu. Wpływ kultury ewangelickiej na rozwój miasta**, Ratusz Staromiejski

12. **Kultowe osiedla. Historia Rubinkowa i osiedla „Na Skarpie”**, Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów

13. **Wystawa towarzysząca VIII Międzynarodowego Sympozjum Malarckiego „Malownicza Barbarka”**, Ratusz Staromiejski

14. **Nowalijka – wakacyjna wystawa Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

15. **Generał Kukliński – polska samotna misja**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

16. **Galaktyka piernika**, Muzeum Toruńskiego Piernika

17. **Wiślanym szlakiem. Nadwiślańskie krajobrazy**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

18. **Toruń w obiektywie fotoreportera 1960–2000**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

19. **Wśród Indian kolumbijskiej selwy. Kolekcje etnograficzne Borysa Malkina**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

20. **Mikołaj Kopernik. Opowieść o życiu i dziele**, Ratusz Staromiejski

21. **Moja Przygoda w Muzeum**, Ratusz Staromiejski

22. **Rzemiosła i rzemieślnicy w życiu mieszkańców Torunia**, Ratusz Staromiejski

23. **Haiku Basho Matsuo (1644–1694) we współczesnej kaligrafii japońskiej**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

24. **Toruń – życie nad Wisłą**, Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów

25. **Japonia spod kwitnącej wiśni, fotografie Krzysztofa Muskałskiego**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

26. **Stefan Narębski (1892–1966) – architekt, konserwator, profesor**, Ratusz Staromiejski

27. **Moimi ścieżkami – Sztuka natury**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

2007

Wystawy czasowe

2018

2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

▶ 2018

2019

2020

1. **Rowerem przez Saharę i... jeszcze dalej. Podróż Jacka Herman Iżyckiego**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

2. **Elementy fantastyczne i wątki moralizatorskie w twórczości Masakatsu Tagamiego ze zbiorów Janusza Traczykowskiego i Muzeum Okręgowego w Toruniu**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

3. **Kajakami po morzu dookoła północnego Spitsbergenu. Wystawa Rafała Króla**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

4. **Tadeusz Makowski. Obrazy, rysunki, grafiki**, Ratusz Staromiejski

5. **Wyspiański**, Ratusz Staromiejski

6. **Przez lądy, morza oceany... podróże Tony'ego Halika**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

7. **Koto. Złota era miecza japońskiego**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

8. **Toruń – Getynga. 40 lat partnerstwa**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

9. **Wystawa malarska towarzysząca X Toruńskiemu Sympozjum Malarskiemu „Malownicza Barbarka”**, Ratusz Staromiejski

10. **Z serca fabryki... Historia Fabryki Cukierniczej „Kopernik” S.A. od 1939 do 1951 roku**, Muzeum Toruńskiego Piernika

11. **Moja Przygoda w Muzeum**, Ratusz Staromiejski

12. **Polskie lotniczeki w stuleciu**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

13. **Toruńskie wyroby konwisarskie od XVI do XIX wieku ze znakami miasta, mistrza i jakości cyny**, Ratusz Staromiejski

14. **Helena i Otton Steinbornowie. Dobro Rzeczypospolitej – najwyższym prawem**, Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów

15. **Ernest Malinowski, konstruktor kolei w Andach Peruwiańskich. W 200. rocznicę urodzin twórcy Centralnej Kolei Transandynskiej**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

16. **Kaligrafia japońska na wachlarzu**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

17. **Stulecie odzyskania Niepodległości. Drogi do wolnej Polski**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

18. **Sto lat! Nauka Polska**, Dom Mikołaja Kopernika

19. **Trzy sztuki w Antarktyce. Wystawa fotografii Bartosza Stróżyńskiego**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

20. **Piernikowa migawka**, Muzeum Toruńskiego Piernika

21. **Bruno Schulz. Artysta nienazwany**, Ratusz Staromiejski

22. **Majolika niderlandzka i fajans z Delft. Kolekcja profesora Wojciecha Kowalskiego**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

2007

2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

▷ 2019

2020

Wystawy czasowe

2019

1. **Gniewne miasto. O konfliktach w dawnym Toruniu**, Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów

2. **W stronę Marsa**, Dom Mikołaja Kopernika
3. **Kolory życia. Suzani – Haftowane tkaniny z Azji Centralnej**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

4. **Piernikowa migawka**, Muzeum Toruńskiego Piernika
5. **Od piernikarza do fabrykanta – przemysł piernikarski w Toruniu na przełomie XIX i XX wieku**, Muzeum Toruńskiego Piernika

6. **Jerzy Hoppen (1891–1969). Artysta, konserwator, profesor**, Ratusz Staromiejski
7. **Kyudo – japońska sztuka łucznicza**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
8. **Starszyzna naszego świata. Podróże po Azji Szymona Stawskiego**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
9. **Zapatrzeni w niebo. Dogonowie i ich sztuka**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
10. **Matejko**, Ratusz Staromiejski

11. **Królowie polscy, a wolność w Toruniu**, Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów

12. **Papier, drewno i bambus – design po japońsku**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
13. **Szkło uranowe z kolekcji Jego Ekscelencji Ambasadora Peru w Polsce Alberto Salas Barahona**, Ratusz Staromiejski
14. **Moja Przygoda w Muzeum**, Ratusz Staromiejski

15. **Ceramika Hanny i Leszka Nowosielskich**, Ratusz Staromiejski
16. **Ekonomiczna historia zakonu krzyżackiego w Prusach**, Ratusz Staromiejski

17. **Sto prac japońskich kaligrafów na stulecie stosunków dyplomatycznych Polski z Japonią**, Ratusz Staromiejski
18. **Biało-czarne. Toruń w cieniu swastyki (1939–1945)**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
19. **Biało-czarne. Toruń w cieniu swastyki (1939–1945)**, Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów
20. **Futami Shoichi. Akwaforty**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

21. **August II i jego kamień filozoficzny. Porcelana miśnieńska w zbiorach polskich**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

22. **Przy stole z Kopernikiem. Realia konsumpcji i przygotowywania posiłków na przełomie XV i XVI wieku**, Dom Mikołaja Kopernika

23. **Oman – nowoczesność w cieniu tradycji. Wystawa Doroty Chojnowskiej**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
24. **W poszukiwaniu ciszy. Góry Europy w obiektywie Arkadiusza Pałasińskiego**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
25. **Z serca Fabryki... Historia Fabryki Cukierniczej „Kopernik” S.A. od 1951 do 1982 roku**, Muzeum Toruńskiego Piernika

26. **Malownicza Barbarka – XI Sympozjum Malarskie**, Ratusz Staromiejski

2007

2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

▶ 2020

Wystawy czasowe

2020

1. **Konfraternia Artystów**, Ratusz Staromiejski
2. **Toruń 100 lat Niepodległy. Z miłości ku Ojczyźnie...**, Ratusz Staromiejski

3. **Jan Lebenstein**, Ratusz Staromiejski
4. **Moja Przygoda w Muzeum – wystawa pokonkursowa**, Ratusz Staromiejski
5. **Szymon Szumiński (1936–1986). Malarz i grafik**, Ratusz Staromiejski
6. **Cnoty i przywary mieszczan w ikonografii nowożytnej i w rycinach Mikołaja Daniela Chodowieckiego**, Ratusz Staromiejski

7. **Sztuka plakatu muzealnego na przykładzie kolekcji Muzeum Okręgowego w Toruniu**, Ratusz Staromiejski
8. **Malownicza Barbarka**, Ratusz Staromiejski
9. **Stulecie Teatru Polskiego w Toruniu, wystawa planszowa**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
10. **Opowieść o powojennym Toruniu – fotografie Alojzego Czarneckiego**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego
11. **Toruń 100 lat Niepodległy! Z miłości ku Ojczyźnie...**, dziedziniec Ratusza Staromiejskiego

12. **Torunianie oczami pierwszych fotografów – w atelier fotograficznym XIX/XX wieku**, Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów

13. **Władcy świata i ich wpływ na dzieje Torunia**, Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów
14. **Skarby elit na ziemiach polskich w czasach Imperium Rzymskiego**, Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów
15. **Talizmany i zabawki – ich rola w kulturze japońskiej**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
16. **Kamienica pod Gwiazdą i jej skarby – wystawa z okazji półwiecza istnienia Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
17. **Wystawa kaligrafii japońskiej**, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą
18. **Italia Kopernika – sztuka renesansu**, Dom Mikołaja Kopernika
19. **Ład i zgiełk. Życie średniowieczne w domu przy ul. św. Anny**, Dom Mikołaja Kopernika

20. **Nasz Bałtyk**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

21. **Meksykańska Sztuka ludowa. Malarstwo na papierze „amate”**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
22. **W Papui-Nowej Gwinei. Wystawa fotografii i darów Elżbiety Dzikowskiej**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
23. **Gorący powiew Danakilu. Fotografie Zdzisława Preisnera**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
24. **Wystawa fotograficzna przy okazji festiwalu Sztuka Natury**, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika
25. **Formy piernikarskie ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu**, Muzeum Toruńskiego Piernika

Działalność edukacyjna

Dział Edukacji Muzeum Okręgowego w Toruniu od wielu lat prowadzi intensywną działalność edukacyjną skierowaną do grup zorganizowanych (dzieci i młodzieży, studentów, dorosłych, seniorów), jak również do indywidualnych gości muzealnych (w tym – w sposób szczególny – do rodzin). Zajęcia przeprowadzane są przede wszystkim w salach ekspozycyjnych przy wystawach stałych i czasowych, ale również w specjalnie przystosowanych salach edukacyjnych. Lekcje odbywają się we wszystkich oddziałach muzeum, tj. w Ratuszu Staromiejskim, w Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów, w dwóch gotyckich kamienicach tworzących Dom Mikołaja Kopernika, w Kamienicy pod Gwiazdą, w której prezentowana jest kolekcja sztuki Dalekiego Wschodu, w Muzeum Toruńskiego Piernika, Muzeum Twierdzy Toruń oraz w kolejnych dwóch kamienicach tworzących Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika. Okazjonalnie spotkania odbywać się mogą również w budynku mieszczącym Dział Archeologii i Bibliotekę Muzeum przy ul. św. Jakuba 20A.

Prócz lekcji muzealnych, które można zamawiać przez cały rok, Dział Edukacji przygotowuje również oferty na specjalne okoliczności, m.in. ferii zimowych, wakacji, świąt i różnych uroczystości. Te cieszące się niesłabnącą popularnością zajęcia są interesującym uzupełnieniem oferty stałej i skutecznie popularyzują markę muzeum wśród młodych odbiorców.

Innym istotnym aspektem działalności edukacyjnej jest organizacja konkursów oraz wystaw prac młodych artystów, które na przestrzeni lat stały się marką samą w sobie i wzbudzają powszechne zainteresowanie środowisk artystycznych oraz szkół i uczelni.

Zajęcia edukacyjne odbywające się przy wystawie stałej w Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

Działalność edukacyjna

Muzeum Okręgowe w Toruniu włącza się chętnie również w zewnętrzne inicjatywy innych instytucji kultury i nauki. Propozycje przygotowane przez pracowników Działu Edukacji znalazły się w programach imprez oraz projektów o charakterze lokalnym i ponadlokalnym.

Poniższe zestawienie prezentuje liczbę proponowanych tematów lekcji w danym roku z podziałem na grupy docelowe oraz ilość zorganizowanych lekcji wraz z ilością uczestników. Do 2015 roku na poczet działalności edukacyjnej wliczano warsztaty wypieku pierników przy wystawie *Świat Toruńskiego Piernika*.

2007

W ofercie znajdowało się 75 tematów (z podziałem na oddziały i na grupy wiekowe) – w tym lekcje i warsztaty dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych oraz wykłady dla studentów i osób dorosłych:

Szkoły podstawowe – 31 tematów

Gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne – 29 tematów

Niepełnosprawni intelektualnie – 5 tematów

Wykłady dla dorosłych – 10 tematów

Odbyło się 1131 zajęć edukacyjnych (w tym „Świat Toruńskiego Piernika”), w których szacunkowo udział wzięły 27 144 osoby.

2008

W ofercie znajdowało się 75 tematów (z podziałem na oddziały i na grupy wiekowe) – w tym lekcje i warsztaty dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych oraz wykłady dla studentów i osób dorosłych:

Szkoły podstawowe – 31 tematów

Gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne – 29 tematów

Niepełnosprawni intelektualnie – 5 tematów

Wykłady dla dorosłych – 10 tematów

Odbyło się 1386 zajęć edukacyjnych (w tym „Świat Toruńskiego Piernika”), w których szacunkowo udział wzięły 33 264 osoby.

Wystawa prac laureatów Międzynarodowych Spotkań Artystycznych dla Dzieci i Młodzieży „Moja Przygoda w Muzeum”

2009

W ofercie znajdowało się 75 tematów (z podziałem na oddziały i na grupy wiekowe) – w tym lekcje i warsztaty dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych oraz wykłady dla studentów i osób dorosłych:

Szkoły podstawowe – 31 tematów

Gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne – 29 tematów

Niepełnosprawni intelektualnie – 5 tematów

Wykłady dla dorosłych – 10 tematów

Odbyło się 1657 zajęć edukacyjnych (w tym „Świat Toruńskiego Piernika”), w których szacunkowo udział wzięło 39 768 osób.

2010

W ofercie znajdowało się 75 tematów (z podziałem na oddziały i na grupy wiekowe) – w tym lekcje i warsztaty dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych oraz wykłady dla studentów i osób dorosłych:

Szkoły podstawowe – 31 tematów

Gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne – 29 tematów

Niepełnosprawni intelektualnie – 5 tematów

Wykłady dla dorosłych – 10 tematów

Odbyło się 1907 zajęć edukacyjnych (w tym „Świat Toruńskiego Piernika”), w których udział wzięło szacunkowo 45 768 osób.

2011

W ofercie znajdowało się 75 tematów (z podziałem na oddziały i na grupy wiekowe) – w tym lekcje i warsztaty dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych oraz wykłady dla studentów i osób dorosłych:

Szkoły podstawowe – 31 tematów

Gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne – 29 tematów

Niepełnosprawni intelektualnie – 5 tematów

Wykłady dla dorosłych – 10 tematów

Odbyło się 1749 zajęć edukacyjnych (w tym „Świat Toruńskiego Piernika”), w których szacunkowo udział wzięło 41 976 osób.

2012

W ofercie znajdowały się 104 tematy (z podziałem na oddziały i na grupy wiekowe) – w tym lekcje i warsztaty dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych oraz wykłady dla studentów i osób dorosłych:

Szkoły podstawowe – 43 tematy

Gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne – 35 tematów

Niepełnosprawni intelektualnie – 6 tematów

Wykłady dla dorosłych – 20 tematów

Odbyło się 1898 zajęć edukacyjnych (w tym „Świat Toruńskiego Piernika”), w których udział wzięły szacunkowo 45 552 osoby.

2013

W ofercie znajdowało się 137 tematów (z podziałem na oddziały i na grupy wiekowe) – w tym lekcje i warsztaty dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych oraz wykłady dla studentów i osób dorosłych:

Szkoły podstawowe – 61 tematów

Gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne – 47 tematów

Niepełnosprawni intelektualnie – 6 tematów

Wykłady dla dorosłych – 23 tematy

Odbyło się 1913 zajęć edukacyjnych (w tym „Świat Toruńskiego Piernika”), w których udział wzięło szacunkowo 45 912 osób.

2014

W ofercie znajdowały się 173 tematy (z podziałem na oddziały i na grupy wiekowe) – w tym lekcje i warsztaty dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych oraz wykłady dla studentów i osób dorosłych:

Szkoły podstawowe – 70 tematów

Gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne – 66 tematów

Niepełnosprawni intelektualnie – 5 tematów

Wykłady dla dorosłych – 32 tematy

Odbyło się 1211 zajęć edukacyjnych (w tym „Świat Toruńskiego Piernika” do 3 czerwca 2014 roku), w których udział wzięły szacunkowo 29 064 osoby.

2015

W ofercie znajdowało się 199 tematów (z podziałem na oddziały i na grupy wiekowe) – w tym lekcje i warsztaty dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych oraz wykłady dla studentów i osób dorosłych:

Przedszkola – 11 tematów

Szkoły podstawowe – 71 tematów

Gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne – 79 tematów

Niepełnosprawni intelektualnie – 6 tematów

Wykłady dla dorosłych – 32 tematy

Odbyło się 367 zajęć edukacyjnych, w których udział wzięło 7621 osób.

2016

W ofercie znajdowały się 162 tematy (z podziałem na oddziały i na grupy wiekowe) – w tym lekcje i warsztaty dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych oraz wykłady dla studentów i osób dorosłych:

Przedszkola – 11 tematów

Szkoły podstawowe – 47 tematów

Gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne – 57 tematów

Niepełnosprawni intelektualnie – 12 tematów

Wykłady dla dorosłych – 35 tematów

Odbyły się 344 zajęcia edukacyjne, w których udział wzięło 7540 osób.

2017

W ofercie znajdowało się 158 tematów (z podziałem na oddziały i na grupy wiekowe) – w tym lekcje i warsztaty dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych oraz wykłady dla studentów i osób dorosłych:

Przedszkola – 11 tematów

Szkoły podstawowe – 47 tematów

Gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne – 54 tematy

Niepełnosprawni intelektualnie – 12 tematów

Wykłady dla dorosłych – 34 tematy

Odbyło się 416 zajęć edukacyjnych, w których udział wzięło 8475 osób.

2018

W ofercie znajdowało się 126 tematów (z podziałem na oddziały i na grupy wiekowe) – w tym lekcje i warsztaty dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych oraz wykłady dla studentów i osób dorosłych:

Przedszkola – 10 tematów

Szkoły podstawowe – 46 tematów

Gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne – 32 tematy

Niepełnosprawni intelektualnie – 13 tematów

Wykłady dla dorosłych – 25 tematów

Odbyły się 343 zajęcia edukacyjne, w których udział wzięły 6574 osoby.

2019

W ofercie znajdowało się 126 tematów (z podziałem na oddziały i na grupy wiekowe) – w tym lekcje i warsztaty dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych oraz wykłady dla studentów i osób dorosłych:

Przedszkola – 10 tematów

Szkoły podstawowe – 46 tematów

Gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne – 32 tematy

Niepełnosprawni intelektualnie – 13 tematów

Wykłady dla dorosłych – 25 tematów

Odbyło się 318 zajęć edukacyjnych, w których udział wzięły 6884 osoby.

2020

W ofercie znajduje się 126 tematów (z podziałem na oddziały i na grupy wiekowe) – w tym lekcje i warsztaty dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych oraz wykłady dla studentów i osób dorosłych:

Przedszkola – 10 tematów

Szkoły podstawowe – 46 tematów

Gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne – 32 tematy

Niepełnosprawni intelektualnie – 13 tematów

Wykłady dla dorosłych – 25 tematów

1. Warsztaty
snycerskie w Mu-
zeum Toruńskiego
Piernika

2. Zajęcia dla grup
przedszkolnych
odbywające się
w specjalnie
przygotowanych
salach edukacyj-
nych w Muzeum
Historii Torunia

3. Zajęcia edu-
kacyjne przygo-
towane w ramach
wakacyjnej akcji
„Letnie spotkania
z archeologią”

Inne działania wieloletnie:

Białe Wakacje – cykl zajęć edukacyjnych przygotowywanych na czas ferii zimowych.

Zielone Wakacje – cykl zajęć edukacyjnych przygotowywanych na czas wakacji.

Przez wieki i kontynenty – promocyjny program edukacyjny (zajęcia w cenie 1–2 złote od osoby) w Muzeum Historii Torunia, Ratuszu Staromiejskim, Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą, Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika.

Niedziela w Muzeum oraz Toruńskie Noce Muzealne – bogaty program bezpłatnych wykładów, warsztatów i prelekcji odbywający się w weekendy podczas sezonu turystycznego.

Majówka z kulturą i sztuką – specjalny cykl zajęć edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych.

Międzynarodowe Spotkania Artystyczne dla Dzieci i Młodzieży **„Moja Przygoda w Muzeum”** – mający ponad 40-letnią historię konkurs plastyczny, którego zwieńczeniem jest wielka wystawa prac laureatów prezentowana w toruńskim Ratuszu Staromiejskim.

Wojewódzki Konkurs Wiedzy o Sztuce i Kulturze dla Uczniów Gimnazjum, który po reformie został zastąpiony konkursem „Abecadło plastyczne” dla uczniów szkół podstawowych z klas 6–8.

Olimpiada Artystyczna z Historii Sztuki – konkurs przeznaczony dla młodzieży uczącej się.

Działalność naukowa

Liczne zbiory, wielusetletnie dziedzictwo Torunia i okolic oraz rozwinięta infrastruktura muzealna, a nade wszystko przygotowana kadra stanowią świetne zaplecze dla szeroko pojętej działalności naukowej. W ostatnich latach pracownicy Muzeum Okręgowego w Toruniu zrealizowali co najmniej kilkanaście projektów o dużym znaczeniu kulturowym i historycznym, m.in. przeprowadzali prace konserwatorskie toruńskich zabytków, sprawowali nadzory archeologiczne przy remontach w strefie zabytkowej starówki, potwierdzili historyczne przypuszczenia dotyczące pierwotnej lokacji Torunia czy skatalogowali zagrabione w czasie II wojny światowej dzieła sztuki.

Przez czternaście lat, które uwzględniono w raporcie, pracownicy muzeum uczestniczyli w **490** specjalistycznych szkoleniach podnoszących kwalifikacje, konferencjach naukowych i popularnonaukowych oraz targach turystycznych, napisali **196** fachowych publikacji wydanych poza muzeum przez inne podmioty (np. druki pokonferencyjne, wydawnictwa uniwersyteckie itp.) i przeprowadzili ponad **1000** kwerend na potrzeby muzeum oraz osób i instytucji zewnętrznych.

Podejmowane działania często oparte na bogatym doświadczeniu badawczym winny być kontynuowane. Ich ilość może być znacznie większa po włączeniu instytucji do grona muzeów współprowadzonych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Niemala część programów badawczych jest dostępna wyłącznie dla instytucji przynależnych do tej grupy.

Konferencja naukowa „Wokół dziedzictwa – przeszłość i przyszłość. Historycy sztuki, muzealnicy i konserwatorzy w 40. rocznicę śmierci prof. Jerzego Remera” z 2019 roku

Poniższa lista prezentuje wykaz najważniejszych projektów realizowanych w latach 2007–2020 wraz z krótkim opisem

Toruńska Starówka – ochrona i konserwacja dziedzictwa kulturowego UNESCO

– dwuetapowe działania mające na celu rewitalizację toruńskich zabytków. W ramach działań odnowiono m.in. Ratusz Staromiejski, budynek przy ul. św. Jakuba 20A, Dom Mikołaja Kopernika czy zaadaptowano nowe pomieszczenia w Muzeum Toruńskiego Piernika.

Nauka. Sztuka. Edukacja. 140 lat działalności Towarzystwa Naukowego w Toruniu

– wyróżniony w konkursie na muzealne wydarzenie roku Sybilla projekt dokumentujący historię pierwszego polskiego towarzystwa naukowego na Pomorzu.

Pierwotna lokacja Torunia

– projekt mający na celu odkrycie i udokumentowanie metodami nieinwazyjnymi pierwszej lokalizacji Torunia oraz średniowiecznego osadnictwa prawobrzeżnego rejonu przeprawy przez Wisłę, która udokumentowana jest na tym terenie znaleziskami datowanymi na ponad 2000 lat. Stworzona została interdyscyplinarna rekonstrukcja środowiska i zasiedlenia obszaru poprzez połączenie uzyskanych wiadomości historycznych, geograficznych i archeologicznych wspartych archiwalnymi i współczesnymi zdjęciami lotniczymi oraz badaniami geomagnetycznymi wybranego stanowiska. Prezentacja wyników i odkryć miała efekt popularyzatorski, jeśli chodzi o stosowanie metod interdyscyplinarnych w połączeniu z badaniami nieinwazyjnymi w archeologii.

Od katalogu do wystawy o formach piernikarskich z Muzeum Okręgowego w Toruniu. Badania Toruńskiego Piernikarstwa

– projekt obejmujący zarówno prace badawcze związane z poszerzeniem wiedzy na temat tradycji piernikarskich i kolekcji drewnianych form piernikowych zgromadzonych w polskich muzeach, jak również działania edukacyjne.

Straty wojenne Muzeum Okręgowego w Toruniu w świetle dokumentacji fotograficznej Kurta Grimma

oraz kontynuacja

Straty wojenne Muzeum Okręgowego w Toruniu w świetle dokumentacji ikonograficznej i archiwalnej

– trwające trzy lata badania mające na celu sporządzenie w możliwie najpełniejszy sposób listy utraconych w czasie II wojny światowej dzieł sztuki.

Kolekcja Archeologiczna Muzeum Towarzystwa Naukowego w Toruniu w zbiorach Muzeum Okręgowego w Toruniu

– działania prowadzące do stworzenia katalogu dokumentującego obecny stan kolekcji archeologicznej Muzeum TNT. Zakres prac obejmował konserwację zabytków archeologicznych i metryczek Muzeum TNT, badania proveniencyjne, kwerendę archiwaliów i weryfikację chronologii. Owocem tych prac jest wydawnictwo, w którym zaprezentowano tysiąc zabytków archeologicznych datowanych od neolitu po średniowiecze.

Drewniana forma piernikarska, jedna z wielu znajdujących się w zbiorach muzeum

Najważniejsze konferencje organizowane przez Muzeum Okręgowo w Toruniu w latach 2007–2020

Konferencja popularnonaukowa w 200. rocznicę wydania I tomu Słownika Języka Polskiego w ramach obchodów Roku Lindego pt. „*Samuel Bogumił Linde z Torunia i jego dzieło*”

(23.11.2007, Ratusz Staromiejski)

Konferencja metodyczna dla nauczycieli sztuki i nauczycieli języka polskiego oraz przygotowanie pokazu multimedialnego „*Małe formy teatralne w edukacji muzealnej*”

(10.03.2008, Ratusz Staromiejski)

Organizacja międzynarodowej konferencji wolnomularskiej „*Sztuka królewska i Muzy. Obecność Wolnomularstwa i jego idei w kulturze polskiej i powszechnej*”

(20–22.02.2009, Ratusz Staromiejski)

Ogólnopolska konferencja pt. „*25. rocznica męczeńskiej śmierci ks. Jerzego Popiełuszki. Kościół w dobie totalitaryzmów: hitlerowskiego i komunistycznego*”

(16–17.10.2009, Ratusz Staromiejski)

Konferencja pt. „*Henryk Strobant w 400. rocznicę śmierci*”, zorganizowana przez Muzeum Okręgowe w Toruniu, Towarzystwo Miłośników Torunia oraz Urząd Miasta Torunia

(07.12.2009, Ratusz Staromiejski)

Konferencja na Dzień Matki w Muzeum pt. „*Wpływ kobiet na kształt nauki*”

(25.05.2012, Ratusz Staromiejski)

Warsztat konserwatorski pt. „*Problematyka konserwatorska zabytkowych mebli – ćwiczenia praktyczne*”

(28–29.05.2015, Ratusz Staromiejski)

Konferencja międzynarodowa pt. „*Prusy Królewskie i Krzyżackie po II Pokoju Toruńskim w latach 1466–1525*”

(20–21.05.2016, Collegium Humanisticum)

Ogólnopolska konferencja pt. „*Ameryka Łacińska w polskich badaniach, z okazji 100-lecia urodzin Borysa Malkina badacza ludów tubylczych Ameryki Południowej*”

(23–24.11.2017, Ratusz Staromiejski)

Konferencja naukowa w ramach obchodów 500. rocznicy reformacji pt. „*Toruń miastem wielu wyznań*”

(14.10.2018, Ratusz Staromiejski)

Konferencja przedstawiająca wyniki badań archeologicznych i historycznych, prowadzonych m.in. na terenie miejscowości Stary Toruń pt. „*787. rocznica założenia Torunia – miejsce pierwszej lokalizacji Torunia odnalezione*”

(18.10.2018, Ratusz Staromiejski)

Konferencja naukowa podsumowująca rezultaty badań uzyskanych w czasie realizacji projektu „*Straty wojenne Muzeum Okręgowego w Toruniu w świetle dokumentacji ikonograficznej i archiwalnej*”

(11.07.2019, Ratusz Staromiejski)

Konferencja pt. „*Wokół dziedzictwa – przeszłość i przyszłość. Historycy sztuki, muzealnicy i konserwatorzy w 40. rocznicę śmierci prof. Jerzego Remera*”

(07.11.2019, Ratusz Staromiejski)

Konferencja naukowa przygotowana z okazji 100. rocznicy powrotu Torunia do macierzy pt. „*Powrót Torunia do Wolnej Polski*”

(17.02.2020, Ratusz Staromiejski)

Działalność wydawnicza

Istotną rolę w funkcjonowaniu Muzeum Okręgowego w Toruniu odgrywa działalność wydawnicza. Od 2007 roku, rokrocznie drukowanych jest **od kilku do kilkunastu** nowych publikacji. Najczęściej są to katalogi wystaw stałych i czasowych, katalogi zbiorów, przewodniki, monografie, biografie, specjalistyczne prace naukowe, rozprawy, albumy oraz książki dla dzieci. W przyjętych priorytetach założone jest pierwszorzędne opracowanie i publikowanie zasobu muzealnego. Taka prezentacja pozwala na popularyzację zbiorów pod kątem ich wyjątkowości, atrakcyjności i znaczenia dla dziedzictwa kulturowego. Obecnie (stan na czerwiec 2020) w muzealnej ofercie sprzedażowej znajduje się **110 unikatowych pozycji**.

Od 2007 roku staraniem Muzeum Okręgowego w Toruniu ukazały się **192 publikacje**. Stacjonarna sprzedaż książek prowadzona jest w kasach siedmiu oddziałów muzealnych na terenie Torunia, zaś sprzedaż online odbywa się poprzez uruchomiony w marcu 2018 roku **Internetowy System Sprzedaży** znajdujący się pod adresem bilety.muzeum.torun.pl.

Kilka razy w roku organizowane są kiermasze (m.in. przy okazji Nocy Muzealnych czy w okresach świątecznych), podczas których wydawnictwa muzealne można nabyć w promocyjnych cenach. Muzeum bierze również udział w targach książek organizowanych zarówno w Toruniu, jak i poza nim.

Niektóre z wydawnictw, wydane przy finansowym wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego dostępne są **bezpłatnie** zarówno w formie papierowej, jak i elektronicznej na stronie muzeum.torun.pl.

*Kiermasz książek
muzealnych wy-
danych staraniem
Muzeum Okręgo-
wego w Toruniu*

Siedziba Biblioteki
Naukowej oraz Działu
Archeologii

Poniższy wykaz uwzględnia wszystkie publikacje oznaczone numerami ISBN lub ISSN, które ukazały się staraniem Muzeum Okręgowego w Toruniu w latach 2007–2019. W przypadku 2020 roku prezentowany jest plan wydawniczy, którego z powodu pandemii COVID-19 nie udało się w pełni zrealizować. Od 2016 roku podane są także nakłady.

2007

1. Toruń – inny portret miasta. Ostatnie stulecie, A. Mierzejewska, Toruń 2007, ISBN 978-83-60324-08-0.
2. Moja przygoda w Muzeum. XXIX Międzynarodowy Konkurs Plastyczny dla Dzieci i Młodzieży, A. Przybyszewska-Pietrasiak, Toruń 2007, ISBN 978-83-60324-07-3.
3. Informator o działalności edukacyjnej Muzeum Okręgowego w Toruniu, M. M. Gessek, Toruń 2007, ISBN 978-83-60324-06-6.
4. Liturgiczne mody, K. Kluczwajd, Toruń 2007, ISBN 978-83-60324-09-7.
5. Samuraje, Kobiety i Aktorzy. Drzeworyty japońskie ukiyo-e w zbiorach Muzeum Okręgowego w Toruniu, K. Paczuska, Toruń 2007, ISBN 978-83-60324-10-3.
6. XXIX Międzynarodowy Konkurs Plastyczny dla Dzieci i Młodzieży „Moja Przygoda w Muzeum”. Konferencja i warsztaty plastyczne dla pracow-

Samuraje, Kobiety
i Aktorzy. Drzeworyty
japońskie ukiyo-e
w zbiorach Muzeum
Okręgowego w To-
runiu, K. Paczuska,
2007

ników muzeów, nauczycieli i opiekunów plastycznych 14–16 września 2007, praca zbiorowa, Toruń 2007, ISBN 978-83-60324-05-0.

7. Muzeum Okręgowie w Toruniu. Informator, M. Rubnikowicz, A. Ziemiańska, H. Maciejewska-Marcinkowska, Toruń 2007, ISBN 978-83-60324-05-9.
8. Mirosław Piotrowski (1942–2002). Grafika, rysunek, A. Rissmann, Toruń 2007, ISBN 978-83-231-2131-2.
9. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 61, praca zbiorowa, Toruń 2007, ISSN 1428-0019.
10. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 62, praca zbiorowa, Toruń 2007, ISSN 1428-0019.
11. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 63, praca zbiorowa, Toruń 2007, ISSN 1428-0019.
12. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 64, praca zbiorowa, Toruń 2007, ISSN 1428-0019.

2008

1. Błask gotyckich ksiąg, M. Czyżak, A. K. Jędrzejewska, Toruń 2008, ISBN 978-83-60324-11-0.
2. Z duchami przez wieki, B. Bielińska-Majewska, E. Bokiniec, L. Kucharski, V. Stawska, Toruń 2008, ISBN 978-83-60324-12-7.
3. Toruńskie zegary i zegarmistrzowie, K. Kluczwajd, Toruń 2008, ISBN 978-83-60324-13-4.
4. Rocznik Muzeum Okręgowego w Toruniu, tom XVI/2007, M. Rubnikowicz, A. Ziemiańska, H. Maciejewska-Marcinkowska, Toruń 2008, ISSN 0495-923-X.
5. Malarstwo i rzeźba polska od 1945 do 1970 roku w zbiorach Muzeum Okręgowego w Toruniu, t. III, A. Kroplewska-Gajewska, Toruń 2008, ISBN 978-83-60324-25-7.
6. Świat toruńskiego piernika, M. M. Gessek, Toruń 2008, ISBN 978-83-60324-23-3.
7. Kultura oksywska na ziemi chełmińskiej w świetle materiałów sepulkralnych, E. Bokiniec, Toruń 2008, ISBN 978-83-60324-24-0.
8. Mnisi i Bóstwa na dachu świata, praca zbiorowa, Toruń 2008, ISBN 978-83-60324-18-9.
9. Irian Jaya Tropem Papuasów, E. Dzikowska, Toruń 2008, ISBN 978-83-60324-16-5.

10. Odwiedziny w Domu Mikołaja Kopernika, A. K. Jędrzejewska, Toruń 2008, ISBN 978-83-60324-21-9.
11. Krystyna Szalewska: Grafika, rysunek, malarstwo. Katalog retrospektywnej wystawy jubileuszowej z okazji 70-lecia urodzin oraz 45-lecia pracy twórczej, A. Rissmann, Toruń 2008, ISBN 978-83-60324-19-6.
12. Secesja – Belle Epoque ze zbiorów Muzeum Mazowieckiego w Płocku i Muzeum Okręgowego w Toruniu, A. Rissmann, A. Ziemiańska, Toruń 2008, ISBN 978-83-60324-14-1.
13. Tajemnice Toruńskiego Ratusza, D. Swobodzińska, Toruń 2008, ISBN 978-83-60324-22-6.
14. Informator Muzeum Okręgowego w Toruniu, (jęz. angielski), praca zbiorowa, Toruń 2008, ISBN 978-83-60324-15-8.
15. Pamiątki wolnomularskie, T. Cegielski, A. Mierzejewska, Toruń 2008, ISBN 978-83-60324-17-2.
16. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 65, praca zbiorowa, Toruń 2008, ISSN 1428-0019.
17. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 66, praca zbiorowa, Toruń 2008, ISSN 1428-0019.
18. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 67, praca zbiorowa, Toruń 2008, ISSN 1428-0019.
19. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 68, praca zbiorowa, Toruń 2008, ISSN 1428-0019.

2009

1. Broń Orientu w zbiorach Muzeum Okręgowego w Toruniu, B. Łakomska, A. Mierzejewska, Toruń 2009, ISBN 978-83-60324-26-4.
2. Dzieje Sztuki Torunia, A. Błazejewska, K. Kluczwajd, B. Mansfeld, E. Pilecka, Toruń 2009, ISBN 978-83-60324-29-5.
3. Art Deco ze zbiorów Muzeum Mazowieckiego w Płocku, I. Korgul-Wyszatycka, Toruń 2009, ISBN 978-83-60324-28-8.
4. Kult Przodków w starożytnych Chinach, B. Łakomska, R. Nowicki, Toruń 2009, ISBN 978-83-60324-27-1.
5. Moja Przygoda w Muzeum. XXXVI Międzynarodowy Konkurs Plastyczny dla Dzieci i Młodzieży, M. Sokołowska, Toruń 2009, ISBN 978-83-60324-32-5.

6. Najcenniejsze Kopernikana ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu, M. Dembek, I. Markowska, Toruń 2009, ISBN 978-83-60324-35-6.
7. The most valuable copernicana from the collection of the District Museum in Toruń, M. Dembek, I. Markowska, Toruń 2009, ISBN 978-83-60324-36-3.
8. Perły z lamusa. Najcenniejsze zbiory Muzeum Okręgowego w Toruniu, praca zbiorowa, Toruń 2009, ISBN 978-83-60324-30-1.
9. Mikołaj Kopernik. Życie i działalność, K. Mikulski, Toruń 2009, ISBN 978-83-60324-31-8.
10. Nicolaus Copernicus. Life and Work, K. Mikulski, Toruń 2009, ISBN 978-83-60324-33-2.
11. Nikolaus Kopernikus. Leben und Werke, K. Mikulski, Toruń 2009, ISBN 978-83-60324-34-9.
12. Rocznik Muzeum Okręgowego w Toruniu, tom XVII/2008, M. Rubnikowicz, A. Ziemiańska, H. Maciejewska-Marcinkowska, Toruń 2009, ISSN 0495-923-X.
13. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 69, praca zbiorowa, Toruń 2009, ISSN 1428-0019.
14. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 70, praca zbiorowa, Toruń 2009, ISSN 1428-0019.
15. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 71, praca zbiorowa, Toruń 2009, ISSN 1428-0019.
16. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 72, praca zbiorowa, Toruń 2009, ISSN 1428-0019.

2010

1. Piernikowy Świat, D. Swobodzińska, M. Mikulska-Wernerowicz, Toruń 2010, ISBN 978-83-60324-38-7.
2. Moja Przygoda w Muzeum. XXXII Międzynarodowy Konkurs Plastyczny dla Dzieci i Młodzieży, M. Sokołowska, Toruń 2010, ISBN 978-83-60324-42-4.
3. Odwiedziny w Domu Mikołaja Kopernika, A. K. Jędrzejewska, Toruń 2010, ISBN 978-83-60324-39-4.
4. Powroty do przeszłości w fotografii i fotogramach artystycznych ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu, Z. Smolińska, Toruń 2010, ISBN 978-83-60324-37-0.
5. Julian Fałat, A. Król, Stalowa Wola, Toruń 2010, ISBN 978-83-926484-9-9.

Najcenniejsze Koper-
nikana ze zbiorów
Muzeum Okręgowego
w Toruniu,
M. Dembek, I. Mar-
kowska, 2009

6. Tajemnice pod Gwiazdką ukryte, M. Mikulska-Wernerowicz, Toruń 2010, ISBN 978-83-60324-41-7.
7. Barbara Narębska-Dębska (1921–2000). Grafika, A. Rissmann, Toruń 2010, ISBN 978-83-60324-43-1.
8. Rocznik Muzeum Okręgowego, tom XVIII/2009, M. Rubnikowicz, B. Uziembło, E. Okoń, Toruń 2010, ISSN 0495-923-X.
9. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 73, praca zbiorowa, Toruń 2010, ISSN 1428-0019.
10. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 74, praca zbiorowa, Toruń 2010, ISSN 1428-0019.
11. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 75, praca zbiorowa, Toruń 2010, ISSN 1428-0019.
12. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 76, praca zbiorowa, Toruń 2010, ISSN 1428-0019.

2011

1. Od Parku Cegielnia do klubu „Azyl”, czyli jak się bawił Toruń, A. Mierzejewska, K. Pietrucka, Toruń 2011, ISBN 83-60324-44-1.
2. Barwny świat Majów. Haftowane tkaniny z Gwatemali, M. Nierzwicka, Toruń 2011, ISBN 978-83-60324-44-8.
3. Tajemnice samurajów. Wystawa uzbrojenia japońskiego z polskich zbiorów prywatnych i Muzeum Okręgowego w Toruniu, K. Polak, Toruń 2011, ISBN 978-83-60324-47-9.
4. Księga pamiątkowa 150-lecia Muzeum Okręgowego w Toruniu. 1861–2011, K. Mikulski, E. Okoń, Toruń 2011, ISBN 978-83-60324-45-5.
5. Moja Przygoda w Muzeum. XXXIII Międzynarodowy Konkurs Plastyczny dla Dzieci i Młodzieży, M. Sokołowska, Toruń 2011, ISBN 978-83-60324-48-6.
6. Użyteczność i artyzm. Brązownictwo u schyłku starożytności, L. Kucharski, Toruń 2011, ISBN 978-83-60324-46-2.
7. 150 lat Muzeum Okręgowego w Toruniu. 1861–2011. Katalog wystawy, A. Ziemiańska, Toruń 2011, ISBN 978-83-933282-0-8.
8. Bronisław Jamontt (1886–1957). Malarstwo, rysunek, A. Rissmann, Toruń 2011, ISBN 978-83-60324-49-3.
9. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 77, praca zbiorowa, Toruń 2011, ISSN 1428-0019.
10. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 78, praca zbiorowa, Toruń 2011, ISSN 1428-0019.

11. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 79, praca zbiorowa, Toruń 2011, ISSN 1428-0019.
12. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 80, praca zbiorowa, Toruń 2011, ISSN 1428-0019.

2012

1. Plastyka Torunia 1920–1939. Konfraternia Artystów w Toruniu. Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych, A. Kroplewska-Gajewska, Toruń 2012, ISBN 978-83-933282-1.
2. Moja Przygoda w Muzeum. XXXIV Międzynarodowy Konkurs Plastyczny dla Dzieci i Młodzieży, M. Sokołowska, Toruń 2012, ISBN 978-83-60324-50-9.
3. Leonard Torwirt (1912–1967). Artysta malarz, konserwator zabytków, A. Rissmann, Toruń 2012, ISBN 978-83-936404-0-9.
4. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 81, praca zbiorowa, Toruń 2012, ISSN 1428-0019.
5. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 82, praca zbiorowa, Toruń 2012, ISSN 1428-0019.
6. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 83, praca zbiorowa, Toruń 2012, ISSN 1428-0019.
7. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 84, praca zbiorowa, Toruń 2012, ISSN 1428-0019.

2013

1. Kolekcja Pakoska. Sztuka Polska, A. Kroplewska-Gajewska, Toruń 2013, ISBN 978-83-933282-3-9.
2. Moja Przygoda w Muzeum. XXXV Międzynarodowy Konkurs Plastyczny dla Dzieci i Młodzieży, M. Sokołowska, Toruń 2013, ISBN 978-83-60324-51-6.
3. Toruńskie lotnictwo wojskowe II Rzeczypospolitej w fotografii ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu, B. Uziembło, Toruń 2013, ISBN 978-83-60324-58-5.
4. Dzieła sztuki rusznikarskiej ze zbiorów polskich, A. Mierzejewska, Toruń 2013, ISBN 978-83-60324-54-7.
5. Tsuba. Arcydzieło japońskiej sztuki zdobniczej, P. Czopiński, K. Polak, Toruń 2013, ISBN 978-83-60324-52-3.

6. Pasja podróżowania. Przewodnik po ekspozycjach i zbiorach Muzeum Podróżników im. Tony’ego Halika – oddział Muzeum Okręgowego w Toruniu, M. Nierzwicka, R. A. Dul, Toruń 2013, ISBN 978-83-60324-53-0.
7. Józef Kotlarczyk (1922–1994). Malarstwo, rysunek, grafika, A. Rissmann, Toruń 2013, ISBN 978-83-60324-57-8.
8. Tu byłem. Tony Halik, M. Mikulska-Wernerowicz, Toruń 2013, ISBN 978-83-60324-59-2.
9. Rejestr stanowisk archeologicznych i znalezisk z terenu Torunia (z. 2 za lata 1999–2011 z uzupełnieniami), R. Uziembło, Toruń 2013, ISBN 978-83-60324-56-1.
10. Mieczysława Ziomek bliższe i dalsze podróże opisane akwarelą, M. Ziomek, Toruń 2013, ISBN 123-45-67891-01-9.
11. Wydawnictwo pokonferencyjne Moja Przygoda w Muzeum, praca zbiorowa, Toruń 2013, ISBN 978-83-60324-55-4.
12. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 85, praca zbiorowa, Toruń 2013, ISSN 1428-0019.
13. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 86, praca zbiorowa, Toruń 2013, ISSN 1428-0019.
14. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 87, praca zbiorowa, Toruń 2013, ISSN 1428-0019.
15. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 88, praca zbiorowa, Toruń 2013, ISSN 1428-0019.

2014

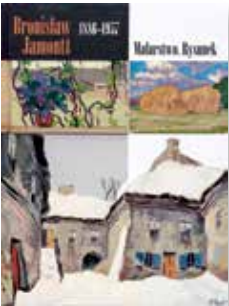
1. XXXVI Międzynarodowy Konkurs Plastyczny dla Dzieci i Młodzieży „Moja Przygoda w Muzeum”, M. Sokołowska, Toruń 2014, ISBN 978-83-60324-60-8.
2. Gwido Chmarzyński i jego dzieło „Sztuka w Toruniu”, E. Okoń, Toruń 2014, ISBN 978-83-60324-61-5.
3. Wojciech Jakubowski. Rysunek, grafika, rzemiosło artystyczne, A. Rissmann, Toruń 2014, ISBN 978-83-933282-4-6.
4. Wydawnictwo pokonferencyjne Moja Przygoda w Muzeum, praca zbiorowa, Toruń 2013, ISBN 978-83-60324-62-2.
5. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 89, praca zbiorowa, Toruń 2014, ISSN 1428-0019.
6. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 90, praca zbiorowa, Toruń 2014, ISSN 1428-0019.
7. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 91, praca zbiorowa, Toruń 2014, ISSN 1428-0019.
8. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 92, praca zbiorowa, Toruń 2014, ISSN 1428-0019.

2015

1. Katalog monet w zbiorach Muzeum Okręgowego w Toruniu, t. 1: Średniowieczne monety polskie i zachodniopomorskie, A. Musiałowski, Toruń 2015, ISBN 978-83-60324-64-6.
2. Obraz świata w malarstwie obrazach. Wątki kulturowe i antropologiczne w malarstwie ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu, J. Bielska-Krawczyk, Toruń, Kraków 2015, ISBN 978-83-60324-63-9.
3. Moja Przygoda w Muzeum. XXXVI Międzynarodowy Konkurs Plastyczny dla Dzieci i Młodzieży, M. Sokołowska, Toruń 2015, ISBN 978-83-60324-68-4.
4. Marian Konarski (1909–1998). Szczepowcy Rogatego Serca. Malarstwo, rysunek, rzeźba, A. Kroplewska-Gajewska, Toruń 2015, ISBN 978-83-60324-65-3.
5. Blask tysięcy barw. Dalekowschodnie wyroby dekorowane emalią w zbiorach Muzeum Okręgowego w Toruniu, K. Paczuska, Toruń 2015, ISBN 978-83-60324-66-0.
6. Galeria sztuki gotyckiej w Muzeum Okręgowym w Toruniu. Przewodnik dla młodzieży, M. M. Gessek, Toruń 2015, ISBN 978-83-60324-67-7.
7. Muzeum Okręgowe w Toruniu. Przewodnik ilustrowany, praca zbiorowa, Toruń 2015, ISBN 978-83-62559-16-9.
8. Bezirksmuseum in Thorn. Illustrierter reiseführer, praca zbiorowa, Toruń 2015, ISBN 978-83-62559-17-6.
9. District Museum in Illustrated guidebook, praca zbiorowa, Toruń 2015, ISBN 978-83-62559-19-0.
10. Stanisław Lackowski. Malarstwo, rysunek, grafika, A. Kroplewska-Gajewska, Toruń 2015, ISBN 978-83-933282-5-3.
11. Marynarka Wojenna II Rzeczypospolitej w fotografii ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu, B. Uziembło, Toruń 2015, ISBN 978-83-60324-73-8.
12. Doktor medycyny i filozofii Georg Seger (1629–1678), M. Łysiak, Toruń 2015, ISBN 978-83-60324-70-7.
13. Szynych, gmina Grudziądz, województwo kujawsko-pomorskie, tom II, E. Bokiniec, Toruń 2015, ISBN 978-83-60324-88-2.
14. Linowo, stanowisko 6. Birytualne cmentarzysko kultury wielbarskiej z północno-wschodniej części ziemi chełmińskiej, M. Kurzyńska, Toruń, Grudziądz 2015, ISBN 978-83-60324-69-1.
15. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 93, praca zbiorowa, Toruń 2015, ISSN 1428-0019.
16. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 94, praca zbiorowa, Toruń 2015, ISSN 1428-0019.

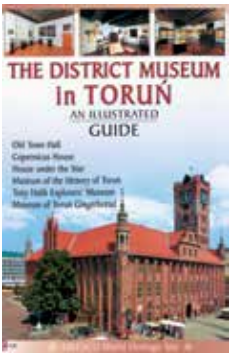
Pasja podróżowania. Przewodnik po ekspozycjach i zbiorach Muzeum Podróżników im. Tony’ego Halika, M. Nierzwicka, R. A. Dul, 2013

Bronisław Jamontt (1886–1957). Malarstwo, rysunek, A. Rissmann, 2011

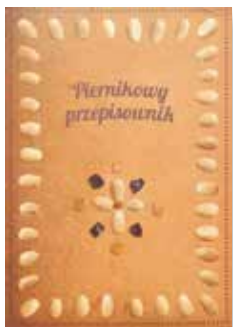
Dzieła sztuki rusznikarskiej ze zbiorów polskich, A. Mierzejewska, 2013

Muzeum Okręgowe w Toruniu. Przewodnik ilustrowany, wersja w j. angielskim, praca zbiorowa, 2015

Dürer, Gysbrecht, Willmann... Kolekcja Tadeusza Wierzejskiego w polskich muzeach, P. Czopiński, 2016

Piernikowy przepisownik, K. Lewandowski, A. K. Jędrzejewska, 2016

Stanisław Borysowski 1906–1988. Malarstwo i grafika, A. Rissmann, 2016

Mikołaj Kopernik. Geniusz z Torunia, M. Mikulska-Wernerowicz, 2017

2016

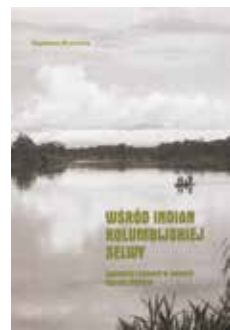
1. Dürer, Gysbrecht, Willmann... Kolekcja Tadeusza Wierzejskiego w polskich muzeach, P. Czopiński, Toruń 2016, ISBN 978-83-60324-72-1, nakład: 300 egz.
2. Toruńskie cechy rzemieślnicze. Dawny Toruń, 1233–1793. Historia i rzemiosło artystyczne. Ekspozycja stała w Muzeum Okręgowym w Toruniu. Przewodnik dla młodzieży, M. M. Gessek, Toruń 2016, ISBN 978-83-60324-74-5, nakład: 1000 egz.
3. Piernikowy przepisownik, K. Lewandowski, A. K. Jędrzejewska, Toruń 2016, ISBN 978-83-60324-76-9, nakład: 1000 egz.
4. Moja Przygoda w Muzeum. XXXVII Międzynarodowy Konkurs Plastyczny dla Dzieci i Młodzieży, M. Sokołowska, Toruń 2016, ISBN 978-83-60324-75-2, nakład: 500 egz.
5. Stanisław Borysowski 1906–1988. Malarstwo i grafika, A. Rissmann, Toruń 2016, ISBN 978-83-933282-6-0, nakład: 300 egz.
6. Piotr Michałowski (1800–1855). Niezależny, bezinteresowny, wolny, A. Król, Stalowa Wola, Toruń 2016, ISBN 978-83-65145-24-6, nakład: 200 egz.
7. Rogowo, gmina Lubicz, województwo kujawsko-pomorskie, stanowisko 23. Osada kultury wielbarskiej, E. Bokiniec, Toruń 2016, ISBN 978-83-60324-77-6, nakład: 300 egz.
8. Rogowo, gmina Lubicz, województwo kujawsko-pomorskie, stanowisko 23. Osada kultury wielbarskiej, tom II, E. Bokiniec, Toruń 2016, ISBN 978-83-60324-78-3, nakład: 300 egz.
9. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 97, praca zbiorowa, Toruń 2016, ISSN 1428-0019, nakład: 500 egz.
10. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 98, praca zbiorowa, Toruń 2016, ISSN 1428-0019, nakład: 500 egz.
11. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 99, praca zbiorowa, Toruń 2016, ISSN 1428-0019, nakład: 700 egz.
12. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 100, praca zbiorowa, Toruń 2016, ISSN 1428-0019, nakład: 500 egz.

2017

1. Marszałek Piłsudski w fotografii ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu. 150 rocznica urodzin Józefa Piłsudskiego, B. Uziembło, Toruń 2017, ISBN 978-83-60324-79-0, nakład: 300 egz.
2. Zamek krzyżacki w Toruniu XIII–XXI w. Studium historyczno-architektoniczne z katalogiem detalu architektonicznego ze zbiorów Muzeum Okręgowego, praca zbiorowa, Toruń 2017, ISBN 978-83-60324-80-6, nakład: 300 egz.
3. Ryte i malowane dekoracje maswerkowe w architekturze średniowiecznej na terytorium ziemi chełmińskiej, studium typologiczno-formalne I i II tom, M. Kurkowski, Toruń 2017, ISBN 978-83-60324-82-0, nakład: 100 egz.
4. Toruń. Moje miasto – moja historia, M. Sokołowska, Toruń 2017, ISBN 978-83-60324-81-3, nakład: 1000 egz.
5. Toruń w obiektywie fotoreportera 1960–2000, A. Kamiński, Toruń 2017, ISBN 978-83-60324-83-7, nakład: 1500 egz.
6. Wśród Indian kolumbijskiej selwy. Noanamá i Emberá w kolekcji Borysa Malkina, M. Nierzwicka, Toruń 2017, ISBN 978-83-60324-84-4, nakład: 300 egz.
7. Stefan Narębski (1892–1966). Architekt, konserwator, profesor, A. Rissmann, M. Pszczółkowski, Toruń 2017, ISBN 978-83-933282-7-7, nakład: 300 egz.
8. Mikołaj Kopernik. Geniusz z Torunia, M. Mikulska-Wernerowicz, Toruń 2017, ISBN 978-83-60324-86-8, nakład: 1000 egz.
9. Obrazy malowane drewnem, czyli o XVIII-wiecznej intarsji toruńskiej w zbiorach Muzeum Okręgowego w Toruniu, M. M. Gessek, Toruń 2017, ISBN 978-83-60324-85-1, nakład: 1000 egz.
10. Piernikowe przygody Katarzynki, K. Lewandowski, Toruń 2017, ISBN 978-83-60324-87-5, nakład: 1000 egz.
11. Wypiański, A. Król, Stalowa Wola, Toruń 2017, ISBN 978-83-65145-32-1, nakład: 200 egz.
12. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 101, praca zbiorowa, Toruń 2017, ISSN 1428-0019, nakład: 500 egz.
13. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 102, praca zbiorowa, Toruń 2017, ISSN 1428-0019, nakład: 500 egz.
14. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 103, praca zbiorowa, Toruń 2017, ISSN 1428-0019, nakład: 700 egz.
15. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 104, praca zbiorowa, Toruń 2017, ISSN 1428-0019, nakład: 500 egz.

Zamek krzyżacki w Toruniu XIII–XXI w. Studium historyczno-architektoniczne z katalogiem detalu architektonicznego ze zbiorów Muzeum Okręgowego, praca zbiorowa, 2017

Wśród Indian kolumbijskiej selwy. Noanamá i Emberá w kolekcji Borysa Malkina, M. Nierzwicka, 2017

Obrazy malowane drewnem, czyli o XVIII-wiecznej intarsji toruńskiej w zbiorach Muzeum Okręgowego w Toruniu, M. M. Gessek, 2017

Toruń w obiektywie fotoreportera 1960–2000, A. Kamiński, 2017

Koto – złota era miecza japońskiego, K. Paczuska, 2018

Ernest Malinowski – konstruktor kolei w Andach Peruwiańskich. W 200. rocznicę urodzin twórcy Centralnej Kolei Transandyjskiej, E. Dzikowska, M. Nierzwicka, 2018

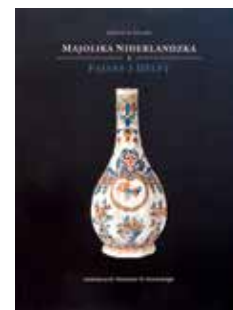
Dom Mikołaja Kopernika, A. Lubowicka, M. Kłosiński, 2018

2018

1. Malarz i jego modele. Tadeusz Makowski. Obrazy, rysunki, grafiki, A. Król, Stalowa Wola, Toruń 2018, ISBN 978-83-65145-41-3, nakład: 200 egz.
2. Matejko, A. Król, Stalowa Wola, Toruń 2018, ISBN 978-83-65145-43-7, nakład: 200 egz.
3. Koto – złota era miecza japońskiego, K. Paczuska, Toruń 2018, ISBN 978-83-60324-90-5, nakład: 300 egz.
4. Okupowany Toruń w obiektywie Kurta Grimma. Niemiecka fotografia propagandowa ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu, S. Grochowina, I. Markowska, Toruń 2018, ISBN 978-83-60324-89-9, nakład: 500 egz.
5. Toruńskie wyroby konwisarskie od XVII do XIX wieku ze znakami miasta, mistrza i jakości cyny, M. Kurkowski, Toruń 2018, ISBN 978-83-60324-92-9, nakład: 300 egz.
6. Ernest Malinowski – konstruktor kolei w Andach Peruwiańskich. W 200. rocznicę urodzin twórcy Centralnej Kolei Transandyjskiej, E. Dzikowska, M. Nierzwicka, Toruń 2018, ISBN 978-83-60324-93-6, nakład: 300 egz.
7. Helena i Otton Steinbornowie. Dobro Rzeczpospolitej – najwyższym prawem, A. Mierzejewska, Toruń 2018, ISBN 978-83-60324-91-2, nakład: 500 egz.
8. Majolika niderlandzka i fajans z Delft. Kolekcja profesora Wojciecha Kowalskiego, P. Czopiński, W. Kowalski, Toruń 2018, ISBN 978-83-60324-95-8, nakład: 300 egz.
9. Galeria malarstwa i rzeźby polskiej od końca XVIII wieku do początku XXI wieku w Muzeum Okręgowym w Toruniu. Katalog, A. Kroplewska-Gajewska, Toruń 2018, ISBN 978-83-60324-94-3, nakład: 500 egz.
10. Dom Mikołaja Kopernika, A. Lubowicka, M. Kłosiński, Toruń 2018, ISBN 978-83-60324-96-7, nakład: 700 egz.
11. Jerzy Hoppen (1891–1969). Artysta. Konserwator. Profesor, S. Stenka, ISBN 978-83-933282-8-4, nakład: 100 egz.
12. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 105, praca zbiorowa, Toruń 2018, ISSN 1428-0019, nakład: 500 egz.
13. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 106, praca zbiorowa, Toruń 2018, ISSN 1428-0019, nakład: 500 egz.
14. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 107, praca zbiorowa, Toruń 2018, ISSN 1428-0019, nakład: 700 egz.
15. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 108, praca zbiorowa, Toruń 2018, ISSN 1428-0019, nakład: 500 egz.

Okupowany Toruń w obiektywie Kurta Grimma. Niemiecka fotografia propagandowa ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu, S. Grochowina, I. Markowska, 2018

Majolika niderlandzka i fajans z Delft. Kolekcja profesora Wojciecha Kowalskiego, P. Czopiński, W. Kowalski, 2018

Galeria malarstwa i rzeźby polskiej od końca XVIII wieku do początku XXI wieku w Muzeum Okręgowym w Toruniu. Katalog, A. Kroplewska-Gajewska, 2018

2019

1. Muzeum Okręgowe w Toruniu. Miniprzewodnik, praca zbiorowa, Toruń 2019, ISBN 978-83-66208-00-1, nakład: 1000 egz.
2. Baśń o toruńskich piernikach, E. Püttner, Toruń 2019, ISBN 978-83-60324-97-4, nakład: 500 egz.
3. Nicolaus Copernicus House, A. Lubowicka, M. Kłosiński, Toruń 2019, ISBN 978-83-60324-98-1, nakład: 500 egz.
4. Nikolaus Kopernikus Haus, oprac. A. Lubowicka, M. Kłosiński, Toruń 2019, ISBN 978-83-60324-99-8, nakład: 500 egz.
5. Królowie polscy a wolność w Toruniu, K. Pietrucka, Toruń 2019, ISBN 978-83-66208-02-5, nakład: 300 egz.
6. Szkło uranowe z kolekcji Jego Ekscelencji Ambadora Peru w Polsce Alberto Salas Barahona, praca zbiorowa, Toruń 2019, ISBN 978-83-66208-04-9, nakład: 300 egz.
7. Straty wojenne Muzeum Okręgowego w Toruniu w świetle dokumentacji ikonograficznej i archiwalnej, praca zbiorowa, Toruń 2019, ISBN 978-83-66208-01-8, nakład: 1000 egz.
8. Kolekcja archeologiczna Muzeum Towarzystwa Naukowego w Toruniu w zbiorach Muzeum Okręgowego w Toruniu, praca zbiorowa, Toruń 2019, ISBN 978-83-66208-06-3, nakład: 500 egz.
9. Gruss aus Thorn. Pozdrowienia z Torunia. Pocztówki widokowe ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu. Tom I, K. Pietrucka, Toruń 2019, ISBN 978-83-66208-10-0, nakład: 300 egz.
10. Z serca fabryki 1939–1951. Historia Fabryki Cukierniczej „Kopernik” S.A. w źródłach, A. Kleśta-Nawrocka, Toruń 2019, ISBN 978-83-66208-09-4, nakład: 300 egz.
11. Ludzie i architektura. Historia toruńskiego Ratusza Staromiejskiego, M. M. Gessek, Toruń 2019, ISBN 978-83-66208-07-0, nakład: 1000 egz.
12. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 109, praca zbiorowa, Toruń 2019, ISSN 1428-0019, nakład: 500 egz.
13. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 110, praca zbiorowa, Toruń 2019, ISSN 1428-0019, nakład: 500 egz.
14. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 111, praca zbiorowa, Toruń 2019, ISSN 1428-0019, nakład: 500 egz.
15. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 112, praca zbiorowa, Toruń 2019, ISSN 1428-0019, nakład: 500 egz.

2020

1. Toruń 100 lat Niepodległy! Z miłości ku Ojczyźnie, K. Pietrucka, Toruń 2020, ISBN 978-83-66208-08-7, nakład: 500 egz.
2. Raport z działalności Muzeum Okręgowego w Toruniu w latach 2007–2020, praca zbiorowa, Toruń 2020.
3. Formy piernikarskie ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu, K. Lewandowski, M. Mikulska-Wernerowicz, Toruń 2020.
4. Tadeusz Wierzejski i jego dar dla Muzeum Okręgowego w Toruniu, P. Czopiński, Toruń 2020.
5. Szymon Szumiński – malarstwo, A. Krolewska-Gajewska, Toruń 2020.
6. Cnoty i przywary mieszczan w ikonografii nowożytnej i w rycinach Mikołaja Daniela Chodowieckiego, M. Kurkowski, S. Stenka, Toruń 2020.
7. Dziesięć kobiet, które wstrząsnęły podróżami, M. Nierzwicka, R. A. Dul, Toruń 2020.
8. Chińskie tkaniny haftowane w zbiorach Muzeum Okręgowego w Toruniu, K. Paczuska, Toruń 2020.
9. Biografia Mikołaja Kopernika, M. Kłosiński, Toruń 2020.
10. Małe Czyste, stan. 20, gm. Stolno. Cmentarzysko kultury wielbarskiej na ziemi chełmińskiej, E. Bokinić, Toruń 2020.
11. Forty główne Twierdzy Toruń, M. Giętkowski, A. Kowalkowski, Toruń 2020.
12. Przewodnik po Muzeum Toruńskiego Piernika, M. Mikulska-Wernerowicz, Toruń 2020.
13. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 113, praca zbiorowa, Toruń 2020, ISSN 1428-0019, nakład: 500 egz.
14. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 114, praca zbiorowa, Toruń 2020, ISSN 1428-0019, nakład: 500 egz.
15. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 115, praca zbiorowa, Toruń 2020, ISSN 1428-0019, nakład: 500 egz.
16. Biuletyn Muzeum Okręgowego w Toruniu, nr 116, praca zbiorowa, Toruń 2020, ISSN 1428-0019, nakład: 500 egz.

Królowie polscy
a wolność w Toruniu,
K. Pietrucka, 2019

Pozdrowienia
z Torunia, Pocztówki
widokowe ze zbiorów
Muzeum Okręgowego
w Toruniu, 2019

Toruń 100 lat Niepod-
legły! Z miłości ku
Ojczyźnie, 2020

Katalogi wystaw mono-
graficznych artystów
polskich wydane nakładem
Muzeum Okręgowego
w Toruniu

Badania i konserwacja zabytków

Dział Konserwacji Muzeum Okręgowego w Toruniu tworzą pracownie specjalistyczne: pracownia konserwacji papieru z pomieszczeniami do zabiegów suchych i mokrych, pracownia konserwacji rzemiosła artystycznego, pracownia konserwacji malarstwa i rzeźby z osobnym pomieszczeniem do zabiegów dublowania dzieł sztuki oraz pracownia konserwacji mebli i ram. Do działu należą osobne pomieszczenia do dezynfekcji obiektów zabytkowych oraz magazyny na substancje chemiczne, na muzealia oczekujące na konserwację oraz na materiały konserwatorskie.

Pracownie wyposażone są w nowoczesną wentylację wymuszoną wywiewną, wyciągi stanowiskowe na wszystkich stanowiskach pracy, dygestorium oraz specjalistyczny sprzęt laboratoryjny i oświetleniowy, stoły dublażowe wysoko- i niskociśnieniowe, prasy introligatorskie, montażowy stół podświetlany, niezbędny sprzęt warsztatowy.

Muzealna pracownia konserwatorska zajmuje się konserwacją i restauracją malarstwa sztalugowego, rzeźby, muzealiów na podłożu papierowym, m.in. grafik, rysunków, dokumentów, akwarel, pastel, numizmatów, rzemiosła artystycznego, w tym mebli i stolarki zabytkowej oraz zabytkowych ram.

Pracownia digitalizacji Działu Inwentaryzacji, Digitalizacji i Dokumentacji Muzealnej

Celem zabiegów konserwatorskich jest poprawa stanu zachowania poszczególnych obiektów i kolekcji będących w złym stanie lub ulegających postępującemu procesowi naturalnego starzenia. Konserwacji poddawane są wszystkie wymagające poprawy stanu zachowania muzealia przeznaczone do ekspozycji na wystawach stałych i czasowych oraz sukcesywnie, w miarę możliwości i potrzeb z poszczególnych kolekcji magazynowych.

Działania profilaktyczno-konserwatorskie podejmowane przez Muzeum Okręgowe w Toruniu polegają na zapewnieniu eksponatom muzealnym jak najlepszych warunków przechowywania oraz opieki podczas wystaw czasowych i transportu. Pracownia konserwacji wykonuje prace introligatorskie dla potrzeb wystawienniczych oraz profilaktycznych, zapewniając obiektom zabytkowym ochronę na czas ekspozycji i magazynowania.

Konserwatorska ochrona obiektów zabytkowych obejmuje utrzymanie właściwego, stabilnego mikroklimatu w miejscu ich przechowywania i ekspozycji, dobór systemów oświetlenia spełniającego warunki muzealne, ograniczanie natężenia oświetlenia, eliminowanie niebezpiecznego dla zabytków promieniowania ultrafioletowego oraz dbałość o czystość mikrobiologiczną pomieszczeń.

Temperatura i wilgotność względna powietrza to podstawowe czynniki, które kształtują mikroklimat i wywierają bezpośredni wpływ na stan zachowania muzealiów. Monitorowanie parametrów klimatu w muzeum umożliwia nowoczesny system pomiarów wilgotności względnej i temperatury powietrza, zainstalowany w pomieszczeniach magazynowych i ekspozycyjnych większości budynków. Precyzyjny i bezprzewodowy system pomiarowy automatycznie archiwizuje dane pomiarowe na serwerach muzealnych, a dodatkowo pozwala na szybki podgląd chwilowych wartości pomiarowych i wykonywanie raportów za określony przedział czasowy. Tego typu podejście do zagadnienia monitoringu parametrów powietrza znacznie ułatwia zarządzanie klimatem w muzeum. W 2015 roku system monitorowania zainstalowany został w Ratuszu Staromiejskim, a w kolejnych latach w Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów, w Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika, w Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą, Domu Mikołaja Kopernika oraz w Muzeum Toruńskiego Piernika.

Pracownia multi-
medialna

Ważniejsze realizacje konserwatorskie Działu Konserwacji

W latach 2007–2008 przeprowadzono kompleksową konserwację kolekcji polskiej sztuki współczesnej od 1945 do 1970 roku ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu, obejmującej 400 eksponatów malarstwa na podłożu płóciennym i papierze oraz rzeźb, które zostały zaprezentowane w obszernym katalogu zbiorów oraz na wystawie czasowej.

Po zakończeniu badań historyczno-konserwatorskich w 2007 roku, bogato intarsjowane drzwi będące częścią wystroju wnętrza pierwszego piętra Ratusza Staromiejskiego doczekały się konserwacji i restauracji w latach 2008–2011. Konserwacji i restauracji poddano pięciore drzwi: z Sali Rady, z Sali Królewskiej oraz drzwi ze sceną Sądu Salomona prowadzące do dawnej Sali Sądowej.

Do ciekawych realizacji z okresu 2009–2010 należą prace konserwatorsko-restauratorskie ważnych zabytków malarstwa eksponowanego w Galerii Malarstwa i Rzeźby Polskiej w Ratuszu Staromiejskim. Do konserwacji trafiły obrazy: Marcello Bacciarellego – *Portret Piotra Bielińskiego*, Józefa Grassiego – *Portret Antoniny Eleonory z Komorowskich Ilińskiej*, Jana Matejki – *Św. Ludwik wybierający się na wyprawę krzyżową*, Juliusza Kosaka – *Gen. Henryk Dąbrowski na koniu* oraz Józefa Brodowskiego – *Bracia ślubni*, Stanisława Witkiewicza – *Portret Eugenii Dunin Borkowskiej*, Józefa Brodowskiego – *Koń – siwa klacz w stajni*, Gustawa Gwozdeckiego – *Portret kobiety w kapeluszu*, Stanisława Dębickiego – *Perseusz i Andromeda*, Henryka Siemiradzkiego – *Głowa starca*, Włodzimierza Tetmajera – *Sąd Parysa*, Juliana Fałata – *Wyjazd na polowanie* oraz *Odpoczynek myśliwych w lesie*, Andrzeja Wróblewskiego – *Rozstrzelanie*.

W latach 2010–2011 przygotowano obiekty zabytkowe na wystawę jubileuszową 150-lecia Muzeum Okręgowego w Toruniu.

W 2012 roku przygotowano muzealia – pamiątki z podróży przywiezione przez Elżbietę Dzikowską i Tony'ego Halika do ekspozycji stałej *Pasja podróży* w Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika.

Począwszy od 2012 do 2015 roku konserwatorzy wszystkich specjalności prowadzili prace konserwatorsko-restauratorskie dzieł malarstwa, rzeźby, rzemiosła artystycznego i dokumentów na nową wystawę stałą ukazującą dzieje Torunia: *Toruń i jego historia. Od pradziejów do współczesności* w Muzeum Historii Torunia.

Na lata 2012–2015 przypadła konserwacja zabytków rzemiosła, w tym dwóch pieców piekarniczych oraz dokumentów historycznych pozyskanych na ekspozycję w nowo powstającym Muzeum Toruńskiego Piernika.

W latach 2014–2017 wykonano konserwację i restaurację zespołu kilkunastu herbów należących do wystroju reprezentacyjnej Sali Mieszczańskiej Ratusza Staromiejskiego.

W okresie od 2016 do 2018 roku przygotowywano eksponaty na nową stałą wystawę w Domu Mikołaja Kopernika: obiekty rzemiosła, malarstwo, faksymile ksiąg i pergaminowych dokumentów oraz elementy wystroju wnętrza.

W 2019 roku rozpoczęto konserwację zabytków przeznaczonych do prezentowania na stałej ekspozycji w Muzeum Twierdzy Toruń – zlokalizowanym w Koszarach Bramy Chełmińskiej, otwartym w 2020 roku.

*Fragment otwartej
w 2011 roku ekspozycji
stałej w Muzeum
Historii Torunia
w Domu Eskenów*

W latach 2013–2015 w Muzeum Okręgowym w Toruniu zostały zorganizowane specjalistyczne warsztaty tematyczne adresowane do konserwatorów, restauratorów i studentów. Celem zajęć było zapoznanie uczestników z problemami powstającymi podczas prowadzenia prac konserwatorsko-restauratorskich zabytkowej stolarki drzwiowej i okiennej (dwie edycje) oraz w trakcie procesów konserwacji mebli (trzy edycje). Podczas warsztatów zaprezentowano metody badań oraz przykłady realizacji prac w oparciu o doświadczenia Muzeum Okręgowego w Toruniu. Do współpracy zaproszono wykładowców z Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Zajęcia te cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród specjalistów z całej Polski.

Współpraca z innymi instytucjami

Muzeum Okręgowe w Toruniu podejmuje współpracę z instytucjami gromadzącymi obiekty zabytkowe a nieposiadającymi własnych pracowni konserwatorskich.

W 2015 roku nawiązano trwającą do dziś współpracę z **Komendą Główną Policji w Warszawie**. Sukcesywnie poddawane są zabiegom konserwatorskim zabytki na podłożu papierowym z policyjnych zbiorów archiwalnych. Corocznie wykonywane są prace przy kilku zespołach obiektów historycznych.

W 2019 roku, w związku z objęciem patronatu nad **Toruńską Kolejową Izbą Tradycji** i zobowiązaniem się do opieki konserwatorskiej nad zabytkami należącymi do stowarzyszenia, zrealizowano konserwację pierwszych dokumentów.

Dział Konserwacji Muzeum Okręgowego w Toruniu utrzymuje ścisłe kontakty z **Uniwersytetem Mikołaja Kopernika**. Merytoryczna wymiana polega na wzajemnych konsultacjach, praktykach studenckich, konferencjach.

Pracownia konserwatorska zaaranżowana na wystawie czasowej „Leonard Torwirt (1912–1967). Artysta, malarz, konserwator zabytków”

Działalność popularyzatorska

W ramach Nocy Muzealnych i Niedzieli w Muzeum pracownicy Działu Konserwacji prezentują publiczności zagadnienia związane ze specyfiką pracy konserwatora i popularyzują tematykę ochrony przedmiotów zabytkowych oraz kolekcji muzealnych.

W 2012 roku pracownia konserwacji brała udział w realizacji wystawy **Leonard Torwirt (1912–1967)**. Artysta, malarz, konserwator zabytków, zorganizowanej w 100. rocznicę urodzin artysty. W celu przybliżenia widzowi charakteru pracy konserwatora dzieł sztuki i jego warsztatu, na ekspozycji – oprócz prezentacji dokonań artystycznych i naukowych Leonarda Torwirta – znalazła się także zaaranżowana pracownia artysty konserwatora. Odtworzono w niej warsztat pracy profesora, wykorzystując sprzęty, urządzenia, materiały malarzkie, konserwatorskie z lat 50. i 60. ubiegłego stulecia, pochodzące z prywatnej pracowni Torwirta oraz z dawnej Katedry Technologii i Technik Malarzskich na Wydziale Sztuk Pięknych. Podczas wystawy zaprezentowano najważniejsze realizacje konserwatorskie profesora.

Wernisaż wystawy „Leonard Torwirt (1912–1967). Artysta, malarz, konserwator zabytków”

Remonty i inwestycje

Prezentowana w rozdziale tabela podsumowuje wszystkie najważniejsze remonty i inwestycje poczynione przez Muzeum Okręgowe w Toruniu w latach 2007–2020. Różnice w wykazie kosztów (kwoty brutto/netto) wynikają z różnic w sposobach rozliczania poszczególnych projektów.

Wśród najważniejszych działań należy wymienić remont **Ratusza Staromiejskiego** obejmujący wykonanie prac adaptacyjnych poddasza na cele magazynowe, pracownie i pomieszczenia biurowe oraz rearanżację drugiego piętra. By było to możliwe, uprzednio należało wyremontować budynek dawnego klasztoru przy ul. św. Jakuba 20A i przenieść tam bibliotekę muzealną oraz zbiory Działu Archeologii. Uzyskane powierzchnie użytkowe pozwoliły na wykonanie ciągu działań organizacyjnych, w wyniku których zwiększono powierzchnie wystawiennicze (Galeria Malarstwa i Rzeźby Polskiej od 1945 do 2010 roku, Mała Galeria Wystaw Czasowych).

Przeprowadzona w latach 2009–2011 adaptacja poddasza Ratusza Staromiejskiego w Toruniu

← *Remont Ratusza Staromiejskiego przeprowadzony w latach 2009–2011*

Przeprowadzona
w latach 2017–2018
rewitalizacja Domu
Mikołaja Kopernika
i jej efekt

Wielką zmianę przeszedł również drugi flagowy oddział muzeum – **Dom Mikołaja Kopernika**. Wskutek remontu konserwatorskiego obejmującego dwie kamienice przy ul. Kopernika 15/17 obiekt przystosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych, zwiększono powierzchnię wystawienniczą (m.in. udostępniono zwiedzającym wieżbę dachową) i zaaranżowano zupełnie nową, multimedialną ekspozycję stałą.

----->

Kolumna obok:
Wykonanie aranżacji ekspozycji stałej „Toruń i jego historia” w Domu Eskenów

Nowoczesną wystawę stałą pt. **Toruń i jego historia** przygotowano również w **Domu Eskenów**. Na czterech poziomach historycznego budynku zwiedzający mają szansę poznać dzieje grodu Kopernika od czasów przedlokacyjnych aż po kres PRL-u. Na uwagę zasługują liczne multimedia, specjalnie przystosowane sale edukacyjne oraz film w formacie 3D *Księga Toruń*. Od czasu modernizacji kompleksu budynków przy ul. Łaziennej 16 oraz Ciasnej 4/6/8, w odniesieniu do tego oddziału toruńskiej instytucji zaczęto używać nazwy **Muzeum Historii Torunia**.

Nowy blask zyskało także **Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika**. Pozyskanie drugiej kamienicy i aranżacja nowej wystawy stałej sprawiły, że ten dotychczas kameralny oddział stał się efektowną, nowoczesną, kilkupiętrową instytucją kultury.

Dawna fabryka pierników rodziny Weese zaadaptowana na Muzeum Toruńskiego Piernika

Budynek Koszar Bramy Chełmińskiej zaadaptowany na cele muzealne

<-----

Kolumna obok:
Efektowna wystawa stała w Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

W latach 2007–2020 Muzeum Okręgowe w Toruniu powiększyło się również o dwa nowe oddziały. Są to: otwarte w 2015 roku, zaaranżowane w dawnej fabryce pierników rodziny Weese **Muzeum Toruńskiego Piernika** oraz otwarte w 2020 roku w Koszarach Bramy Chełmińskiej **Muzeum Twierdzy Toruń**. Oba te obiekty stanowią istotny aspekt kultywowania lokalnego, toruńskiego dziedzictwa.

Wskutek prac modernizacyjnych, które objęły wszystkie oddziały muzeum powierzchnia wystawiennicza zwiększyła się od 2007 roku o **4704 m²** i obecnie wynosi **7528 m²**.

Ratusz Staromiejski

W latach 2007–2020 wykonano inwestycje: 10 321 848,06 zł netto

Budowa windy (2008)

Budowa sieci teleinformatycznej I etap (2008)

Montaż carillonu i remont zegara na Wieży Ratuszowej (2010)

Projekt Toruń – Hanza nad Wisłą (POIG) (2009–2011)

Wykonanie prac adaptacyjnych poddasza na cele magazynowe, pracownie i pomieszczenia biurowe oraz drugiego piętra na cele wystawiennicze

Remont stolarki okiennej

Montaż wentylacji i klimatyzacji w wybranych pomieszczeniach

Modernizacja systemów ochrony

Wykonanie sieci teleinformatycznej II etap

Remont ciągu komunikacyjnego Wieży Ratuszowej

Wykonanie izolacji dziedzińca

Zakup specjalistycznego oświetlenia na sale wystaw czasowych

Remont Galerii Malarstwa i Rzeźby Polskiej (2011)

Modernizacja Centrum Ochrony Muzeum (2011)

Zakup i montaż specjalistycznego oświetlenia wystawienniczego
Galeria Malarstwa i Rzeźby Polskiej (2016)

Pracownia digitalizacji (2018–2019)

Projekt Kultura w zasięgu 2.0 (RPO Woj. Kuj.-Pom. 2013–2020)
zakup sprzętu do pracowni digitalizacji

Utworzenie Centrum Obsługi Ruchu Turystycznego w Toruniu
(RPO Woj. Kuj.-Pom. 2013–2020) (2018–2019)

Nowa aranżacja wystawy stałej *Skarb ze Skrwilna. Skarb z Nieszawy*
(2019)

*Adaptacja poddasza
Ratusza Staromiejskiego
na cele magazynowe,
pracownie i pomiesz-
czenia biurowe oraz
drugiego piętra na cele
wystawiennicze*

Dom Mikołaja Kopernika

W latach 2007–2020 wykonano inwestycje: 12 436 736,30 zł netto

Remont dachu (2007)

Projekt Toruńska Starówka – ochrona i konserwacja dziedzictwa
kulturowego UNESCO – I etap (POIŚ 2007–2013) (2009–2010)

Naprawa stolarki okiennej

Wykonanie systemów ochrony

Wentylacja i klimatyzacja w kamienicy przy ul. Kopernika 17

Remont konserwatorski piwnicy w oficynie (pomieszczenie edukacyjne)

Projekt Toruńska Starówka – ochrona i konserwacja dziedzictwa
kulturowego UNESCO – II etap (POIŚ 2014–2020) (2016–2018)

Remont konserwatorski Domu Mikołaja Kopernika
wraz z modernizacją wystawy

Naprawa muru granicznego (2018)

----->
*Modernizacja wystawy stałej
w Domu Mikołaja Kopernika*

Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów

W latach 2007–2020 wykonano inwestycje: 5 980 806,06 zł netto

Projekt Toruń – Hanza nad Wisłą (POIG)

Modernizacja kompleksu budynków przy ul. Łaziennej 16,
Ciasnej 4/6/8 w Toruniu

Projekt makiet Torunia w 3D – przedstawienie krótkiej historii Torunia
– film 3D wraz z aranżacją ekspozycji w sali projekcyjnej

Wykonanie aranżacji ekspozycji stałej *Toruń i jego historia* I etap
(2012–2015)

----->
*Modernizacja Domu Eskenów
– obecnej siedziby Muzeum
Historii Torunia*

Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą

W latach 2007–2020 wykonano inwestycje: 714 358,41 zł netto

Projekt Toruńska Starówka – ochrona i konserwacja dziedzictwa kulturowego UNESCO – I etap POIŚ (2008–2010)

Remont elewacji wschodniej

Naprawa i konserwacja stolarki okiennej

Remont szyi piwnicznej

Ogród orientalny

Wymiana pokrycia dachowego i konserwacja więźby dachowej (MKiDN) (2017)

←-----

Aranżacja ogrodu orientalnego znajdującego się na tyłach Kamienicy pod Gwiazdą

Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika

W latach 2007–2020 wykonano inwestycje: 2 224 555,09 zł netto

Remont i adaptacja na cele muzealne budynku przy ul. Franciszkańskiej 9 w Toruniu (RPO Woj. Kuj.-Pom. 2007–2013) (2010–2012)

Wykonanie aranżacji wystawy stałej w kompleksie budynków przy ul. Franciszkańskiej 9 i 11 (2012)

←-----

Prace nad aranżacją wystawy stałej w Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika i ich efekt

Muzeum Toruńskiego Piernika

W latach 2007–2020 wykonano inwestycje:

Adaptacja budynku przy ul. Strumykowej 4 w Toruniu wraz z realizacją wystawy (RPO Woj. Kuj.-Pom. 2007–2013) (2013–2015), zadanie realizowała Gmina Miasta Toruń 4 791 462,00 zł netto

Projekt Toruńska Starówka – ochrona i konserwacja dziedzictwa kulturowego UNESCO – II etap (2016–2018), poszerzenie działalności kulturalno-edukacyjnej w Muzeum Toruńskiego Piernika

Piernikowy plac zabaw dla dzieci

Projekcja mappingu na elewacji zewnętrznej

Wykonanie aranżacji wystawy w dwóch oficynach oraz Piernikowego Laboratorium w trzeciej oficynie

1 050 428,86 zł netto

----->

Dawna fabryka pierników rodziny Weese i efekty prac modernizacyjnych

Budynek przy ul. św. Jakuba 20A

W latach 2007–2020 wykonano inwestycje: 6 740 685,94 zł brutto

Adaptacja budynku na pomieszczenia muzealne, zadanie realizowała Gmina Miasta Toruń (2009–2010)

----->

Znajdujący się przy ul. św. Jakuba budynek dawnego klasztoru – obecna siedziba Działu Archeologii i Biblioteki Naukowej

Muzeum Twierdzy Toruń

W latach 2007–2020 wykonano inwestycje: 22 938 106,00 zł brutto

Projekt Muzeum Twierdzy Toruń – adaptacja budynku Koszar Bramy Chełmińskiej na cele muzealne wraz z realizacją wystawy stałej, oś priorytetowa „Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury” (POIŚ 2014–2020) (2016–2020)

----->

Prace budowlane przy Koszarach Bramy Chełmińskiej – siedzibie Muzeum Twierdzy Toruń

Działalność ogólna Muzeum
Okręgowego w Toruniu

W latach 2007–2020 wykonano inwestycje:

Zakup oprogramowania i sprzętu do obsługi sprzedaży biletów
wstępu i wydawnictw w kasach muzealnych, w tym do sprzedaży
internetowej 2013–2018

189 220,00 zł netto

Dostawa i montaż gablot – wystawy czasowe 2008–2016

414 515,00 zł netto

Transport obiektów – zakup samochodów – obecnie Muzeum Okrę-
gowe w Toruniu posiada 2 samochody (Ford Transit i Skoda Octavia)
i 1 Melex, w latach 2007–2019 zakupiono:

- Melex 2008, 2018 (zakup po wyeksploatowaniu poprzedniego pojazdu)
- Samochód Skoda Roomster 2007
- Samochód Skoda Octawia 2017 (zakup po wyeksploatowaniu poprzedniego pojazdu)
- Ford Transit 2014, zakup po wyeksploatowaniu poprzedniego pojazdu

364 765,96 zł netto

System pomiaru temperatury i wilgotności na ekspozycjach i w ma-
gazynach zbiorów: Ratusz Staromiejski, Dom Mikołaja Kopernika,
Muzeum Podróżników im. Tony’ego Halika, Muzeum Historii Toru-
nia (Dom Eskenów) 2015–2018

268 601,14 zł netto

Łącznie powierzchnia wystawiennicza zwiększyła się
od 2007 roku o **4704 m²** i obecnie wynosi: **7528 m²**.

2007:
Powierzchnia wystawiennicza w 2007 roku:
2824 m²

2009:
Zwiększenie powierzchni wystawienniczej
o **249 m²**
Kamienica pod Gwiazdą – ogród
w stylu orientalnym – 192 m²
i powierzchnia wystawienniczo-edukacyjna
w piwnicy – 57 m²

2011:
Zwiększenie powierzchni wystawienniczej
o **430 m²**
Ratusz, sale ekspozycyjne na drugim piętrze

2012:
Zwiększenie powierzchni wystawienniczej
o **429 m2**
Muzeum Historii Torunia (Dom Eskenów) – parter,
makieta 3D

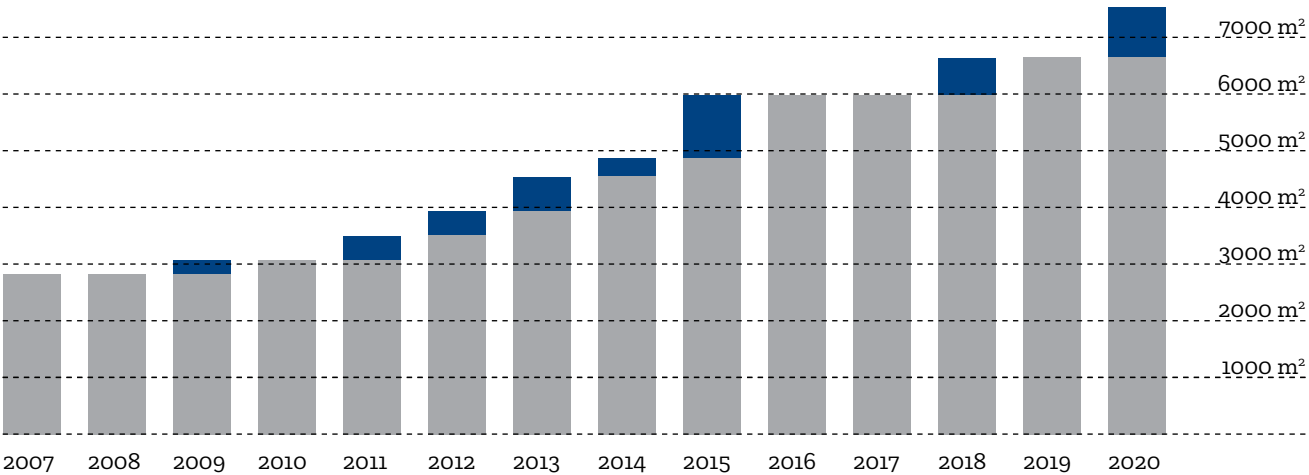
2013:
Zwiększenie powierzchni wystawienniczej
o **615 m²**
Muzeum Podróżników – kamienica
przy ul. Franciszkańskiej 9 – 295 m²,
Muzeum Historii Torunia (Dom Eskenów)
– pierwsze piętro – 320 m²

2014:
Zwiększenie powierzchni wystawienniczej
o **320 m²**
Muzeum Historii Torunia
(Dom Eskenów) – drugie piętro

2015:
Zwiększenie powierzchni wystawienniczej
o **1112 m²**
Muzeum Toruńskiego Piernika,
nowy oddział, powierzchnia 830 m²
Muzeum Historii Torunia (Dom Eskenów)
– trzecie piętro, piwnica edukacyjna 282 m²

2018:
Zwiększenie powierzchni wystawienniczej
o **660 m²**
Dom Mikołaja Kopernika – piwnica,
poddasze, strefa wejścia – 433 m²
Muzeum Toruńskiego Piernika – oficyny
i wewnętrzny dziedziniec – 227 m²

2020:
Zwiększenie powierzchni wystawienniczej
o **889 m²**
Muzeum Twierdzy Toruń,
nowy oddział, powierzchnia 889 m²

Frekwencja

Muzeum Okręgowe w Toruniu w ostatnich latach może poszczycić się jedną z najwyższych frekwencji rocznych w polskim muzealnictwie. Od 2016 roku liczba odwiedzających wszystkie jego oddziały oscyluje w granicach **400 tysięcy** i szacuje się, że będzie rosnać. Wyniki te zapewniły toruńskiej placówce miejsce w **pierwszej dziesiątce najchętniej odwiedzanych muzeów w kraju** (m.in. za 2016 rok – 10. miejsce w rankingu sporządzonym przez Główny Urząd Statystyczny, za 2017 rok – 9. miejsce w raporcie Statystyka Muzeów sporządzonym przez Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zabytków). Sukces jest tym większy, że Muzeum Okręgowe w Toruniu jest jedyną samorządową instytucją kultury w czołówce zestawień.

Tak dynamiczny wzrost liczby gości odwiedzających toruńskie muzeum związany jest przede wszystkim z powstawaniem nowych oddziałów, zwiększeniem powierzchni wystawienniczej, poszerzeniem zakresu działań promocyjnych oraz wzbogacaniem oferty – zarówno pod kątem okazjonalnych wydarzeń i działań edukacyjnych, jak również wystaw. Jeszcze w 2007 roku liczba gości wynosiła **208 165**. Od tego czasu notuje się stały wzrost, spadki – z jednym wyjątkiem – tylko w przypadku wyłączenia któregoś z obiektów na potrzeby remontu (m.in. w 2010 roku remont części Ratusza Staromiejskiego, remont Muzeum Historii Torunia w latach 2010–2011, remont Muzeum Podróżników im. Tony’ego Halika w 2012 roku czy remont Domu Mikołaja Kopernika w latach 2017–2018).

Kolejka chętnych do wejścia na wieżę Ratusza Staromiejskiego podczas Nocy Muzeów 2019

W 2015 roku po raz pierwszy przekroczono liczbę **300 tysięcy** zwiedzających. Było to możliwe dzięki otwarciu nowego oddziału – Muzeum Toruńskiego Piernika, które z miejsca stało się jedną z najchętniej odwiedzanych w Toruniu atrakcji turystycznych i zarazem drugim najchętniej odwiedzanym oddziałem Muzeum Okręgowego (**94 408** gości w pierwszym pełnym roku działalności).

Rekordowy okazał się rok 2016. Liczba zwiedzających wyniosła wówczas dokładnie **413 569** osób. Szacuje się, że w kolejnych latach wynik ten zostanie pobity, gdy otwarty zostanie kolejny oddział – Muzeum Twierdzy Toruń, którego pierwszy pełny rok działalności, czyli rok 2021, pozwoli jeszcze bardziej poprawić frekwencję. Realnym wydaje się zatem osiągnięcie pół miliona gości w najbliższych kilku latach.

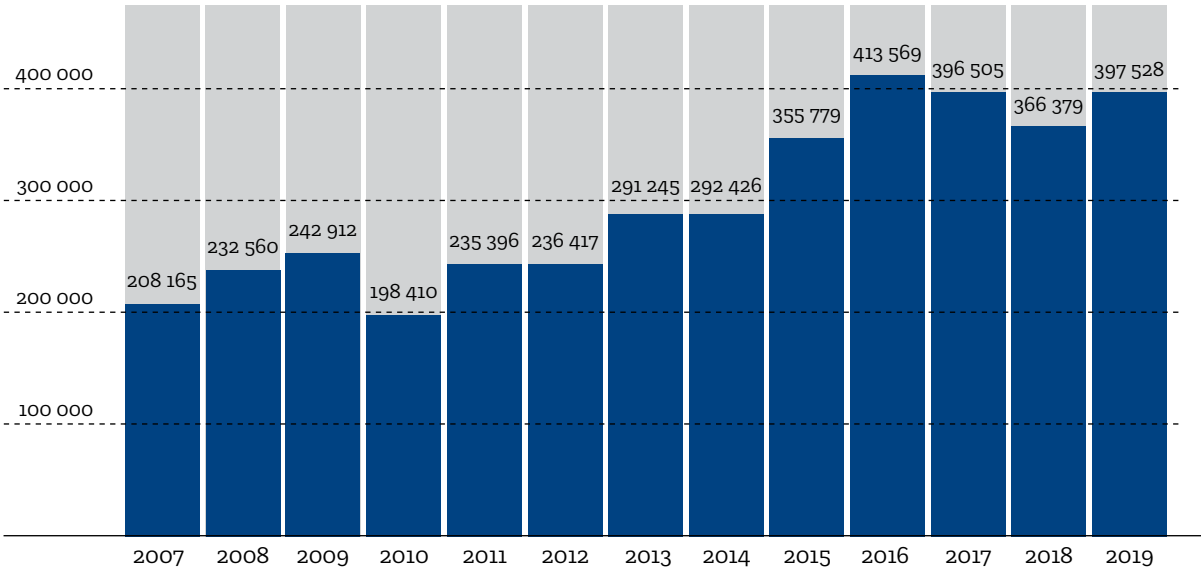
Najchętniej odwiedzanym oddziałem niezmiennie od wielu lat jest **Dom Mikołaja Kopernika**, który w prezentowanej statystyce dwukrotnie przekroczył liczbę **100 tysięcy** gości. Na drugim miejscu utrzymuje się Muzeum Toruńskiego Piernika, które w niewielkim tylko stopniu ustępuje miejscu narodzin słynnego astronoma.

Niniejsze dane prezentują liczbę gości muzealnych w latach 2007–2019. Osobno w tabeli wyszczególniono wystawę *Świat Toruńskiego Piernika*, protoplastę Muzeum Toruńskiego Piernika, która znajdowała się w piwnicach Domu Mikołaja Kopernika, jednak nie wliczono jej w statystyki odwiedzin tego miejsca przez wzgląd na dalece odrębną tematykę oraz osobno prowadzoną sprzedaż biletów. Oddzielnie przedstawiono również muzeum w Ratuszu Staromiejskim oraz Wieżę Ratuszową.

Pierwszy rok w zestawieniu (2007) zawiera tylko łączną liczbę gości wszystkich filii muzeum, gdyż dopiero od 2008 roku prowadzona jest statystyka z uwzględnieniem poszczególnych oddziałów.

Co warte odnotowania, Muzeum Okręgowe w Toruniu nie zlicza liczby gości ratuszowego dziedzińca, mimo eksponowania w tym miejscu wystaw planszowych i organizowania wydarzeń o charakterze kulturalnym. Należy zatem założyć, że **liczba świadomych odbiorców oferty muzeum jest jeszcze wyższa niż prezentowana**.

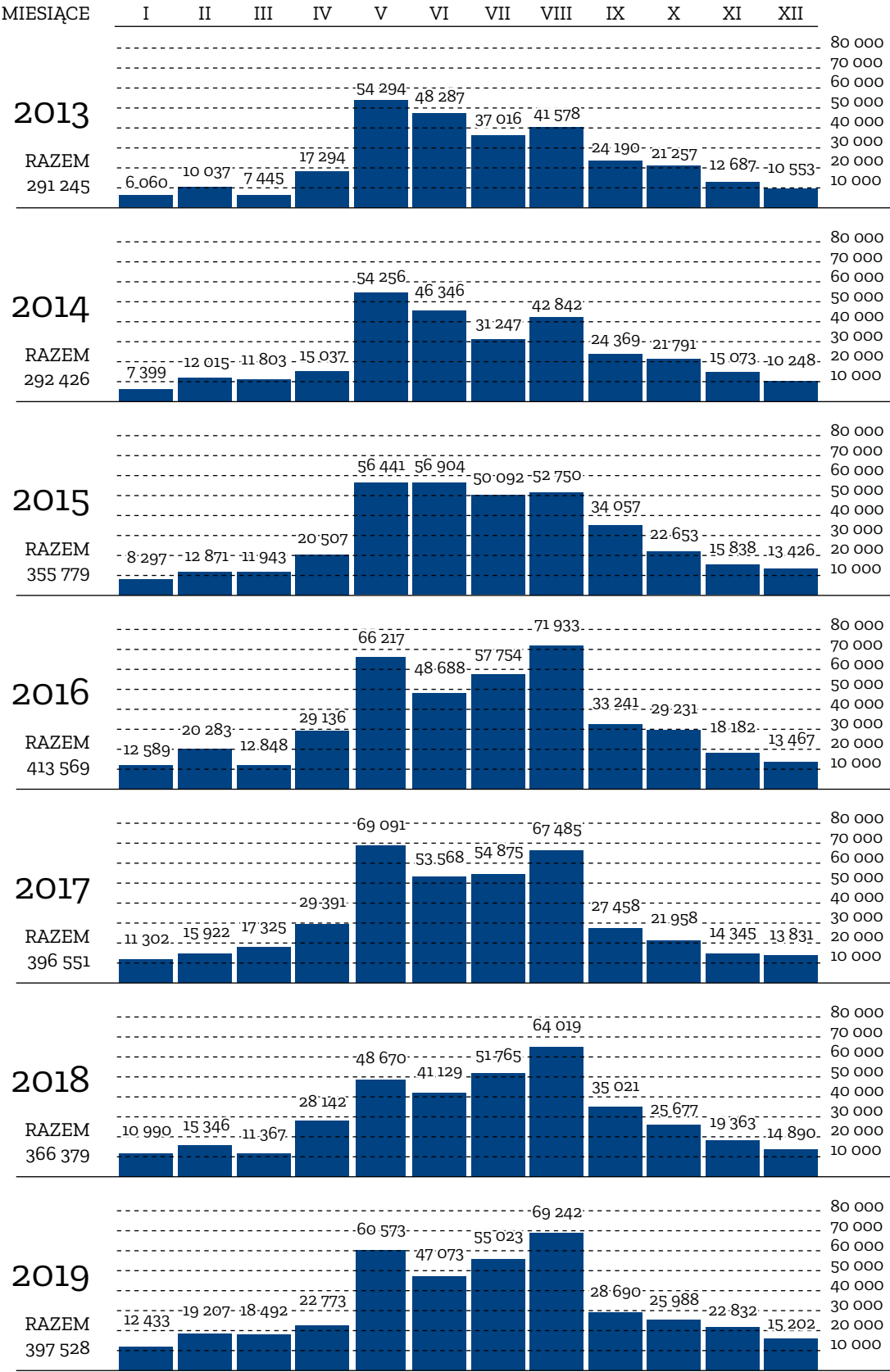
Frekwencja
roczna
w latach
2007–2019

Frekwencja
w latach
2007–2019
w poszczegól-
nych oddzia-
łach muzeum

Ratusz Staromiejski	Wieża Ratuszowa	Dom Mikołaja Kopernika	Świat Toruńskiego Piernika	Muzeum Toruńskiego Piernika	Muzeum Historii Torunia w Domu Eskenów	Muzeum Sztuki Dalekiego Wschodu w Kamienicy pod Gwiazdą	Muzeum Podróżników im. Tony’ego Halika	ROK RAZEM
-	-	-	-	-	-	-	-	2007 208 165
49 351	43 095	72 852	16 881	-	16 469	14 408	19 504	2008 232 560
46 558	48 688	75 259	18 997	-	15 530	15 198	22 682	2009 242 912
36 272	38 027	66 120	13 644	-	9 551	14 949	19 847	2010 198 410
44 844	47 729	83 976	21 514	-	0	19 715	17 798	2011 235 396
47 566	52 402	89 937	25 070	-	8 102	12 902	219	2012 236 417
49 613	62 286	96 800	25 476	-	16 316	11 793	28 961	2013 291 245
45 807	63 417	97 933	25 625	-	19 973	12 510	27 161	2014 292 426
47 594	73 856	97 088	13 957	54 305	22 747	16 861	29 371	2015 355 779
51 829	90 842	102 926	-	94 408	28 584	14 069	30 912	2016 413 569
56 226	86 638	78 324	-	94 356	31 913	14 562	34 486	2017 396 505
53 754	91 681	55 293	-	95 140	27 718	14 511	28 282	2018 366 379
52 113	87 195	106 594	-	90 889	22 982	12 723	25 032	2019 397 528

Frekwencja
w rozbiciu na
miesiące w latach
2013–2019

Goście muzeum
podziwiają obraz
Jacka Malczew-
skiego „Janko
Muzykant”

Nagrody i wyróżnienia

Okres objęty ramami czasowymi raportu to także czas licznych nagród i wyróżnień przyznanych Muzeum Okręgowemu w Toruniu w konkursach o zasięgu regionalnym, ogólnopolskim oraz międzynarodowym. Wśród najważniejszych wymienić należy wielokrotne laury w najważniejszym konkursie w polskim muzealnictwie, czyli Sybilii. Były to zarówno statuetki (m.in. w 2008 roku w kategorii „Wystawy Przyrodnicze, Techniczne i Medyczne” za wystawę czasową *Toruńskie zegary i zegarmistrzowie* czy w 2016 roku w tej samej kategorii za wystawę stałą w oddanym do użytku rok wcześniej Muzeum Toruńskiego Piernika), jak i wyróżnienia (m.in. w 2011 roku kolejno w kategorii „Wystawy Techniki” za ekspozycję *Tajemnice Samurajów* oraz w kategorii „Zarządzanie i organizacja” za modernizację Ratusza Staromiejskiego czy w 2019 roku za rewitalizację Domu Mikołaja Kopernika w kategorii „Nowe i Zmodernizowane Wystawy Stałe” oraz projekt „Okupowany Toruń w obiektywie Kurta Grimma. Niemiecka fotografia propagandowa ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu” w kategorii „Projekty Naukowo-Badawcze”). Z kolei w 2017 roku Muzeum Toruńskiego Piernika znalazło się w gronie 40. najlepszych muzeów w Europie i zdobyło prestiżowe wyróżnienie w konkursie European Museum of the Year Award (EMYA) organizowanym przez Europejskie Forum Muzeów (European Museum Forum).

*Medal Unitas Durat
Palatinatus Cuiaviano-
Pomeraniensis, 2011*

Wielokrotnie doceniano nie tylko działalność stricte muzealniczą koncentrującą się wokół przygotowywania wystaw, publikacji czy kultywowania dziedzictwa, ale również inwestycje i działania remontowo-konserwatorskie zrealizowane w tym okresie. Adaptację poddasza i części drugiego piętra Ratusza Staromiejskiego, rewitalizację Domu Mikołaja Kopernika czy modernizację budynku przy ul. św. Jakuba (siedziby Biblioteki Naukowej i Działu Archeologii) wyróżniono m.in. w konkursach Obiekt Roku, Modernizacja Roku czy wspomniana Sybilla.

Działalność Muzeum Okręgowego w Toruniu nagradzały także krajowe oraz lokalne władze z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Marszałkiem Województwa Kujawsko-Pomorskiego czy Prezydentem Miasta Torunia na czele. Medal Unitas Durat Palatinatus Cuiaviano-Pomeranien-sis, medal na wstędze Za zasługi dla Miasta Torunia czy Złote Odznaczenie Gloria Artis to tylko niektóre z prestiżowych wyróżnień.

Mającymi swą wyjątkową wagę sukcesami są również wyróżnienia przyznane głosami zwiedzających. Certyfikatem Jakości TripAdvisor (największej na świecie internetowej platformy turystycznej) nagrodzono Ratusz Staromiejski, Muzeum Toruńskiego Piernika oraz Muzeum Historii Torunia, a Złotą Karetę od czytelników toruńskiego dziennika „Nowości” w 2015 roku, za otwarcie Muzeum Toruńskiego Piernika, odebrał dyrektor Marek Rubnikowicz.

Wyróżnienia dla Muzeum Okręgowego w Toruniu w konkursie Sybilla 2018!

27 maja 2019 roku podczas uroczystej gali zorganizowanej w Łazienkach Królewskich w Warszawie wręczono najważniejsze nagrody w polskim muzealnictwie – Sybille. Wyróżnienia w dwóch kategoriach przypadły Muzeum Okręgowemu w Toruniu.

Kapituła konkursu doceniła rewitalizację Domu Mikołaja Kopernika w kategorii „Nowe i Zmodernizowane Wystawy Stałe” oraz projekt „Okupowany Toruń w obiektywie Kurta Grimma. Niemiecka fotografia propagandowa ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu” w kategorii „Projekty Naukowo-Badawcze”. Nagrody w imieniu muzeum odebrali jego dyrektor dr Marek Rubnikowicz, kierownik Domu Mikołaja Kopernika Michał Kłosiński oraz koordynatorka projektu, kierownik Działu Historii Dziejów Miasta Torunia dr Iwona Markowska.

Organizowany od 1980 roku konkurs Sybilla ma na celu uhonorowanie i promocję najlepszych przedsięwzięć w polskim muzealnictwie.

2008

- Medal im. Samuela Bogumiła Lindego za popularyzację jego dokonań
- Złota Karetą Nowości 2007 w kategorii „Kultura” za wystawę czasową *Toruń inny portret miasta. Ostatnie stulecie*

2009

- I nagroda w konkursie Sybilla 2008 w kategorii „Wystawy Przyrodnicze, Techniczne i Medyczne” za wystawę *Toruńskie zegary i zegarmistrzowie*
- III nagroda w konkursie Sybilla 2008 w kategorii „Wystawy Historyczne, Biograficzne i Literackie” za wystawę *Wolnomularstwo polskie XVIII–XX wieku. Mity i prawda?*

2010

- I nagroda w konkursie XXVI Ogólnopolskiego przeglądu Plakatu Muzealnego i Ochrony Zabytków
- Grand Prix w kategorii „Wnętrze w obiektach modernizowanych i objętych ochroną konserwatora zabytków” w konkursie „Wnętrze roku Pomorza i Kujaw” za modernizację budynku przy ul. św. Jakuba 20A

2011

- Muzeum Okręgowie w Toruniu zostało nagrodzone medalem na wstędze „Za zasługi dla Miasta Torunia” oraz Złotym Odznaczeniem Gloria Artis
- Nagroda Obiekt roku 2009–2010 w kategorii „Obiekty zabytkowe poddane rewaloryzacji i adaptacji” dla poklasztornego budynku mieszczącego Bibliotekę Naukową oraz pracownię archeologiczną
- Finalista konkursu Modernizacja Roku 2010 za modernizację i adaptację na cele muzealne budynku przy ul. św. Jakuba

- Medal PTTK od Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego

- Medal Unitas Durat Palatinatus Cuiaviano-Pomeranien-sis nadany z okazji jubileuszu 150-lecia muzeum w uznaniu za działania na rzecz województwa kujawsko-pomorskiego i jego mieszkańców

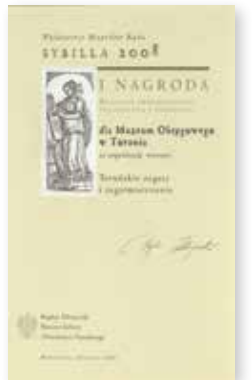
- Podczas Targów Konserwatorskich dyrektor Muzeum Okręgowego w Toruniu Marek Rubnikowicz został odznaczony srebrnym medalem Zasłużony Kulturze „Gloria Artis”

2012

- Muzeum Okręgowie w Toruniu zdobyło dwa wyróżnienia w konkursie Sybilla 2011 kolejno w kategorii „Wystawy Techniki” za ekspozycję *Tajemnice Samurajów* oraz w kategorii „Zarządzanie i organizacja” za modernizację Ratusza Staromiejskiego
- Muzeum Okręgowie w Toruniu otrzymało tytuł Ambadora Toruńskiej Turystyki
- Medal Hereditas Saeculorum przyznany przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego w konkursie „Dziedzictwo Wieków” w II kategorii – za szczególne osiągnięcia związane z opieką nad zabytkami i ochroną zabytków. Nagrodę przyznano za stworzenie kompleksowego programu prac remontowo-modernizacyjnych Ratusza Staromiejskiego i pozostałych zabytkowych budynków muzealnych, w tym gmachu dawnego klasztoru przy ul. św. Jakuba 20A i Domu Eskenów przy ul. Łaziennej 16

2013

- Dwa wyróżnienia w konkursie „Obiekt roku” 2010–2011 w kategorii „Obiekty zabytkowe poddane rewaloryzacji i adaptacji” dla Ratusza Staromiejskiego oraz Muzeum Podróżników im. Tony’ego Halika
- Muzeum Podróżników im. Tony’ego Halika otrzymało nagrodę od Ministra Rozwoju Regionalnego w konkursie Polska Pięknieje – 7 Cudów Funduszy Europejskich w kategorii „Obiekt turystyczny”
- Statuetka „Piękniejsza Polska” przyznana przez Kapitułę Ruchu „Piękniejsza Polska” pod patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za tworzenie piękna, którym możemy szczyć się przed światem, czyli stworzenie i rozwijanie oddziału Muzeum Podróżników im. Tony’ego Halika
- Dwa wyróżnienia przyznane przez Prezydenta Miasta Torunia w konkursie „Obiekt Roku” – edycja 2011–2012, w kategorii „Obiekty zabytkowe poddawane rewaloryzacji i adaptacji”. Wyróżnienie otrzymały: Ratusz Staromiejski oraz budynek przy ul. Franciszkańskiej 9
- I nagroda w XIV Konkursie Prezydenta Miasta Torunia „Toruń Ogrodem”, w kategorii tereny zielone o powierzchni powyżej 50 m² wokół obiektów użyteczności publicznej, za teren zieleni – ogród japoński – przy Kamienicy pod Gwiazdą
- Budynek Muzeum Podróżników im. Tony’ego Halika przy ul. Franciszkańskiej 9 otrzymał wyróżnienie wraz z Gminą Miasta Toruń w ramach wspólnych inwestycji w konkursie organizowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego „Diamenty Roku”

I nagroda w konkursie Sybilla 2008

Ambasador Toruńskiej Turystyki, 2012

Medal Unitas Durat Palatinatus Cuiaviano-Pomeranien-sis, 2011

Obiekt roku 2010–2011

Nagroda główna w konkursie Sybilla 2015

Nagroda „Kolekcjonerstwo – Nauka i Upowszechnienie” im. Feliksa Jasieńskiego w kategorii „Instytucja”, 2016

Finalista European Museum of the Year Award (EMYA), 2017

2014

- Muzeum Okręgowe w Toruniu zostało nagrodzone przez Ministerstwo Sportu i Turystyki honorową odznaką „Za zasługi dla turystyki”
- Ratusz Staromiejski w Toruniu otrzymał Certyfikat Jakości serwisu TripAdvisor
- Medal Hereditas Saeculorum od Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego za działania na rzecz ochrony naszego materialnego dziedzictwa kulturowego
- Ratusz Staromiejski został wyróżniony Certyfikatem Jakości TripAdvisor za rok 2014
- Specjalne dyplomy od Prezydenta Miasta Torunia dla osób oraz instytucji biorących udział w realizacji projektu „Toruńska Starówka – ochrona i konserwacja dziedzictwa kulturowego UNESCO”

2015

- Dyrektor Marek Rubnikowicz został nagrodzony Złotym Krzyżem Zasługi za zasługi w utrwalaniu dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
- Wyróżnienie w konkursie Sybilla 2014 dla wystawy Tsuba. Arcydzieła japońskiej sztuki zdobniczej
- Nagroda w konkursie Architektura z Energią za realizację projektu przebudowy i adaptacji pomieszczeń drugiego piętra Ratusza Staromiejskiego w Toruniu
- Muzeum Toruńskiego Piernika, oddział Muzeum Okręgowego w Toruniu, zwyciężył w regionalnym etapie konkursu na „Najlepszy Produkt Turystyczny Regionu 2015”, organizowanym przez Kujawsko-Pomorską Organizację Turystyczną pod patronatem Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego

2016

- Nagroda główna w XXXVI Konkursie na Wydarzenie Muzealne Roku Sybilla 2015. Statuetka w kategorii „Wystawy przyrodnicze i techniczne” została przyznana za wystawę stałą w Muzeum Toruńskiego Piernika
- Dyrektor Muzeum Okręgowego w Toruniu Marek Rubnikowicz otrzymał Złotą Karetę od czytelników dziennika „Nowości” w kategorii „Torunianin Roku”
- Muzeum Toruńskiego Piernika otrzymało Certyfikat Kujawsko-Pomorskiej Organizacji Turystycznej za Najlepszy Produkt Turystyczny Regionu

- Muzeum Okręgowe w Toruniu zostało finalistą w plebiscycie na „Wydarzenie Historyczne Roku 2015” organizowanym przez Muzeum Historii Polski we współpracy z portalem historia.org.pl pod honorowym patronatem Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. To zaszczytne wyróżnienie przyznane zostało w kategorii „Wydarzenie” za otwarcie Muzeum Toruńskiego Piernika

2017

- Muzeum Toruńskiego Piernika znalazło się w gronie 40. najlepszych muzeów w Europie i zdobyło prestiżowe wyróżnienie w konkursie European Museum of the Year Award (EMYA) organizowanym przez Europejskie Forum Muzeów (European Museum Forum)
- Muzeum Okręgowe w Toruniu otrzymało wyróżnienie w konkursie na Muzealne Wydarzenie Roku Sybilla 2016 w kategorii „Projekty naukowo-badawcze” za projekt „Nauka. Sztuka. Edukacja. 140 lat działalności Towarzystwa Naukowego w Toruniu”
- Muzeum Toruńskiego Piernika oraz Muzeum Historii Torunia otrzymały przyznawany na podstawie średniej ocen odwiedzających certyfikat jakości od portalu TripAdvisor
- Nagroda „Kolekcjonerstwo – Nauka i Upowszechnienie” im. Feliksa Jasieńskiego w kategorii „Instytucja” za organizację wystawy Dürer, Gysbrechts, Willmann. Kolekcja Tadeusza Wierzejskiego w polskich muzeach

2018

- Zmodernizowana wystawa stała w Domu Mikołaja Kopernika znalazła się w finałowej trójce konkursu „Odkrywcą” 2018 w kategorii „Inwestycja sprzyjająca turystyce”
- Podczas gali zorganizowanej z okazji 100-lecia służb konserwatorskich w Polsce dyrektor Marek Rubnikowicz został nagrodzony Złotym Medalem „Gloria Artis” wręczanym osobom, które w szczególny sposób zasłużyły się ochronie i zachowaniu dziedzictwa kulturowego
- CNN Travel stworzył listę 11 najpiękniejszych miejsc w Polsce, wśród których znalazło się Muzeum Toruńskiego Piernika

2019

- W konkursie Sybilla 2018 wyróżnienia w dwóch kategoriach przypadły Muzeum Okręgowemu w Toruniu. Kapituła konkursu doceniła rewitalizację Domu Mikołaja Kopernika w kategorii „Nowe i Zmodernizowane Wystawy Stałe” oraz projekt „Okupowany Toruń w obiektywie Kurta Grimma. Niemiecka fotografia propagandowa ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu” w kategorii „Projekty Naukowo-Badawcze”
- Dyrektor Marek Rubnikowicz został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski za wieloletnie zaangażowanie w popularyzację dziedzictwa kulturowego regionu oraz kreowanie i praktykowanie zasady muzeum otwartego na społeczność lokalną i regionalną
- Muzeum Toruńskiego Piernika ponownie zostało wyróżnione Certyfikatem Jakości TripAdvisor, tym razem za rok 2019

Odbiór nagrody: „Modernizacja Roku 2018” w kategorii „Obiekty Zabytkowe” za modernizację Domu Mikołaja Kopernika

Laureaci Sybilla 2018, gala w Łazienkach Królewskich w Warszawie, 2019

Wyróżnienie w konkursie na muzealne wydarzenie roku, Sybilla 2018

- W Centrum Kulturalno-Kongresowym Jordanki wręczono coroczne nagrody oraz wyróżnienia Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego za rok 2018. Nagrodę w kategorii „Kultura” za popularyzację dziedzictwa kulturowego regionu oraz promowanie jego walorów kulturowych odebrał dyrektor toruńskiego Muzeum Okręgowego Marek Rubnikowicz
- „Modernizacja Roku 2018” w kategorii „Obiekty Zabytkowe” za modernizację Domu Mikołaja Kopernika. Nagroda przyznana została za „niezwykle wprowadzenie we wnętrza XV-wiecznych kamienic najnowszych technologii multimedialnych przy jednoczesnym zachowaniu zabytkowego charakteru Domu Kopernika”
- Podczas uroczystej gali Wojewódzkich Obchodów Światowego Dnia Turystyki dyrektor Muzeum Okręgowego w Toruniu Marek Rubnikowicz odebrał Certyfikat Polskiej Organizacji Turystycznej za Najlepszy Produkt Turystyczny Regionu 2019, który został przyznany Domowi Mikołaja Kopernika

Działalność promocyjna

Każde nowoczesne muzeum, by podążać z duchem czasu, musi przywiązywać dużą wagę do szeroko pojętych działań promocyjnych. Wciąż rozwijające się media tradycyjne oraz społecznościowe kreują coraz to nowe możliwości rozpropagowywania informacji o bieżącej działalności instytucji.

Muzeum Okręgowe w Toruniu w ostatnich latach poczyniło niemałe starania, by poprawić komunikację zarówno ze zwykłym odbiorcą, jak również z dziennikarzami czy lokalną władzą. W omawianym okresie 2007–2020 dwukrotnie zmieniana była strona internetowa. Najnowsza wersja, przystosowana do obsługi na urządzeniach mobilnych, przejrzysta i prostsza w obsłudze względem poprzedniej, została uruchomiona w czerwcu 2019 roku. W pierwszym roku działalności liczba unikatowych wejść wyniosła 107 tysięcy, zaś liczba odsłon łącznie **162 tysiące**.

Otwarte w 2019 roku, znajdujące się w Ratuszu Staromiejskim Centrum Obsługi Ruchu Turystycznego

Zakładki do książek z motywami z toruńskich muzeów

W 2011 roku założono oficjalny profil na portalu Facebook, a w 2017 roku profile na Twitterze oraz Instagramie. Wszystkie aktualizowane są na bieżąco przez pracowników Działu Promocji. Łączna liczba śledzących te media przekracza obecnie **10 tysięcy osób**.

Innym sposobem rozsyłania informacji jest newsletter. Każdy zainteresowany tą formą komunikacji może zapisać się na stronie internetowej muzeum. Na koniec 2019 roku liczba użytkowników odbiorców tych wiadomości wyniosła **784**.

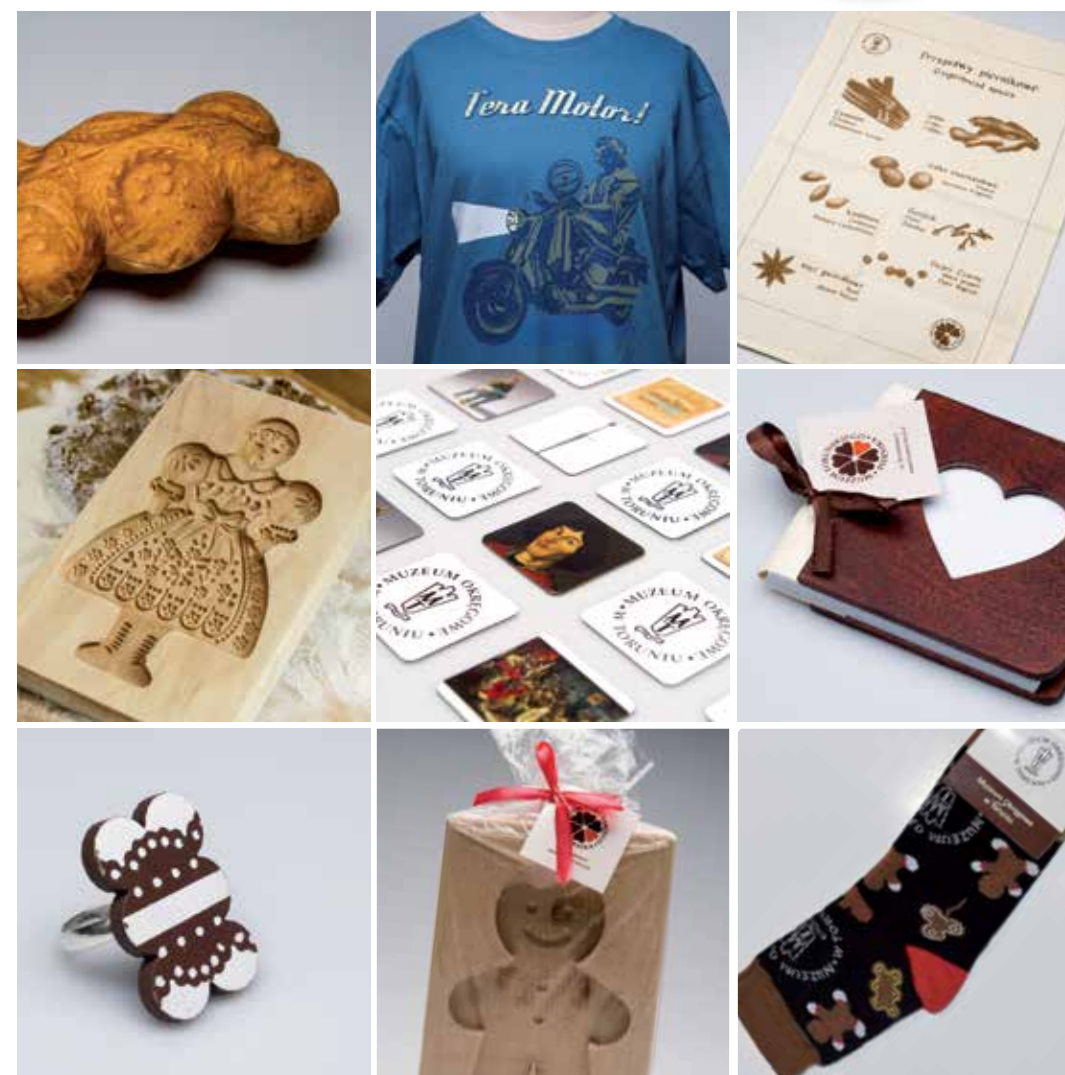
Muzeum co roku na sezon turystyczny przygotowuje kampanie reklamowe w najrozmaitszych środkach przekazu – począwszy od tradycyjnej prasy, poprzez Internet, radio i telewizję, na billboardach czy autobusach kończąc. Są one publikowane zarówno w kraju, jak i za granicą, także w językach obcych, głównie niemieckim, angielskim, włoskim, hiszpańskim oraz rosyjskim.

Dużą wagę przywiązuje się również do asortymentu pamiątek. W kasach siedmiu oddziałów Muzeum Okręgowego w Toruniu sprzedawane są nie tylko gadzety produkowane masowo przez zewnętrzne, niezależne firmy, ale także oryginalne kolekcje poświęcone i zaprojektowane tylko i wyłącznie dla toruńskiego muzeum, m.in. gry edukacyjne, puzzle, skarpetki, magnesy, ołówki, zeszyty, kubki, torby płócienne, fartuchy czy

Niektóre z wielu pa-
miątek dostępnych
w kasach muzeal-
nych oraz na stronie
internetowej

koszulki dla osób w każdym wieku. Do wzrostu zainteresowania pamiątkami przyczyniło się również uruchomienie w marcu 2018 roku **Internetowego Systemu Sprzedaży**, za pośrednictwem którego zakupić można wszystko to, co znajduje się w kasach. Tak bogata i atrakcyjna oferta sprawia, że zyski ze sprzedaży pamiątek rokrocznie przekraczają przyjęte założenia budżetowe.

Wszystkie kasy zaopatrzone są w bezpłatne materiały promocyjno-informacyjne na temat oddziałów i bieżących wydarzeń. Każdy zainteresowany może celem pogłębienia wiedzy lub po prostu na pamiątkę zabrać ze sobą ulotkę poświęconą np. toruńskiemu Ratuszowi Staromiejskiemu czy Muzeum Historii Torunia. Ścisła współpraca z Biurem Informacji Turystycznej oraz Urzędem Miasta i Urzędem Marszałkowskim skutkują również dystrybucją innych bezpłatnych materiałów przygotowanych dla turystów.

Autobus Miejskiego Zakładu Komunikacji ozdobiony reklamą Domu Mikołaja Kopernika

Przykłady
pamiątek
i gadżetów
dostępnych
w kasach
muzealnych
oraz na stronie
internetowej

Podsumowanie

Ogrom pracy, który został wykonany w ostatnich latach przez zespół pracowników Muzeum Okręgowego w Toruniu i który w różnym stopniu szczegółowości prezentujemy w niniejszym raporcie pozwolił znacząco podnieść renomę instytucji i przystosować jej oddziały do najwyższych standardów współczesnego muzealnictwa. Działania te wyniosły toruńskie muzeum do czołówki największych i najchętniej odwiedzanych przez turystów muzeów w Polsce, zaś liczne nagrody, sukcesy naukowe pracowników oraz pozytywne recenzje zwiedzających utwierdziły nas w przekonaniu, że choć nie obyło się bez problemów, to podjęte działania na wszystkich prezentowanych płaszczyznach zmierzają we właściwym kierunku. Kulturowanie toruńskich symboli, takich jak Mikołaj Kopernik czy pierniki, ugruntowało pozycję Muzeum Okręgowego w Toruniu jako wizytówki miasta napędzającej ruch turystyczny w regionie oraz pełniącej szalenie istotną misję edukacyjno-popularyzatorską wśród osób z różnych grup wiekowych.

Mamy nadzieję, że pełna sukcesów, niemal 160-letnia historia Muzeum Okręgowego w Toruniu trwać będzie nadal, zaś kolejne lata przyniosą następne owocne działania, które zaspokoją oczekiwania nawet najbardziej wymagającego odbiorcy.

Dyrektor i redaktor naczelny wydawnictwa
DR MAREK RUBNIKOWICZ

Redaktor, koncepcja, opracowanie merytoryczne
HUBERT SMOLAREK

Przy współpracy z
ALEKSANDRA MIERZEJEWSKA
wicedyrektor ds. naukowych
AGNIESZKA TYBUS-BUGAJSKA
wicedyrektor ds. organizacyjno-administracyjnych
JUSTYNA GIERAD
MIROSŁAW GIĘTKOWSKI
JOLANTA JUŻKÓW
MICHAŁ KŁOSIŃSKI
LESZEK KUCHARSKI
JUSTYNA MATELLA
ANNA MAZURSKA
MAŁGORZATA MIKULSKA-WERNEROWICZ
JUSTYNA NOWAK
AGATA RYBIŃSKA
JUSTYNA SKIBIŃSKA
ALINA STEFAŃSKA
DR ALICJA SUMOWSKA
ALINA TARGOWSKA

Opracowanie graficzne,
skład, przygotowanie do druku
JACEK NAWROCKI

Zdjęcia
KRZYSZTOF DECZYŃSKI
ADAM KOWALKOWSKI
ANDRZEJ SKOWROŃSKI
HUBERT SMOLAREK

Digitalizacja grafik
ANASTAZJA OLHA-SYHŁOWA

Korekta
JOANNA ZAŁUSKA

Druk
ARTiS POLIGRAFIA S.C., TORUŃ

Toruń 2020
ISBN 978-83-66208-11-7

Muzeum Okręgowe w Toruniu
jest samorządową instytucją kultury,
której organem założycielskim jest
Gmina Miasta Toruń.

Wieloletnim partnerem wspierającym
Muzeum Okręgowe w Toruniu jest
Fabryka Cukiernicza „Kopernik” S.A.

RAPORT

z działalności
Muzeum Okręgowego w Toruniu
w latach
2007 – 2020

Muzeum Okręgowe w Toruniu
jest samorządową instytucją kultury,
której organem założycielskim jest
Gmina Miasta Toruń.

Muzeum Okręgowe w Toruniu
Rynek Staromiejski 1
87-100 Toruń
(56) 660-56-12
www.muzeum.torun.pl
muzeum@muzeum.torun.pl

ISBN 978-83-66208-11-7

9 788366 208117